

Kommunfullmäktige

Årsredovisning Österåkers kommun 2023

Innehållsförteckning

1	Förvaltningsberättelse.....	3
2	Resultaträkning.....	41
3	Balansräkning	42
4	Kassaflödesanalys	44
5	Noter.....	45
6	Driftredovisning	65
7	Investeringsredovisning	70
8	Kommunfullmäktige	76
9	Kommunstyrelsen.....	78
10	Socialnämnden.....	80
11	Vård- och omsorgsnämnden	82
12	Byggnadsnämnden.....	84
13	Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	86
14	Kultur- och fritidsnämnden	88
15	Utbildningsnämnden.....	90
16	Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	93
17	Överförmyndarnämnden	95
18	Armada fastighets AB (koncernen).....	96
19	Roslagsvatten (koncernen)	99
20	Barnbokslut.....	102
21	Bilagor	106

I Förvaltningsberättelse

I.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Tabell I. Översikt över verksamhetens utveckling

	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunen					
Folkmängd	49 282	49 138	48 234	46 644	45 574
Kommunal skattesats	16,90	16,90	17,00	17,10	17,10
Verksamhetens intäkter (mnkr)	494,7	455,6	447,4	568,5	420,3
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-3 061,0	-2 883,5	-2 760,2	-2 663,0	-2 597,4
Årets resultat (mnkr)	230,2	57,4	265,6	220,7	67,6
Soliditet	50,6%	45,8%	46,6%	48,1%	52,7%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	32,9%	27,3%	26,2%	23,1%	26,3%
Nettoinvesteringar (mnkr)	86,0	170,5	156,7	424,6	84,0
Självfinansieringsgrad	2,21	0,5	1,3	0,4	0,2
Antal anställda (årsarbetare)**	1 746	1 738	1 699	1 732	1 761
Kommunkoncern					
Verksamhetens intäkter (mnkr)	919	822,8	927,0	951,2	808,8
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-3 252,9	-3 091,2	-2 957,0	-2 838,0	-2 771,8
Årets resultat (mnkr)	148,3	61,7	365,8	270,9	124,2
Soliditet	25,5%	24,2%	25,6%	22,2%	23,5%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	17,8%	16,3%	16,9%	12,7%	13,3%
Nettoinvesteringar (mnkr)	193,7	467,9	544,0	713,3	264,6
Självfinansieringsgrad	0,5	0,8	1,0	0,6	0,6
Långfristig låneskuld (mnkr)*	1 696,9	2 995,9	2 909,1	3 540,2	3 483,8
Antal anställda (årsarbetare)**	1 970	1 940	1 885	1 899	n/a

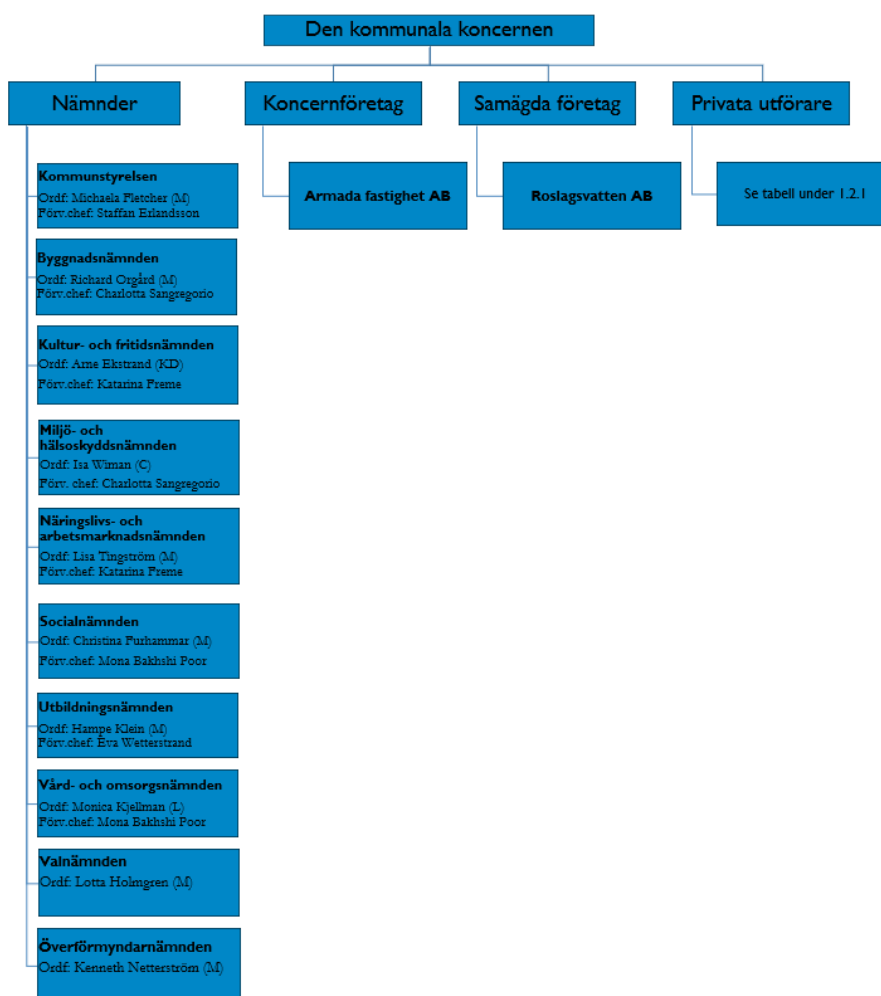
* Talen ändrade för 2019-2022 då de tidigare innehöll totala långfristiga skulder inte enbart låneskuld.

** Siffran för 2022 är justerad, den var felaktig

Investeringarna i kommunen under 2023 är lägre än 2022, beroende på konjunkturläget med en inbromsning i bostadsbyggandet. I koncernen har Roslagsvatten gjort nödvändiga investeringar under 2023 därför är investeringsnivån relativt hög fortfarande, trots inbromsningen för kommunens del. Kostnaderna har ökat både i kommunen och koncernen. För kommunens del består ökningen framför allt av personalkostnader och köp av huvudverksamhet. En del av förklaringen till ökade personalkostnader är ökning i antal anställda samt årliga löneökningar. Det nya pensionsavtalet som trädde i kraft 2023-01-01 ledde till ökade pensionskostnader, det har även skett en ökning av sjuklöner, timanställda och övertid inom vård och

omsorgsnämnden som orsakat ökade kostnader. I koncernen ökar kostnaderna något mer, med anledning av att Roslagsvatten har nyanställt under 2023. För kommunens del har köp av verksamhet ökat, det beror dels på indexuppräknningar men även på volymökningar framför allt inom vård och omsorg samt utbildning. Förändringen av den långfristiga låneskulden på koncernnivå mellan 2022 och 2023 beror på att en större del av lånen är kortfristig. Den totala låneskulden har ökat med 70 mnkr i koncernen under året.

I.2 Den kommunala koncernen

I.2.1 Privata utförare

En privat utförare är en annan juridisk person än kommunen eller bolag inom kommunkoncernen till vilken Österåkers kommun med stöd av kommunallagen 10:7 - 9 överlämnat skötseln av en kommunal angelägenhet.

Tabell 2. Privata utförare som är väsentliga inom respektive verksamhetsområde

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Utbildningsnämnden 2023	Förskola	Tellusgruppen AB(10%), Cedergrenska AB (9%), TP Förskolor AB (6%)
Utbildningsnämnden 2023	Grundskola	Cedergrenska AB (17%), Atvexa AB (4%), IES Sverige Holdings II AB (3%)
Utbildningsnämnden 2023	Gymnasieskola	AU Claves (14%)
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden 2022*	Vuxenutbildning	62 % privata aktörer genom KCNO*
Vård- och omsorgsnämnden 2023	Särskilt boende	A&O Temabo AB (10%), Attendo Sverige AB (9%), Förenade Care (7%)
Kultur- och fritidsnämnden 2023	Musikskola	Popskolan (38%), Livat artistskola (27%)
Kultur- och fritidsnämnden 2023	Simhall	Fair Utveckling AB (91%)
Kommunstyrelsen 2023	Infrastruktur och Anläggning	PEAB Anläggning AB (40%), PEAB Asfalt AB (22%), Bogfelts Installationer & Entreprenad AB (6%)
Kommunstyrelsen	Samhällsbetalda resor	Samtrans Omsorgsresor AB (10%), Bergkvara Buss AB (2%), Sirius Omsorg Holding AB (1%)

*under KCNO bedrivs vuxenutbildning åt 5 norrortskommuner. Gällande vuxenutbildning finns inga siffror för 2023.

Tabell 3. Köp av verksamhet som andel av verksamheternas kostnad, andel i procent

	2022	2021	2020	2019
Förskola	44	41	40	39
Grundskola F-9	32	31	33	32
Gymnasieskola	73	74	72	70
Komvux	62	85	81	76
Insatser personer med funktionsnedsättning enl. SoL	56	60	57	71
Insatser personer med funktionsnedsättning enl. LSS och SBF	38	38	37	36
Ordinärt boende äldreomsorg - hemtjänst	72	83	82	79
Särskilt boende äldreomsorg	91	80	79	74
Individ och familjeomsorg	25	23	20	21
Kultur och fritid	18	14	13	13

Källa: SCB, kolada.se. För 2023 finns ännu ingen sammanställning klar.

1.2.2 Koncernföretag

Armada Fastighets AB

Armada Fastighets AB är Österåkers kommuns fastighetskoncern, som ägs till 100 procent av kommunen. Koncernen innehåller flera dotterbolag.

- Armada Bostäder AB, hyr ut och förvaltar bostäder
- Armada Kommunfastigheter AB, äger och förvaltar de fastigheter där kommunens verksamheter finns
- AB Åkers Kanal, äger fastigheter som ska utvecklas, samt brandstationsfastigheter
- Österåkers Stadsnät AB, förvaltar, äger och ansluter nybyggnationer till fibernät i Åkersberga med omnejd

Roslagsvatten AB

Roslagsvatten AB ägs till 43,9 procent av Österåkers kommun. Övriga delägare är Vaxholms kommun, Vallentuna kommun, Knivsta kommun, Ekerö Kommun, Täby Kommun samt Danderyds Kommun.

Inom koncernen Roslagsvatten AB finns fem dotterbolag:

- Österåkersvatten AB
- Vaxholmsvatten AB
- Vallentunavatten AB
- Knivstavatten AB
- Ekerövatten AB

Roslagsvattens dotterbolag ägs till 99,0–99,9 procent av Roslagsvatten AB och resterande 0,1-1,0 procent av respektive kommun. Österåkers kommun äger en procent av Österåkersvatten AB. Österåkersvatten är huvudman för vatten och avlopp i Österåkers kommun och har också ansvar för att hämta sopor och hantera avfall i kommunen.

Österåkersvatten AB och Vaxholmsvatten AB äger gemensamt 81,5 procent respektive 18,5 procent av dotterbolaget Övar AB som ska äga och driva det gemensamma avloppsreningsverket i Margretelund.

Minoritetsägande i kommunala bolag

Kommunen innehar samtliga aktier i Långängens Förvaltnings AB. Företaget har till syfte att äga och förvalta en av centrumfastigheterna. Med anledning av det ringa värdet av företagets balansomslutning, samt syftet att vidare sälja, har bolaget inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen, utan innehavet syns bara som en tillgång i form av aktievärdet.

Vidare innehar kommunen samtliga aktier i bolagen ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB. Inte heller dessa bolag har konsoliderats i den sammanställda redovisningen, med anledning av det ringa värdet av företagets balansomslutning. ÖGAB har till syfte att äga fastigheten Hagby 1:5, vilken ingår i ett pågående exploateringsprojekt.

Utöver de ovan nämnda företagen har kommunen dessutom ett mindre ägande i följande företag:

- Stockholmsregionen Försäkrings AB (3,22 %)*
- Visit Roslagen AB (10,0 %)
- Inera AB (0,16 %)

** Under 2023 har tre kommuner tillkommit som delägare, därav förändringen av innehavet från 3,70% 2022 till 3,22% 2023*

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

1.3.1 Omvärld

Verksamhetsplan 2023–2025 och budget för 2023 antogs med antagande om att lågkonjunkturen skulle påverka ekonomin, främst genom att arbetslösheten antogs öka under året, samtidigt som lönesummans ökningstakt beräknades avta efter ett starkt utvecklingsår 2022. Utfallet för 2023 blev starkare än prognoserna, då sysselsättningen inte minskade i samma omfattning som var prognostiserat för året.

Efter turbulenta år, med pandemier och krig, har inflationen stigit i Sverige och i omvärlden. Den höga inflationen har lett till att Riksbanken har höjt styrräntorna kraftigt för att stävja inflationen. De höga räntorna har haft påverkan på belånade hushåll och företag, vilket har lett till att konsumtionen har minskat och tillväxten har hållits tillbaka. Det preliminär decemberutfallet för BNP-indikatoren ger en skattning på -0,3 procent BNP för helåret 2023. Sverige befinner sig i en lågkonjunktur som väntas sträcka mellan 2023 och 2025. BNP-gapet förväntas balanseras först 2026.

I slutet av 2023 låg inflationen på 2,3 procent, mätt i KPIF, jämfört med 10,2 procent i slutet av 2022. Lägre energipriser är den främsta förklaringen, samt en balansering av varutillgång och global efterfrågan. Riksbanken har för att få bukt med inflationen kontinuerligt höjt styrräntan under 2023. I december

2023 ligger styrräntan på 4,0 procent. Österåkers kommun är inte belånad, men de kommunala bolagen innehar lån och blir direkt finansiellt påverkade av ökade räntekostnader.

Bostadsmarknaden har bromsat in på grund av det höga ränteläget. Byggbolagen har få nystartade projekt. Enligt fastighetsprisindex sjönk priserna för permanenta småhus med 20 procent under helåret 2023 jämfört med 2022. Situationen leder till att färre flyttar och kommunens befolkningsökning är lägre än prognostiserat.

Utjämningsystemet påverkas av befolkningen första november året innan aktuellt år. Den första november 2022 var kommunens innevånare 170 personer fler än prognostiserat vilket leder till större bidrag i utjämningsystemet. Prognosen för befolkningen 1 november 2023, vilket är grund för beräkningar till 2024, avvek med -5 personer.

Inledningsvis för 2023 höll sig arbetslösheten låg och motståndskraftig mot tidigare prognoser om ökad arbetslöshet. Under andra halvan av 2023 försämrades dock arbetsmarknadsläget. Antalet arbetslösa har ökat under hösten 2023 och var i genomsnitt för riket 7,7 procent i december 2023. Indikatorer från näringslivet i Konjunkturbarometern visar att både anställningsplaner och den tidigare bristen på arbetskraft har dämpats.

Konjunkturinstitutet sammanställer konjunkturbarometern, som i början på 2024 visar på ökad tro på bättre ekonomiska förutsättningar framåt. Tillverkningsindustrin och detaljhandeln ligger inom det normala intervallet. Bygg- och anläggningsindustrin är den bransch som har förändrats minst och fortfarande ligger lågt i konfidensindikatorn. Hushållen ligger dock allra lägst i konfidensindikatorn med en låg framtidstro på det ekonomiska läget, även om den har ökat något.

Den låga BNP-utvecklingen i Sveriges viktigaste handelsländer ger en lägre efterfrågan i Sverige. Euroområdet har hög inflation och låga BNP-prognoser framåt, vilket påverkar export och tillväxten i Sverige.

Geopolitiskt befinner sig omvärlden i ett svårbedömt läge framåt. Ett flertal konflikter pågår. Rysslands anfallskrig mot Ukraina, konflikten mellan Israel och Palestina, Huthirebellerna i Jemen attacker på fraktfartyg i röda havet för att visa stöd till Gaza. USA och Storbritannien har svarat med militära insatser och det finns en risk för eskalering av ett större krig i mellanöstern. Relationen mellan USA och Kina är fortsatt spänd, samtidigt som Kina närmar sig Taiwan med anspråk på regionen. Alla konflikter kan få konsekvenser för världshandeln och den globala tillväxten. Kommunen blir påverkad av konjunkturläget som följer med ökad inflation och hög arbetslöshet, konsekvenser av krig och invandring, samt lokala säkerhetspolitiska satsningar.

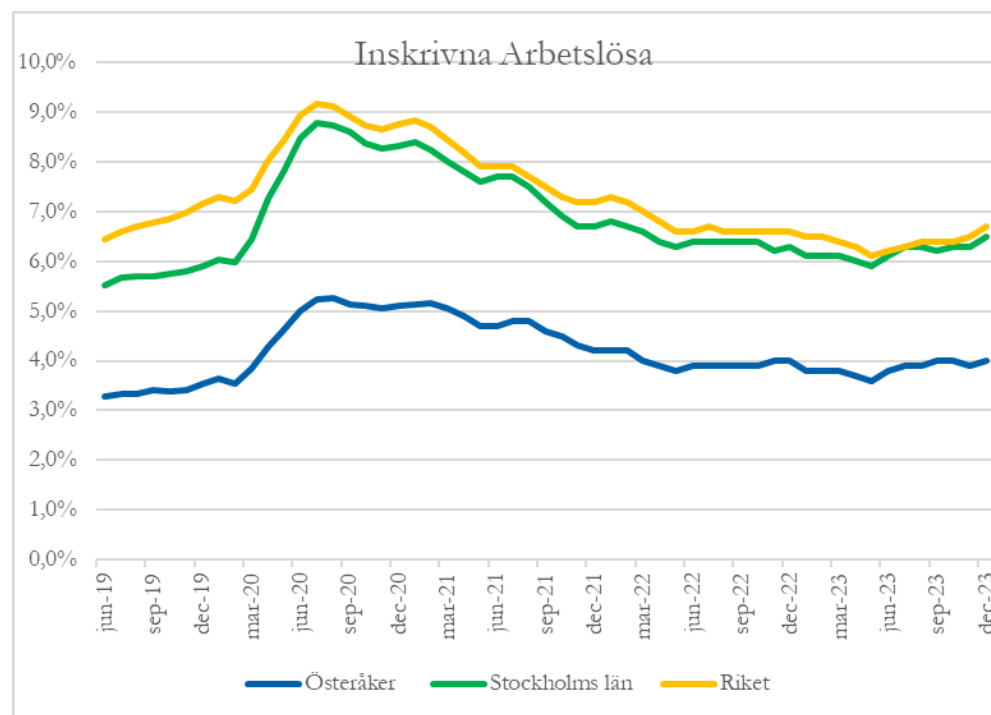
Tabell 4. SKR:s bedömning av nyckeltal för den svenska ekonomin 2022–2027, i procentuell förändring.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,9	-0,3	0,5	3,2	2,8	1,8
Sysselsättning, timmar	2,4	1,5	-0,1	1,8	1,6	0,9
Arbetslöshet, %	7,5	7,6	8,8	8,7	8,1	7,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,9	3,9	3,3	3,1	3,3	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
Inflation, KPIF	7,7	6,1	2,4	1,9	1,9	2
Inflation, KPI	8,4	8,7	3,3	1,4	1,7	1,8

1.3.2 Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Sverige har fortsatt stått stark under 2023 och varit motståndskraftig trots konjunkturedgången. Dock har arbetslösheten stigit under hösten. Prognosen för arbetslösheten 2023 var 7,7 procent i genomsnitt för året.

Österåkers kommun har en lägre grad av arbetslöshet jämfört med Stockholms län och riket, men följer den övergripande trenden för arbetslöshet.

För Österåkers kommun var cirka 1 487 personer inskrivna hos Arbetsförmedlingen i december 2023, vilket är en ökning med omkring 100 personer jämfört med december 2022. Inskrivna arbetslösa i december 2023 var 4,0 procent, vilket är oförändrat mot samma period året innan. I länet som helhet ligger arbetslösheten på 6,5 procent, en ökning med 0,2 procentenheter från fjolårets siffror. De som har fortsatt svårast på arbetsmarknaden är unga och utrikes födda.

Tabell 5. Inskrivna på Arbetsförmedlingen

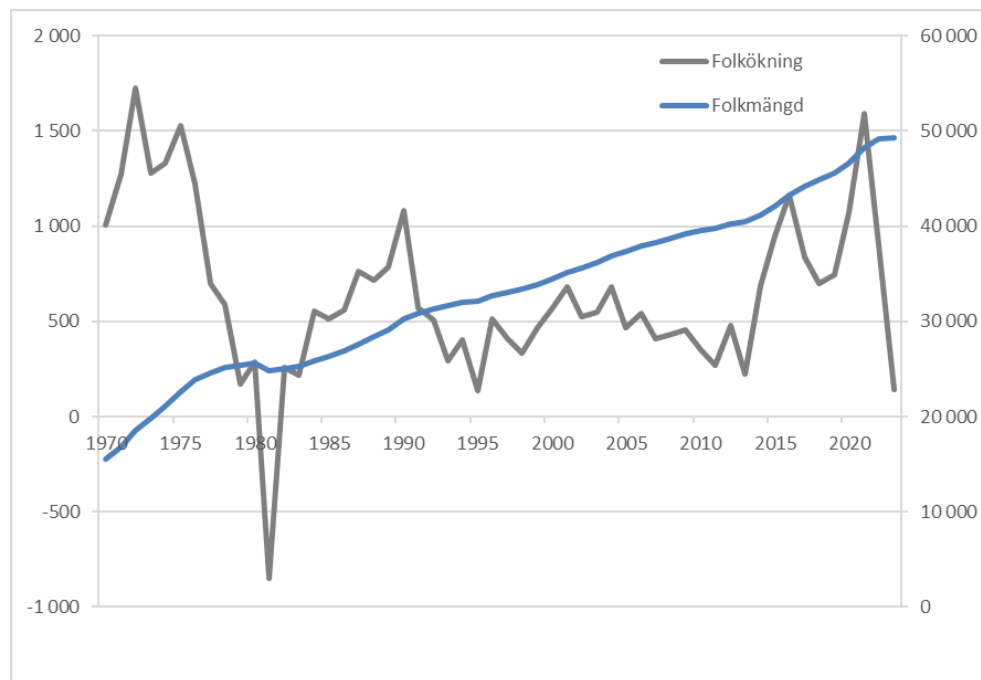
	december 2023	december 2022	Skillnad mellan 2023 - 2022
Österåker			
Samtliga 16 - 64 år	4,0	4,0	-
18 - 24 år	5,4	5,5	- 0,1
Utrikes födda	8,8	9,7	- 0,9
18 - 24 år och utrikes född	9,8	13,2	- 3,4
Stockholms län			
Samtliga 16 - 64 år	6,5	6,3	0,2
18 - 24 år	7,0	6,8	0,2
Utrikes födda	12,5	12,9	- 0,4
18 - 24 år och utrikes född	12,3	13,7	- 1,4
Riket			
Samtliga 16 - 64 år	6,7	6,6	0,1
18 - 24 år	8,3	8,1	0,2
Utrikes födda	15,6	16,6	- 1,0
18 - 24 år och utrikes född	14,7	17,2	- 2,5

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

1.3.3 Befolkningsutveckling

Under 2023 har Österåkers kommun sett en svagare befolkningsutveckling jämfört med trenden åren innan. Befolkningen har ökat med 0,3 procent under året, vilket motsvarar 144 personer. Österåker hade 49 282 folkbordförda invånare den 31 december 2023.

Diagram 1: Befolkningsökning och befolkningsmängd 1970–2023

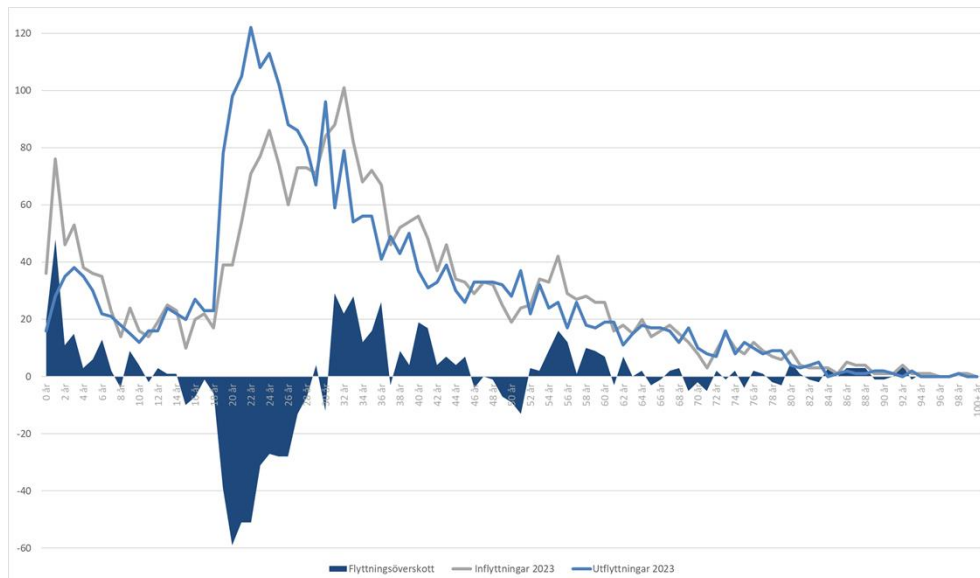

Befolkningsökningen i Österåker kan härledas till både en naturlig befolkningsökning samt inflyttning. En naturlig befolkningsökning innebär att det föds fler personer än det antal som avlider. Födelsenettet för Österåker 2023 var 113 personer.

Under 2023 har flyttmönstret inom Sverige inneburit att fler invånare har flyttat ut från Österåkers kommun till andra län i Sverige, än de som har flyttat in till Österåker från andra län. Inom Stockholms län har Österåker ett positivt flyttnetto, det vill säga att Österåker attraherar människor från andra kommuner inom Stockholms län. Det summerade flyttnettot inkluderat in- och utvandring är +11 personer. Utan migrationen skulle flyttnettot vara negativt.

Nedanstående diagram visar in- och utflyttning per åldersgrupp. En typisk person som flyttar in i kommunen är i trettioårsåldern, samt barn i förskoleåldern. En typisk person som lämnar kommunen är mellan 19-30 år.

Diagram 2: in och utflyttningar per åldersgrupp 2023

Tabell 6. Utfall och förändring per åldersgrupp

	Ålder	Utfall				Befolkningsförändringar		
		2020	2021	2022	2023	antal	i procent	Prognos 2023 antal
Nyfödda	0 år	513	510	480	465	- 15	-3,1%	482
Förskolebarn	1-5 år	2 855	3 066	3 111	3 048	- 63	-2,0%	3 118
Skolbarn	6-15 år	6 393	6 504	6 587	6 548	- 39	-0,6%	6 589
Gymnasium	16-19 år	2 558	2 685	2 741	2 732	- 9	-0,3%	2 756
Förvärvsarbete	20-64 år	25 733	26 661	27 235	27 364	129	0,5%	27 502
Äldre:	65-79 år	6 601	6 676	6 655	6 552	- 103	-1,5%	6 579
	80-w år	1 991	2 132	2 329	2 573	244	10,5%	2 559
	90-w år	313	321	336	347	11	3,3%	351
Hela befolkningen		46 644	48 234	49 138	49 282	144	0,3%	49 585
Förändringar mellan år, %		2,3 %	3,4 %	1,9 %	0,3 %			
Förändringar mellan år, antal		1 070	1 590	904	144			

Mellan 2022 och 2023 har antalet barn blivit färre och antalet personer i de äldre åldersgrupperna har ökat. Procentuellt är det främst personer som är 80 år eller äldre som har ökat mest, med 244 personer, vilket är 10,5 procent. Åldersgrupperna som normalt förvärvsarbetar (20-64 år) har ökat med 129

personer, vilket är en ökning motsvarande 0,5 procent. Antalet barn och unga mellan 0-19 år har minskat med 126 personer vilket motsvarar en minskning med 1,0 procent.

Österåkers kommun tar årligen fram en befolkningsprognos för underlag i verksamhetsplanering och budgetarbete. Befolkningsutvecklingen följs nogsamt upp under årets månader. Under första halvåret 2023 identifierades en svag inflyttning till Österåker, vilket antas bero på lågkonjunkturen med det höga ränteläget och inflation. På grund av svag befolkningsökning uppdaterades prognosen i juni för att bättre belysa förutsättningarna för verksamheterna inför budgetarbete 2024.

Ursprungsprognosen beräknade en befolkningsökning om 632 personer vid utgången av 2023 och den reviderade prognosen uppskattade befolkningsökningen 2023 till 445 personer. Trots en uppdaterad prognos blev befolkningsökningen 2023 lägre än prognostiserat, befolkningen i kommunen ökade med 144 personer, vilket är drygt 300 färre än reviderad prognos.

Skatteverket har under 2023 genomfört utökade kontroller av folkbokföringen vilket medfört att utvandring till okänt land ökat i Sverige. För Österåkers del har 32 personer avskrivits från folkbokföringen, varav 3 barn. Kontrollerna fortgår och väntas påverka Österåker under 2024 med en ökad utvandring som följd.

Förklaringen till skillnaden i prognos och utfall är framför allt en lägre inflyttning än beräknat. Utfallet för antalet utflyttade från kommunen stämmer väl överens med prognos. Tillsammans ger inflyttning och utflyttning ett positivt flyttnetto om 11 personer. Det har fötts 445 barn, vilket är fyra färre än prognos, det har avlidit 332 personer vilket är 34 färre än prognos. Tillsammans ger födda och avlidna ett födelsenetto på 113, vilket är något fler än prognostiserat.

Tabell 7. Befolkningsprognos och utfall

	Befolkningsprognos	Utfall 2023	Avvikelse mellan prognos och utfall
Födda	449	445	-4
Avlidna	366	332	-34
Födelseöverskott	83	113	30
Inflyttning	3 259	2 943	-316
Utflyttning	2 897	2 932	35
Flyttningsöverskott	362	11	-351
Justeringspost*	0	20	
Netto	445	144	-301

Fotnot: *Justeringsposten är den del av folkökningen som inte kan förklaras av födelseöverskott och invandringsöverskott. Där ingår födselar, dödsfall, invandringar och utvandringar som rapporteras, men som inträffat före periodens början. Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet har bromsats in på grund av det rådande ekonomiska läget. Antalet färdigställda bostäder är dock i linje med nybyggnationsprognosen. Totalt har 262 bostäder blivit färdiga under året enligt intern statistik, som även

inkluderar interimistiska slutbesked. Under 2024 beräknas cirka 300 bostäder stå klara enligt nybyggnationsprognosen och under 2025 prognostiseras runt 100 bostäder stå klara. Få nya projekt startar under lågkonjunkturen, men under 2026 förväntas nybyggnationerna öka successivt. 2030 beräknas det snittet för antalet färdigställda nybyggnationer vara över 1000 bostäder årligen då stora planprojekt står klara. Österåkers kommun fortsätter planera för att möta behovet av nya bostäder i takt med att länets befolkning växer. En stor del av bostadsbyggandet kommer att ske i centrala delen av Åkersberga tätort och västerut, bland annat genom utveckling av delområdet Runö-Täljö med projekt som Kanalstaden, samt Hagby Äng och Kulle.

I.3.4 Fakta om Österåkers kommuninvånare

Nyckeltal	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Medelålder, år		41	41
Invånare totalt, antal	49 282	49 138	48 234
Invånare 0 - 19 år, andel (%)	26	26	26
Invånare 20 - 64 år, andel (%)	56	55	55
Invånare 65 - 79 år, andel (%)	13	14	14
Invånare 80+, andel (%)	5	5	4
Medellivslängd kvinnor, år	-	85	85
Medellivslängd män, år	-	82	82
Mediannettoinkomst, kr/inv. 20+	-	329 000	313 500
Skattesats till kommun, (%)	16,9	16,9	17
Skattesats till region, (%)	12	12	12
Skattesats, totalt, (%)	29	29	29,1
Utrikes födda vuxna invånare, andel (%)	23	23	23
Utrikes födda, andel (%)	18	18	18

Källa: SCB Där uppgifter saknas finns inga uppdaterade data vid denna årsredovisnings skapande.

I.3.5 Risker och riskhantering

Omvärlden

Verksamheten blir påverkad av konjunkturläget som följer med ökad inflation och hög arbetslöshet, konsekvenser av krig och invandring, samt lokala säkerhetspolitiska satsningar. Förutom dessa risker förekommer dessutom andra så som brist på arbetskraft, bostadsbrist, åldrande befolkning med mera. Genom en stark finansiell ställning står Österåkers kommun och koncern relativt väl rustade för att möta dessa.

Verksamhet

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för kommunen såväl som för koncernen och dess verksamhet. I Österåkers kommun är den stora utmaningen att rekrytera behörig personal inom fritidshem och till vissa lärartjänster inom utbildningsområdet. Även viss kompetens inom samhällsbyggnadsförvaltningen är svår att rekrytera. Men den största utmaningen framåt kommer finnas inom vården då befolkningen blir allt äldre och befintlig kompetens inte kommer kunna fylla det behovet. Det blir därför extra viktigt att vara en bra arbetsgivare där de anställda trivs och vill utvecklas tillsammans, vilket även är den bästa strategin för att nå nya kompetenser ute på marknaden.

Elpris

Förbrukningsavgifterna är av väsentlighet för Armadakoncernen och här är trenderna i elmarknaden viktig. Armadakoncernen har en aktiv elportföljförvaltning genom föreningen Husbyggnadsvarors (HBV) upphandling, i energibolaget Mälarenergi AB. I förvaltningen av elportföljen undviks toppar det vill säga att el tvingas köpas in till höga spotpriser på elbörsen Nord Pool genom köp av så kallade terminssäkringar på Nasdaq. Terminerna löper i nuläget fram till och med år 2025 och portföljen är säkrad till ett genomsnitt på 84 procent.

Tabell 8. Ränterisker

Kommunen (%)	2023	2022	2021	2020	2019
Lån med rörlig ränta	-	-	-	-	-
Lån med bunden ränta	-	-	-	-	-
Koncernen					
Lån med rörlig ränta	854	689	604	698	839
Lån med bunden ränta	2 372	2 704	2 689	2 595	2 431

Kommunen har inga upptagna lån och utsätts därför inte direkt för ränterisker. I koncernen finns det upptagna lån. Samtliga lån i låneportföljen för Roslagsvatten är amorteringsfria och har rörlig ränta, dessa uppgår till 435 mnkr. Armadakoncernen har en låneportfölj som uppgår till 2 790 mnkr, där 15 procent har rörlig ränta, den genomsnittliga räntesatsen har ökat under året från 1,4 procent 2022 till 2,33 procent 2023. Låneportföljen har en stor förfallostruktur de närmsta åren, vid varje förfall förhandlas räntevillkor om vilket kan betyda högre räntekostnader framöver, vilket i sin tur tynger verksamheten. Armadakoncernen är robust ur perspektivet att det finns ett stort eget kapital samt att likviditeten är god vilket gör att man kan möta utmanande år framöver.

Tabell 9. Borgensåtagande

(mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Borgensåtagande	3 462	3 392	3 293	3 293	3 270
varav inom koncernen	3 462	3 392	3 293	3 293	3 270

Av kommunens totala borgensåtaganden är 100 procent de kommunala bolagens, med fördelningen 81 procent för Armadakoncernen och 21 procent för Roslagsvattenkoncernen.

Tabell 10. Känslighetsanalys

(mnkr)	Årseffekt
Skatteunderlagsförändring med 1 %	22
Förändring kommunalskatt med 1 kr	153
Nettokostnadsförändring med 1 %	28
10 heltidstjänster	7

Yttre faktorer kan påverka kommunens ekonomi olika mycket och på olika sätt. Tabellen ovan visar ett urval av händelser och vilken helårseffekt de skulle få på resultatet för kommunen. För god ekonomisk beredskap behöver kommunen ha kännedom om vilken kostnadseffekt olika händelser kan få, för att därigenom skapa förutsättningar att kunna hantera riskerna.

Tabell 11. Pensionsskuld

Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Inom balansräkningen	408	333	347	307	276
Inom linjen	611	604	628	647	671
Totalt	1 019	937	975	954	947
varav återlånat till verksamheten	816	749	767	772	758
Koncernen					
Inom balansräkningen	409	334	348	308	278
Inom linjen	611	604	628	647	671
Totalt	1 020	938	976	956	948
varav återlånat till verksamheten	816	749	767	772	758

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska ny intjänade pensionsförmåner redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska redovisas under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Denna del av pensionsskulden är viktig att betrakta ur ett riskperspektiv eftersom skulden löpande ska finansieras över resultaträkningen under de kommande femtio åren.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår till 1 019 mnkr, varav 611 mnkr ligger inom linjen som ansvarsförbindelse. Det innebär således att 60 procent av pensionsskulden inte finns upptagen som en skuld i kommunens

balansräkning. Kommunen har ingen del av sitt pensionsåtagande tryggt i pensionsförsäkring eller i pensionsstiftelse. Däremot är 189 mnkr placerade i värdepapper för att finansiera kostnadstopparna under de år som belastas med högst kostnader. Resterande del av skulden, 816 mnkr, är återlånad till verksamheten, det vill säga finns inte reserverad i form av öronmärkta likvider. Under 2023 ökade värdet på portföljen i form av återinvesterad direktavkastning med 1 mnkr och marknadsvärdet ökade med 14 mnkr. Detta genererade en total ökning av värdet på portföljen under 2023 med 15 mnkr. Ursprungligen investerades 130 mnkr, vilket genererat en återinvesterad avkastning på 45 procent.

I koncernbolagen finns avsatt för pensioner i Armadakoncernen, totala avsättningen tryggas av "Tryggandelagen". I Roslagsvattenkoncernen betalas månatligen pensionsutfästelse för samtliga i personalen till fristående försäkringsbolag.

Tabell 12. Likviditet ur ett riskperspektiv

Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Balanslikviditet, %	360	295	296	220	236
Rörelsekapital, mnkr	1 073	871	857	615	622
Koncernen					
Balanslikviditet, %	74 %	76 %	155 %	137 %	143 %
Rörelsekapital, mnkr	-618	-490	492	347	362

Ett positivt rörelsekapital anger att omsättningstillgångarna överstiger kortfristiga skulder. För kommunen var rörelsekapitalet 1 073 mnkr. När det gäller risk ur ett kortsiktigt perspektiv är betalberedskapen i form av likviditet en viktig komponent och kommunens likviditet är god.

Den högre skuldsättningsgraden och negativa rörelsekapitalet i koncernen orsakas av att koncernbolagen har kortfristiga låneskulder som förfaller till omförhandling under 2024. Justerar man för de lånen blir balanslikviditeten i stället 103 procent och rörelsekapitalet 106 mnkr.

1.4 Händelser av väsentlig betydelse

1.4.1 Säkerhetsläget

Under 2023 har fokus legat på flera säkerhetspolitiska frågor. Frågan om ett svenskt medlemskap i Nato har varit aktuell. Österåkers kommun har i styrdokumentet "Risk- och sårbarhetsanalys Österåkers kommun 2023 – 2026" identifierat och analyserat krisberedskapen i Österåker. Kommunen har genomfört en utbildning i säkerhetsskydd, samt analys med tillhörande åtgärdsplan för att säkra kommunens arbete med civilt försvar.

Det gängrelaterade våldet har eskalerat i riket under 2023. Österåkers kommun arbetar proaktivt med brottsförebyggande arbete. Bland annat samverkar kommunen med flera andra myndigheter och organisationer. Flertalet insatser och instanser i kommunen arbetar till exempel för att främja den psykiska hälsan hos barn och unga, samt stärka föräldrar i relationen med sina barn.

Digitaliseringsavdelningen har förstärkt IT-säkerheten inom kommunen med flera nya lösningar under 2023. Till exempel har arbete pågått för att hjälpa användare att hantera information på rätt sätt, AI-lösningar har implementerats för att upptäcka onormalt beteende i nätverket, backupen har förstärkts med ny teknik för att så långt som möjligt säkerställa återläsningsbarheten.

1.4.2 Större investeringsprojekt under 2023

Österåkers kommuns anslags- samt exploateringsfinansierade investeringsredovisning utföll med 86,0 mnkr för 2023. Det enskilt största pågående projekt under 2023 var nybyggnationen av Säbybron. För information om detta projekt hänvisas till avsnitt 7.2 "Anslagsfinansierad investeringsverksamhet".

1.4.3 Upphandlade avtal

Nämnd	Upphandlingens benämning	Leverantör	Uppskattat värde (mnkr)	Avtalstid inkl optioner
KFN	Drift av simhallar	Medley AB	18	2023 - 2029
ÖK	Livsmedel - färsk frukt, grönsaker och potatis	Grönsakshuset i Norden AB	52	2024 - 2027
KS	Resor med specialfordon och taxi	Samtrans Omsorgsresor AB	56	2023 - 2027
ÖK	Städtjänster	Rengörare Näslund AB och Miljöpalatset AB	100	2023 - 2029
KS	Drift gata, park, vinter och friluft	Peab Anläggning AB	216	2023 - 2031
VoN	Driftentreprenad av Enebacken vård- och omsorgsboende	Forenade Care AB	800	2024 - 2034

KFN=Kultur och Fritidsnämnden KS=Kommunstyrelsen VoN=Vård- och omsorgsnämnden ÖK=avtalet är kommunövergripande

1.4.4 Nytt pensionsavtal

I december 2021 gjordes en överenskommelse mellan SKR och de fackliga organisationerna gällande en modernisering av det kommunala pensionssystemet. Det nya pensionsavtalet, kallat AKAP-KR, ger större ekonomisk trygghet, där den enskilde får mer i plånboken efter ett långt arbetsliv, samt underlättar för kommuner och regioner genom att de får mer förutsägbara kostnader. Dessutom bidrar det nya avtalet till att göra kommunen mer konkurrensneutral.

Det nya pensionsavtalet AKAP-KR aktualiserades under året. Personer födda före 1986 med en pensionsgrundande inkomst över 7,5 prisbasbelopp fick under våren ett erbjudande om att byta till AKAP-KR eller ligga kvar i den tidigare pensionslösningen KAP-KL. Valet gjordes under maj månad och cirka 14 procent valde att byta avtal. För kommunen innebär AKAP-KR att pensionsavgiften höjs från 4,5 till 6,0 procent för pensionsgrundande inkomster upp till 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) och från 30 till 31,5 procent för pensionsgrundande inkomster över 7,5 IBB. Pensionen blir helt avgiftsbestämd.

Prisbasbeloppet 2024 fastställdes under året till 57 300 kronor, en ökning med 9,14 procent. Prisbasbeloppet ligger bland annat till grund för värdesäkring av intjänad pension och får effekt på kommunens totala kostnader.

Till följd av de höjda pensionsavgifterna, samt den höga inflationen, vilket påverkar prisbasbeloppet, har kommunens pensionskostnader ökat med cirka 74 mnkr 2023 jämfört med föregående år.

1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

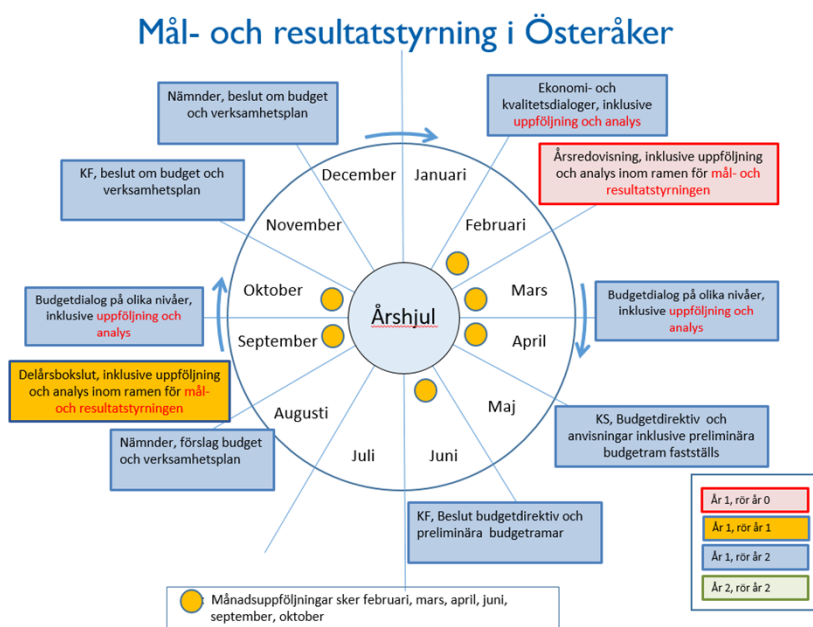
1.5.1 Mål- och resultatstyrning samt budgetprocess

Kommunen har en modell för mål- och resultatstyrning. Målhierarkin består av vision, inriktningsmål på Kommunfullmäktigenivå, resultatmål på nämndnivå, resultatmål på enhetsnivå samt individuella mål för respektive medarbetare. Modellen för mål- och resultatstyrning tydliggör nämndernas strävan att styra sin verksamhet så att kommunens inriktningsmål förverkligas. Det innebär att nämnden definierar nedbrutna resultatmål och indikatorer på nämndnivå utifrån vilka aktiviteter/åtgärder man planerar i sin verksamhetsplan. Det ska finnas en röd tråd mellan inriktningsmål och nämndernas resultatmål, nyckeltal och mätmetoder.

Figur 2. Styrnings- och uppföljningskedjan i mål- och resultatstyrningen

En övergripande uppföljning av inriktningsmålen sker vid delårs- och helårsbokslut. Månadsuppföljningar görs vid sex tillfällen under året (se figur 3 nedan). Rapportering sker till Kommunfullmäktige vid tre tillfällen, det vill säga juni månads månadsuppföljning, samt delårs- och årsbokslut.

Figur 3. Årshjul för mål- och resultatstyrning, samt budgetprocess

1.5.2 Intern kontroll

Intern kontroll utgör en viktig del av kommunens löpande arbete för att uppnå och säkerställa både en effektiv hantering och ett säkert utförande av alla

kommunens processer. Moment som ska ingå i internkontrollplanen fastställs dels på central nivå, och dessutom ska verksamhets specifika risker identifieras och följas upp, genom att en internkontrollplan upprättas på förvaltnings- och avdelnings- eller enhetsnivå.

Både policy och riktlinjer för intern kontroll har uppdaterats under 2020/2021 och har antagits av Kommunfullmäktige. En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts av en arbetsgrupp i Kommunstyrelsens förvaltning, vilket har resulterat i tre kommungemensamma kontrollmoment som ska ingå i samtliga nämnders internkontrollplaner.

1. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelningsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll.
2. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och att förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs
3. Kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning

I nämndernas verksamhetsberättelser framgår det att kontroll har utförts i den omfattning som planen föreskriver (se bilaga 2, Interkontrollplan). Mindre avvikelser har uppmärksammats under året. Där har åtgärder antingen genomförts eller planeras att genomföras under början av 2024.

1.5.3 Centrala styrdokument

Österåkers kommun upprättar styrdokument för att tydliggöra verksamheternas mål, inriktningar, ansvarsområden, samt den värdegrund som kommunen har inom olika områden. Styrdokument av typen plan, program och strategier är dokument som redogör för hur Österåkers kommun ska nå ett resultat under en bestämd period. En policy är ett vägledande dokument som beskriver ett förhållningssätt, en inställning eller attityd som Österåkers kommun ska ha inom ett specifikt område eller fråga. Riktlinjer tydliggör hur åtgärder ska genomföras.

Ett urval av viktiga strategiska styrdokument för kommunkoncernen:

- Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun
- Strategi för verksamhetsutveckling.
- Stad, skärgård, landsbygd. Översiktsplan för Österåkers kommun 2040
- Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun
- Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare
- Miljö- och klimatprogram för Österåkers kommun

- Varumärket Österåker
- Kommunikationspolicy för Österåker kommun
- Policy för intern kontroll i Österåkers kommun
- Policy för medarbetares lika rättigheter och möjligheter i Österåkers kommun
- Policy för tillgänglighet (Tillgänglighetspolicy) för Österåkers kommun
- Policy för upphandling i Österåkers kommun

Viktiga styrdokument som antagits av Kommunfullmäktige under 2023:

- Verksamhetsplan 2024-2025 och budget 2024
- Långsiktig ekonomisk planering 2024-2033
- Hållbarhetspolicy för Österåkers kommun
- Strategi för krisberedskap i Österåkers kommun 2023-2026

1.5.4 Roller och ansvarsfördelning inom kommunkoncernen

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter. Det finns 10 partier representerade i Kommunfullmäktige under mandatperioden 2022–2026. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller ärenden av större vikt för kommunen gällande till exempel mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra principiellt viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar Kommunfullmäktige om nämndorganisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare, samt revisorer, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp.

Nämnder

Nämnderna ansvarar för att styra, leda och samordna verksamheten inom respektive sakområde. De beslutar om resultatmål och resultatindikatorer utifrån kommunens vision och, av Kommunfullmäktige, fastställda inriktningsmål samt internbudget, verksamhetsplan och plan för intern kontroll. Nämnderna rapporterar till Kommunstyrelsen.

Armadakoncernen

Armadakoncernen ska följa de direktiv som utfärdas av Kommunfullmäktige i Österåkers kommun. Armadakoncernen står under Kommunstyrelsens uppsikt och ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet.

Styrelsen för moderbolaget Armada Fastighets AB fastställer ekonomiska mål för varje enskilt bolag, exklusive Armada Bostäder AB och Armada Kommunfastigheter AB, inom ramen för ägarens krav på koncernen. De inriktningsmål, policys och riktlinjer för kommunala nämnders och

förvaltningars agerande som fastställs av Kommunfullmäktige gäller även för Armadakoncernen. Där ingår bland annat fastställande av resultatmål och resultatindikatorer, samt plan för intern kontroll.

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning är en viktig del i kommunkoncernens hållbara utveckling. God ekonomisk hushållning innebär ur ett verksamhetsperspektiv att kommunen använder de gemensamma resurserna varsamt och att kommunens invånare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel. Utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras minst samma servicenivå som dagens kommuninvånare. Det innebär att kommunen bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar och demografiska förändringar.

De finansiella målen och de övergripande målen under avsnitt 1.6.1 och 1.6.2 säkerställer att detta uppfylls för Österåkers kommun. Den samlade bedömningen är att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

1.6.1 Finansiella mål

För att kunna styra kommunens verksamheter ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts, som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. Lagstiftningen om god ekonomisk hushållning innebär också att en kommun ska ha ett rimligt överskott i både den budgeterade resultaträkningen och i bokslutet.

Följande finansiella mål är beslutade inför 2023:

1. Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 procent av skatteintäkter och bidrag som utgiftstak
2. Kommunens utdebitering hålls så låg som möjligt under 2023-2025. För 2023 är den 16:90 öre
3. Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3 procent i snitt under mandatperioden
4. Högst 50 procent av pensionskostnader inklusive löneskatt avseende pensionsåtaganden före 1998 som betalas ut årligen, kan finansieras av tidigare reserverade medel i eget kapital
5. Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar (avskrivningar exklusive exploatering) ska finansieras med årets resultat.
6. Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital kan reserveras för resultatutjämningsreserv i balansräkning under posten eget kapital

Måluppfyllnad

1. Kommunen uppnår ett positivt resultat och lever upp till balanskravet då även resultatet efter balanskravsjusteringar är positivt, se avsnitt 1.6.2. Nettokostnadsandelen uppgår till 93 procent. Målet är därmed uppfyllt för 2023.
2. Kommunens utdebitering är 16:90 öre under 2023, vilket är en oförändrad skattesats jämfört med 2022, målet bedöms uppfyllt för 2023.
3. Kostnadsutveckling per invånare under 2023 uppgick till 4,7 procent. Dock avser siffran mandatperiodens första år. Budget 2024 och plan 2025-2026 är upprättade så att det finansiella målet uppnås. Målet är därmed uppfyllt för 2023.
4. Resultatet tillåter att samtliga kostnader avseende pensionsåtaganden före 1998 finansieras av periodens resultat och därmed behöver inte tidigare reserverade medel i eget kapital tas i anspråk. Målet är uppfyllt för 2023.
5. Årets investeringsvolym exkl. exploatering blev 86 mnkr. Årets avskrivningar exkl. exploatering uppgick till 33 mnkr. Överskjutande belopp om 53 mnkr finansieras till 50 procent av årets resultat. Det femte finansiella målet anses därmed uppfyllt för 2023.
6. I maj 2023 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen utifrån förslagen i betänkandet En god kommunal hushållning (SOU 2021:75). Riksdagen fattade beslut utifrån propositionen den 25 oktober 2023. Bland annat beslutades att resultatutjämningsreserven succesivt ska avvecklas. Nya regler träder i kraft 1 januari 2024. Med anledning av detta kommer kommunen inte att göra någon avsättning under 2023, trots att resultatet per 2023-12-31 överstiger 2 procent av eget kapital.

1.6.2 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning i den finansiella analysen

Syftet med den finansiella analysen är att lyfta fram och identifiera kommunens och koncernens ekonomiska förutsättningar. Följande tabeller identifierar eventuella finansiella problem för att klargöra den ekonomiska hushållningen. Bild 1 till 7 kartlägger balansen mellan intäkter och kostnader, samt kapaciteten att på lång sikt hantera finansiella svårigheter. Bild 8 visar nämndernas

Bild 1. Kommunens budgetavvikelser fördelat på nämnder

Nämnd	2023	2022	2021	2020	2019
Produktionsutskottet (egen regi)	-	-10,7	-20,6	-15,8	-15,2
Kommunfullmäktige	-	0,9	1,4	1,3	-0,1
Val-och Demokratinämnden		0,8	-	-	-
Överförmyndarnämnden	-0,9	-	-	-	-
Kommunstyrelsen	0,1	1,1	11,4	2,4	0,4
Kultur- och fritidsnämnden	-0,3	0,1	-	-	0,5
Utbildningsnämnden	-2,3	-	-	-	-
Förskole- och grundskolenämnden	-	1,4	14,8	16,3	5,9
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-	8,2	-6,2	-6	-6,7
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	2,0	-	-	-	-
Vård- och omsorgsnämnden	-0,3	31,7	45,6	25,4	-4
Socialnämnden	8,7	1,8	-15,5	-5,8	9,1
Byggnadsnämnden	-1,8	0,0	4,2	1,5	0,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,7	0,4	1,1	1,4	1,3
Tekniska nämnden	-	-0,9	-6,1	0,1	-4,1
Nämndernas budgetavvikelse	5,9	34,8	30,1	20,8	-12,7
Centrala poster	-7,4	-53,8	9,4	142,3	6,9
Skatteintäkter och utjämningsystem	123,4	163	147,4	69,1	7,4
Finansiella intäkter	78,1	54,6	67,9	11,6	57,2
Finansiella kostnader	-7,8	-186,2	-7,6	-33,1	-1,2
Kommunens totala budgetavvikelse	192,2	12,4	247,2	210,7	57,6

En grundläggande förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten.

Årets resultat för nämnderna tillsammans innebär ett utfall som är 5,9 mnkr lägre än tilldelad budgetram. Avvikelse som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. Nämnderna som redovisar underskott ges i uppdrag att analysera resultatet, samt utarbeta åtgärdsplaner i samband med månadsuppföljningarna, vilket berör framför allt två nämnder för årsbokslutet 2023. I de fall avvikelse inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, ska i stället dessa hanteras i kommande årsbudget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Årets utfall som är 5,9 mnkr lägre än budget beror främst på att volymerna

inom Socialnämnden blev lägre än beräknat, vilket bidrog med 8,7 mnkr i lägre kostnader för nämnden.

Utfallet för skatteintäkter och utjämningsystemet avviker 123 mnkr mot budget och beror främst på slutavräkningen och de högre deklarerade inkomsterna 2022 och prognosticerade större skatteunderlag 2023 eftersom arbetsmarknaden visat på en starkare motståndskraft än beräknat i budget för verksamhetsåret. Avvikelsen beror även på att i december 2022, efter att kommunen antagit budget för verksamhetsår 2023 i Kommunfullmäktige, presenterade den då nya tillträdande regeringen en utökning av generella statsbidrag till kommunerna med 4,2 miljarder. Budget för 2023 räknades fram med förutsättningar om ett befolkningsantagande om 48 900 per den 1 nov 2022. Faktiskt utfall blev 49 070 vilket lett till ett större bidrag för kommunen i utjämningsystemet. Bland annat erhåller kommunen ersättning kopplat till en så kallad eftersläpningseffekt, eftersom kommunen relativt riket vuxit snabbare sett under de senaste 5 åren.

Utfallet för finansiella intäkter avviker 78 mnkr mot budget främst kopplat till att förändringen av marknadsvärdet i kommunens portföljer med värdepapper både gällande överlikviditet och placerade medel för pensioner bokförs löpande.

För verksamhetsår 2023 upprättades ej budget på koncernnivå.

Bild 2. Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (nettokostnadsandel)

	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens nettokostnadsandel	93,0 %	89,2 %	90,3 %	88,8 %	98,4 %
varav Avskrivning (andel)	2,9 %	3,5 %	1,6 %	1,40 %	1,8 %
Finansnetto (andel)	-1,1 %	5,1 %	-2,3 %	0,5 %	-3,2 %
	91,9 %	97,9 %	89,6 %	90,7 %	97,0 %

Av bild 2 framgår att verksamheten inklusive avskrivningar och finansnetto tog 93 procent i anspråk av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2023. Varav avskrivningarnas andel var 2,9 procent och finansnettots - 1,1 procent. Den totala nettokostnadsandelen om 91,9 procent innebär att resultatet är positivt och uppgår till 9,1 procent av skatteintäkterna.

Bild 3. Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

Kommunen (mnr)	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoinvesteringar	132,5	170,5	79,7	424,6	84,0
i % av nettokostnad	5,1 %	6,4 %	3,4 %	20,3 %	3,9 %
Avskrivning/nettoinvesteringar	30 %	23 %	51 %	8 %	47 %
Självfinansieringsgrad	2,2	0,5	1,0	0,6	0,2
Kommunkoncern					
Nettoinvesteringar	380,4	467,9	544,0	713,3	264,6
i % av nettokostnad	14,4 %	18,9 %	24,5 %	35,0 %	12,5 %
Avskrivningar/nettoinvesteringar	83 %	44 %	35 %	21 %	57 %
Självfinansieringsgrad	1,7	0,8	1,0	0,6	0,6

Årets nettoinvesteringar för kommunen enligt tabellen är 132,5 mnr, nyckeltalet inkluderar både anslagsfinansierade och exploateringsfinansierade investeringar, samt ev nya kontrakt gällande finansiell leasing och finansiella anläggningstillgångar. För koncernen inkluderar det framför allt investeringar som gjorts av Roslagsvatten under året i VA - ledningar och det nya reningsverket som byggs i Margretelund.

Självfinansieringsgraden visar i vilken utsträckning kommunen och koncernen kunnat finansiera årets investeringar med pengar som uppstått i verksamheten, för 2023 är den 2,2 för kommunen och 1,7 för koncernen.

Bild 4. Årets resultat

Kommunen (mnr)	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	230,2	57,4	266,6	220,7	67,6
Resultat före extraordinära poster	230,2	57,4	266,6	220,7	67,6
Resultat exkl. realisationsvinster/förluster	226,2	84,6	271,3	220,7	67,6
Resultat exkl. värdeförändring på värdepapper	183,1	141,3	207,5	243,5	9,7
Koncernen					
Årets resultat	151,1	61,7	365,8	270,9	124,2
Resultat före extraordinära poster	151,1	61,7	365,8	270,9	124,2
Resultat exkl. realisationsvinster/förluster	155,1	88,9	370,5	270,9	124,2
Resultat exkl. värdeförändring på värdepapper	104,0	172,8	306,7	293,7	66,2

Årets resultat för kommunen uppgår till 230,2 mnr att jämföra med budgeterat resultat om 38 mnr. Differensen från budget består av dels ett överskott i nämnderna om 5,9 mnr men framför allt beror det på högre

generella statsbidrag samt utjämning från staten, högre skatteintäkter och finansiella intäkter än budgeterat. För koncernen är resultatet 151,1 mnkr, där Armada och Roslagsvattenkoncernerna tillsammans gör en förlust om -78,9 mnkr. Förlusterna orsakas främst av nedskrivning av bostadsmoduler i Armada som är av engångskaraktär. I Roslagsvatten orsakas förlusten av lägre bruksintäkter än budgeterat samt högre el-, ränte- och avskrivningskostnader.

Bild 5. Soliditet

Kommunen (mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Soliditet	50,6 %	45,8 %	51,5 %	48,1 %	52,7 %
- inklusive pensioner inom linjen	32,9 %	27,3 %	29,7 %	23,1 %	26,3 %
Tillgångsförändring	204	181	281	51	61
Förändring av eget kapital	259	57	234	-92,7	67,6
Koncernen					
Soliditet	25,5 %	24,2 %	25,6 %	22,2 %	23,5 %
- inklusive pensioner inom linjen	17,9 %	16,4 %	16,9 %	12,7 %	13,3 %
Tillgångsförändring	313	374	568	188	139
Förändring av eget kapital	180	63,6	295,2	271,0	124,2

Soliditet är ett mått på det långsiktiga finansiella utrymmet, det ger en indikation på betalningsförmågan på lång sikt. Den visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med det egna kapitalet. Soliditeten har ökat med 5,6 procentenheter från föregående år i kommunen detta tack vare ett starkt resultat. Soliditeten i koncernen har ökat med 1,3 procentenheter, den mindre ökningen beror främst på förlustresultatet som koncernbolagen visade för 2023. Under en 5-årsperiod har trenden pekat uppåt, detta tack vare starka resultat under åren, både i koncernen och kommunen. Det borgar för att koncernen kan hantera utmaningar under de kommande åren.

Bild 6. Skuldsättningsgrad

Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Total skuldsättningsgrad	49 %	54 %	48 %	52 %	47 %
varav avsättningsgrad	30 %	29 %	29 %	29 %	26 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	12 %	14 %	15 %	20 %	18 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	8 %	11 %	4 %	3 %	3 %
Koncernen					
Total skuldsättningsgrad	75 %	76 %	75 %	78 %	80 %
varav avsättningsgrad	13 %	13 %	12 %	12 %	12 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	30 %	26 %	13 %	14 %	13 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	31 %	37 %	51 %	52 %	55 %

Skuldsättningsgraden visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Den långfristiga skuldsättningsgraden har minskat med 3 procentenheter jämfört med 2022, beroende på amortering av den finansiella leasingkulden. Långfristiga skulder består till 79 procent av leasingkulden och cirka 21 procent av periodiserade investeringsbidrag.

För koncernen har skuldsättningsgraden minskat med 1 procentenhet jämfört med 2022. Långfristiga skulder i koncernen består till 68 procent av låneskulder, 23 procent förutbetalda intäkter och 11 procent övrigt.

Bild 7. Kommunens intäkter

(mnkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetsintäkter	495	456	447	569	420
Skatteintäkter	2 451	2 271	2 122	1 998	1 973
Skatteuttag %	16,9 %	16,9 %	17,0 %	17,1 %	17,1 %

En viktig del vid bedömning av kommunens finansiella kapacitet är vilken potentiell möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. För år 2023 utgör kommunens skatteintäkter 73,5 procent av kommunens samlade intäkter, vilket gör att förändringar i skattesatsen är en potentiell möjlighet för kommunen att påverka intäkterna.

Bild 8. Prognossäkerhet

(mnkr)	Juni	Oktober	Bokslut
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,6	-0,9
Kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,1
Kultur- och fritidsnämnden	-2,0	-1,5	-0,3
Utbildningsnämnden	1,0	0,0	-2,3
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-1,5	-0,8	2,0
Vård- och omsorgsnämnden	0,0	6,0	-0,3
Socialnämnden	2,0	5,0	8,7
Byggnadsnämnden	0,0	-2,8	-1,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,5	0,8	0,7
Total nämnderna	0,0	6,2	5,9

Vid månadsuppföljningen per juni prognostiserade nämnderna ett resultat i enlighet med budget. Vid prognosen i samband med oktobers månadsuppföljning hade det prognostiserade resultatet förbättrats till 6,2 mnkr. Helårsresultatet slutade på 5,9 mnkr lägre kostnader jämfört med budget. För detaljer för varje nämnd, se avsnitt 9-20.

1.6.3 Kommunfullmäktiges övergripande mål

Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Österåker har ambitionen att erbjuda service av hög kvalitet och ett gott bemötande i alla verksamheter, från första kontakten i kommunens servicecenter, till bemötandet, utbudet och tillgängligheten i idrottshallar, på kulturarrangemang och på biblioteken.

Det ska gå lätt och snabbt att få kontakt med kommunen och svar på de frågor eller hjälp med de ärenden man har. Kundnöjdheten i kontakten med Österåkers kommun ska vara hög. Den löpande servicemätningen, som bedömer servicegraden vid invånarnas kontakt via telefon och mejl med kommunen, samt andra typer av undersökningar som mäter kundnöjdheten hos föreningar och företag hjälper förvaltningarna att utveckla och förbättra kvaliteten. Införandet av lättillgängliga kanaler i kommunikationen med kommunen tillsammans med e-tjänster ska förenkla kontakten.

Fem av åtta nämnder uppfyller målet 2023, två nämnder uppnår delvis målet och en nämnd uppfyller inte målet. Vård- och omsorgsnämnden är den nämnd som inte uppnår sitt mål gällande väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, samt uppnår endast delvis målet i NKI mätningen för helhetsintryck.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Österåker ska ha en ekonomi i balans

Österåker ska ha en ekonomi i balans. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra och kvalitativ verksamhet.

Målet för samtliga nämnder är därför att inte ha någon negativ avvikelse från fastställd budget. Vid en sådan avvikelse ska en analys och åtgärdsplan upprättas. Det finns ett antal finansiella mål som är viktiga för kommunen att uppnå i dess arbete för en god ekonomisk hushållning och som följs under året.

Sju av åtta nämnder uppfyller inriktningsmålet. Den nämnd som har prognostiserat en sådan avvikelse mot budget är Byggnadsnämnden, vilket beror på minskade intäkter i förhållande till prognostiserad volym.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Österåker ska erbjuda hög kvalitet i förskola och skola, där barn och elever utmanas, utvecklas och lär. Goda studieresultat och upplevd nöjdhet, trygghet och delaktighet, både för barn, elever och vårdnadshavare är viktigt för kommunen. Det ska finnas goda förutsättningar för barn och elever att lära, för pedagoger att undervisa och för rektorer att verka som pedagogiska ledare. En av de viktigaste förutsättningarna för barn och elevers lärande är

pedagogerna. Behörig personal både i förskolan och i skolan är ett prioriterat område för kommunen och insatser görs för att både kompetens höja och fortbilda personal.

Målnivåerna inom området är högt ställda, vilket speglar det statliga uppdraget: att alla elever ska nå godkända betyg, att alla barn och elever ska känna sig trygga i verksamheterna, samt att det är behöriga pedagoger som undervisar i förskolor och skolor i kommunen.

Tre av åtta nämnder når inriktningsmålet under 2023, tre nämnder uppnår delvis målen. Utbildningsnämnden och Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden klarar delvis målen, vilket kan härledas till att målnivåerna inom området är högt ställda. Det finns en positiv trend jämfört med föregående år inom Utbildningsnämnden, där resultatet förbättrats gällande bland annat vårdnadshavares nöjdhet inom förskolan, elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, samt elever som tar gymnasieexamen inom tre år.

Två av nämnderna har antingen inte möjlighet att redovisa något resultatmål för inriktningsmålet eller har inte satt några mål.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet delvis har uppfyllts.

Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Österåker har som mål att erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Brukarna ska uppleva nöjdhet och en hög kvalitet och tillgänglighet i kommunens verksamheter. Den fysiska miljön, både i verksamheten och i den offentliga miljön, ska vara tillgänglig och attraktiv. Handläggare och personal ska ha väsentliga kunskaper och god kompetens inom respektive område för att kunna möta brukare och anhöriga på ett bra sätt.

Sex av åtta nämnder uppfyller inriktningsmålet, två nämnd uppnår delvis inriktningsmålet. Det är ett bättre resultat än föregående år. Vård- och omsorgsnämnden är den nämnd som endast delvis uppfyller uppsatt mål. Det beror på något lägre nöjdhet i brukarundersökningen inom gruppboenden LSS gällande kommunikation mellan brukare och personal. Detta förklaras genom att brukare inte alltid förstår vad personalen säger. Dock visar resultatet att upplevelsen av delaktighet och trygghet hade ökat sedan 2022.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Österåker ska ha en trygg miljö

Invånare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* spannar över många områden i kommunens verksamhet, från barn och unga i förskola, skola och föreningsliv, till trygghet för äldre och personer med funktionsvariation som är mottagare av insatser. Även trygghet på fritiden och i offentliga miljöer är områden som kommunen arbetar systematiskt med, bland annat genom den förvaltningsövergripande styrgruppen Trygghet och Säkerhet. Målen gällande

trygghet i kommunens verksamheter är högt ställda (100 procent trygga barn och elever) och även om alla målnivåer inte har uppnåtts, visar verksamheterna på fortsatt goda resultat. Under 2023 har fortsatt flera förstärkningar gjorts inom området trygghet, både gällande det förebyggande arbetet och det åtgärdande arbetet för att öka tryggheten i kommunen.

Fem av åtta nämnder når uppsatta målnivåer 2023 och två nämnder når delvis uppsatta mål. Det är ett bättre resultat än föregående år. Utbildningsnämnden uppnår delvis målen, vilket kan härledas till högt ställda målnivåer inom utbildningsområdet, vilket speglar det statliga uppdraget: att alla elever ska nå godkända betyg, att alla barn och elever ska känna sig trygga i verksamheterna. Vård- och omsorgsnämnden uppnår delvis uppsatta målnivåer, där brukarundersökningen inom LSS, brukaren är aldrig rädd för något hemma och brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet ligger något lägre än uppsatta målnivåer.

En nämnd har antingen inte möjlighet att redovisa något resultatmål för inriktningsmålet eller har inte satt några mål.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömål. Hållbarhet är ett brett begrepp som inbegriper ekologi, såväl som social och ekonomisk utveckling.

Under 2023 antog kommunen en hållbarhetspolicy där kommunens förhållningssätt till hållbarhet och Agenda 2030 fastställdes.

Exempel på arbete som prioriteras av nämnderna under rubriken hållbarhet är att minska utsläpp och matsvinn, erbjuda ett varierat utbud av grön- och naturområden, arbeta med att minska skadliga ämnen i både befintliga och nya verksamheter i kommunen, samt förbättra den ekologiska och kemiska statusen i sjöar, vattendrag och kustvatten.

Tre av åtta nämnder uppfyller inriktningsmålet helt, två nämnder uppfyller målet delvis. Kommunstyrelsen uppnår delvis målen, detta är kopplat till att kännedomen om kommunens hållbarhetsarbete bedöms vara förhållandevis god internt, men att kännedomen hos invånarna är relativt låg.

Fossiloberoende fordon ökar succesivt i kommunkoncernen, men når inte upp till högt ställda mål. Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppnår delvis målen där färre analyser har genomförts av brunsvatten, vilket kan härledas till det ekonomiska läget.

Tre nämnder har antingen inte möjlighet att redovisa något resultatmål för inriktningsmålet eller har inte satt några mål.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är delvis uppfyllt.

Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer och kommunen vill skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. I Österåker arbetar därför förvaltningarna tillsammans kring de strategiska planer och dokument som pekar ut riktningen för utbyggnad av Österåker.

Fem av åtta nämnder uppnår inriktningsmålet för året, två nämnder har delvis uppnått målet. För Utbildningsnämnden är målet delvis uppnått, vilket kan härledas till högt uppsatta mål för elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Trots att det inte är helt uppnått är det en ökning i andelen behöriga mot föregående år. Kultur- och fritidsnämnden uppnår också delvis målet, där siffrorna visar en kraftig minskning för andel barn 7–12 år som är aktiva i idrottsförening. Ett oväntat resultat som nämndens förvaltning kommer att behöva analysera mer. Rörligheten över kommungränserna kopplat till fritidsaktivitet kan vara en faktor.

En nämnd har antingen inte möjlighet att redovisa något resultatmål för inriktningsmålet eller har inte satt några mål.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

1.7 Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning. En lagstadgad del i detta är att styra verksamheten så att årets totala intäkter är större än de totala kostnaderna. Det finns alltså ett krav på balans mellan intäkter och kostnader. Normalt ska ekonomin visa ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar. Om detta inte uppnås och det uppstår ett underskott måste det kompenseras med positiva resultat inom de kommande tre åren för att neutralisera det negativa resultatet och återställa balansen i eget kapital.

Vid beräkningen av balanskravsresultatet är utgångspunkten det redovisade resultatet för perioden. För Österåkers kommun var årets resultat 230,2 miljoner kronor. Resultatet ska därefter rensas från vissa poster som inte är en del i den egentliga verksamheten, såsom realisationsvinster på anläggningstillgångar och eventuella realiserade förluster och vinster på värdepapper. Det justerade balanskravsresultatet uppgick till 178,6 miljoner kronor för 2023, vilket visar att kommunen uppfyller det lagstadgade resultatmålet för en ekonomi i balans med mycket god marginal.

Tabell 9. Balanskravsutredning

Balanskravsutredning (tkr)	2023	2022	2021
Årets resultat enligt Resultaträkningen	230 211	57 395	266 623
- reducereing av samtliga realisationsvinster	-4 421	-2 068	-
+ justering för reavinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ justering för reaförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-47 128	83 911	-59 171
+/- återföring av orealiserade vinst och förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	178 662	139 238	207 451
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	-	-	-
Årets balanskravsresultat	178 662	139 238	207 451

1.8 Väsentliga personalförhållanden

För att nå hög kvalitet i den kommunala servicen är en framgångsfaktor kommunkoncernens medarbetare och hur kommunen och de kommunala bolagen arbetar med personalfrågor. Omvärlden förändras och med den även förväntningar från invånare, främst avseende tillgänglighet, tekniska och individanpassade lösningar. Detta ställer krav på arbetsmiljö, personalfrågor och kompetensutveckling.

I följande avsnitt kommer både kommunkoncernen att behandlas (kommunorganisation tillsammans med bolagen Armada och Roslagsvatten) och kommunens tjänstemannaorganisation. Dessa kommer fortsättningsvis att benämnas kommunkoncernen/koncernen respektive Österåkers kommun/kommunen.

1.8.1 Antal anställda och årsarbetare

Tabell 11. Medelantal medarbetare i Österåkers kommunkoncern (Årsarbetare)

	2023-12-31	2022-12-31
Antal årsarbetare tills vidare	1 746	1 707
Antal årsarbetare tidsbegränsade	224	233
Summa antal årsarbetare	1 970	1 940

Siffran för 2022 är justerad då den var felaktig

Tabell 11 visar att medelantalet medarbetare i kommunkoncernen, beräknade som totalt arbetade timmar i förhållande till en årsarbetstid. Roslagsvatten har korrigerat siffror avseende en felaktigt nyttjad rapport 2022. Utifrån detta uppgick medelantalet medarbetare i kommunkoncernen, beräknade som totalt arbetade timmar i förhållande till en årsarbetstid till 1 970, en ökning med 30 årsarbetare inom kommunkoncernen.

Inom Österåkers kommun ökade antalet medarbetare som är tillsvidareanställda med 23 personer och uppgick till 1 813 personer. Omräknat till heltidsanställningar motsvarade tillsvidareanställningarna 1 531 årsarbetare, vilket är ökning med 25 årsarbetare. Kommunen har fortsatt arbetet med att möjliggöra användandet av de anställdas kompetens och resurser på bästa sätt och har därmed haft möjlighet att fylla de tillsvidareanställdas arbetstid mer och minskat antalet tidsbegränsade anställningar, vilket är en framgångsfaktor i att bibehålla kontinuitet och kompetens.

Under 2023 har antalet tillsvidareanställningar ökat och ökningen är jämnt fördelad över organisationen. En viktig händelse under 2023 var den omorganisation som genomfördes inom kommunens tjänsteorganisation. Den 1 april ersatte en linjeorganisation den tidigare beställar-/utförarorganisationen, vilket har en viss påverkan på analysen avseende ökningen i antal anställningar. Under 2024 kommer omorganisationen att utvärderas ur flera olika perspektiv för att se huruvida omorganisationen har gett önskad effekt på kvalitet och resursoptimering. Österåkers kommun arbetar vidare med att se över bemanningen när personal slutar och genom behovsanalyser tillsätts de befattningar där det har identifierats ge bästa möjliga leverans av kvalitet till kommunens invånare och brukare.

För Roslagsvatten ökade antalet anställda med 15 personer och uppgick till 210. Omräknat till heltidsanställningar motsvarade tillsvidareanställningarna 201 årsarbetare, en ökning med 13 årsarbetare. Armada ökade antalet anställda med en person och uppgick därmed till 14 anställda, vilket omräknat till heltidsanställningar motsvarade 14 årsarbetare.

Tabell 12. Antal anställda medarbetare

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Antal månadsavlönade tills vidare	1 813	1 790	2 030	1 992
Antal månadsavlönade allmän visstid/SÄVA*	267	270	271	273
Antal månadsavlönade vikariat	110	110	113	113
Antal anställda annan tidsbegränsad anställning	135	141	140	144
Antal anställda månadsavlönade*	2 325	2 311	2 549	2 519

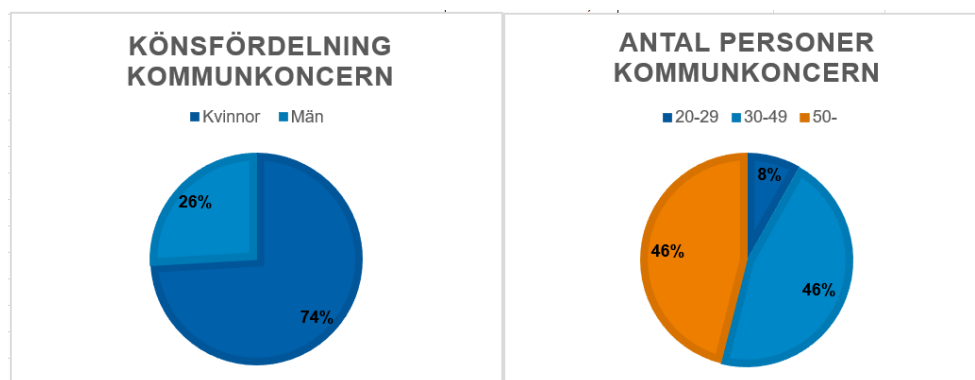
* Siffran för 2022 är justerad då den var felaktig

Inom Österåkers kommun är antalet tidsbegränsade anställningar detsamma som 2022, omräknat till årsarbetare har det dock minskat med 8. Antalet anställda med timlön har ökat med 5 sedan 2022 och uppgår under 2023 till 1 061. Många av de anställda med timlön ingår i kommunens bemanningsenhet och därav är det enklare att på ett systematiskt sätt skapa nytta för de kommunen är till för, genom en genomtänkt och välplanerad bemanning av medarbetare med rätt kompetens. Annan tidsbegränsad anställning innefattar obehöriga lärare, provanställningar, projektanställningar, samt anställning av pensionärer över 69 år. Antal anställda över 69 år, samt andelen obehöriga lärare har minskat, som ett led i arbete med att öka behörigheten inom utbildningsområdet.

Inom Roslagsvatten har antalet tidsbegränsade anställningar ökat med 4 personer, men ligger fortsatt på låga nivåer. Inom Armada återfinns inte någon anställd med tidsbegränsad anställning.

Av den möjliga arbetstiden enligt avtal har Österåkers kommuns mertid utgjort 0,3 procent 2023 och övertid har utgjort 0,3 procent, det vill säga samma omfattning som under 2022. Inom Roslagsvatten minskade mertid drastiskt och landade på 0 timmar för 2023 jämfört med 282 timmar under 2022. Det beror på att de medarbetare som arbetade mertid nu har övergått till att arbeta heltid, vilket motsvarade antalet timmar för faktiskt arbete. Antalet övertidstimmar ökade i stället och uppgick till 2 754 timmar 2023, jämfört med 2 442 timmar 2022 (korrigerad siffra då det felaktigt rapporterats in 1 742 för 2022). För Armada finns inte några uppgifter avseende mertid och övertid för 2023.

1.8.2 Könsfördelning, åldersfördelning och utbildningsnivå

Sett till alla månadsavlönade i kommunkoncernen är fördelningen av de anställda 74 procent kvinnor och 26 procent män under 2023, vilket är samma andel kvinnor/män jämfört med 2022. Det är en avspeglning av den överrepresentation av kvinnor som finns inom kommunal och regional sektor. Den kommunala koncernen har en kraftig överrepresentation av kvinnor inom vård, omsorg och skola, medan det motsatta gäller inom områdena teknik, energi och fastighet, där män är överrepresenterade. Könsfördelning på

ledningsnivå inom de olika organisationerna i kommunkoncernen speglar detta, då fyra av fem förvaltningschefer inom Österåkers kommun vid årsskiftet var kvinnor och i de kommunala bolagen var båda de verkställande direktörerna män.

Antalet chefer i kommunen var vid årsskiftet 122, en minskning med 8 chefer jämfört med föregående år. Kommunen arbetar fortlöpande med att cheferna har en lämplig andel medarbetare för att skapa möjligheter för samtliga att ha en effektiv och välmående arbetssituation. I kommunkoncernen uppgick antalet chefer till vid årsskiftet, en minskning med 6 stycken jämfört med föregående år. Av kommunkoncernens chefer var det likt 2022, 72 procent kvinnor även under 2023.

Medelåldern ligger kvar på ungefär samma nivå som 2022, de har sjunkit marginellt. Den totala medelåldern för månadsavlönade tillsvidareanställda i Österåkers kommun 2023 var 44,6 år, jämfört med 45 år 2022. Kvinnor hade en medelålder om 45,9 år och män om 41,9 år. Inom Armada sjönk medelåldern från 54,9 år 2022 till 52,9 år 2023. Kvinnors medelålder var 52,9 år och män 53,8 år. Inom Roslagsvatten ligger medelåldern på en jämn nivå jämfört med 2022 då medelåldern var 44,9 år och 2023 landade den totala medelåldern på 44,4 år, där kvinnors medelålder var 43,6 år och män 44,9 år.

Personalomsättningen inom Österåkers kommun, alltså externa avgångar på egen begäran, inklusive pensionsavgångar, har minskat marginellt och uppgår 2023 till 10,55 procent att jämföra med 2022, då personalomsättningen var 10,63 procent. Pensionsavgångarna inom Österåkers kommun räknas på ett nytt sätt från 2023 och var på samma nivå 2023 som 2022. 2022 var det 27 pensionsavgångar och 2023 var det 26 pensionsavgångar. En personalomsättning runt 10 procent är eftersträvansvärt för att behålla kompetens, men ändå ha en viss rörlighet.

Arbetet med den framtida strategiska personalförsörjningen pågår fortsatt inom kommunen. Utifrån resultatet av arbetet kan möjligheter skapas för att höja utbildningsnivån i organisationen. Det finns fortsatt framtida utmaningar inom vården och arbetet med att vidareutbilda medarbetare inom vård- och omsorgsverksamheterna, och på så sätt höja utbildningsnivån och därigenom kvaliteten inom vårdsektorn i de kommunala verksamheterna, planeras fortsätta.

1.8.3 Medarbetarundersökning

Österåkers kommun genomförde den årliga medarbetarundersökningen under november 2023 med fokus på frågor som ledarskap, arbetsmiljö, trivsel och kompetensutveckling. Undersökningen utgör ett viktigt underlag i kommunens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, utvärdering av samverkan, samt arbetet med aktiva åtgärder kopplat till diskrimineringslagen och likabehandling.

Undersökningen skickades ut till samtliga tillsvidareanställda och 71 procent av medarbetarna valde att delta. Årets undersökning visade att det övergripande resultatet för kommunen ökat något och därmed bibehåller en hög nivå inom de absolut flesta områden undersökningen belyser. Österåkers kommuns styrkor, sett till resultatet, är att det genomgående är höga resultat inom samtliga undersökningsområden. Organisationen har exempelvis god kunskap om rutiner vid diskriminering och kränkande särbehandling, samt hur olyckor och tillbud rapporteras. Gällande SKR:s HME-frågor (hållbart medarbetarengagemang) har det kommunövergripande resultatet höjts något, och resultatet är fortsatt gott. Oavsett detta behöver organisationen arbeta aktivt under kommande år med åtgärder och uppföljning för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare med goda möjligheter. Varje verksamhet inom Österåkers kommun tar utifrån sitt resultat fram en handlingsplan för hur arbetet på enheten ska se ut framåt.

Under 2023 utvecklade Roslagsvatten sin hantering av att följa upp medarbetarengagemang genom att genomföra fyra undersökningar. Dessa undersökningar mäter medarbetarengagemang, hur medarbetare upplever sin arbetsmiljö, samt det förändringsarbete som pågår i organisationen. Engagemangspulsen mäter medarbetares engagemang utifrån sju grundprinciper (välmående, samarbete, bekräftelse, stolthet, utveckling, riktning och ledarskap) och inkluderar även den standardiserade eNPS-frågan. Undersökningarna ger en tydlig utgångspunkt för att identifiera övergripande styrkor och förbättringsområden i Roslagsvattens fortsatta arbete med att öka engagemanget. Resultaten skapar underlag för diskussion i teamen och följs upp med handlingsplaner.

Det syns en tydlig trend med förbättrat resultat inom de flesta områden, där Roslagsvatten också ligger i linje med eller över resultatet för andra organisationer som använder samma verktyg.

Ett exempel är att medarbetare på Roslagsvatten i högre grad än organisationerna de jämförs med känner sig värdefulla på jobbet och upplever att företaget använder sig av deras kompetens på bästa sätt.

Armada har rapporterat att de inte genomförde någon medarbetarenkät under 2023.

1.8.4 Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

En välfungerande kompetensförsörjning är avgörande för hur Österåkers kommun möter framtiden. Under 2020 togs en strategisk plan fram där det framgick att organisationen ska arbeta aktivt, strategiskt och operativt med att skapa bästa möjliga förutsättningar för hållbara medarbetare som kan leverera service och stöd med god kvalitet till de som bor, verkar och vistas i kommunen. Under 2023 har arbetet med att bryta ner planer på förvaltningsnivå fortsatt. De planer som har tagits fram processas vidare av HR-avdelningen för att skapa en samlad strategi för att nå rätt kompetens. Under 2023 identifierades att ett omtag behövdes och en ny strategigrupp där

samtliga förvaltningschefer deltar, har inrättats och kommer skapa möjligheter för ett mer aktivt arbete under 2024.

I Österåkers kommun är det en utmaning att rekrytera behörig personal inom fritidshem och till vissa lärartjänster inom utbildningsområdet. Även viss kompetens inom samhällsbyggnadsförvaltningen är svår att rekrytera. Men den största utmaningen framåt kommer finnas inom vården då befolkningen blir allt äldre och befintlig kompetens inte kommer kunna fylla det behovet. Ett gediget arbete pågår för att säkra upp och ställa om, detta sker såväl internt som externt genom att både SKR och StorSthlm arbetar för att attrahera fler till vården. Det blir extra viktigt att vara en bra arbetsgivare där de anställda trivs och vill utvecklas tillsammans, vilket även är den bästa strategin för att nå nya kompetenser ute på marknaden.

1.8.5 Sjukfrånvaro

Under 2023 släppte pandemin sitt grepp om kommunkoncernens verksamheter, vilket har visat sig genom att sjukfrånvaron sjunkit för samtliga delar av koncernen. Armada med en mycket låg sjukfrånvaro sjönk från 4,3 procent 2022 till 2,7 procent under 2023. Även Roslagsvatten visar på en minskad sjukfrånvaro, från 4,9 procent under 2022 till en total sjukfrånvaro om 3,9 procent under 2023. Österåkers kommun kommer under 2024 arbeta vidare med att minska antalet sjukdagar. Under 2023 sjönk sjukfrånvaron till 6,9 procent mot 8,1 procent föregående år.

Tabell 14. Sjukfrånvaro uppdelat på kön och ålder, samt kort och lång sjukfrånvaro

	2023	2022
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,9 %	8,1 %
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	40,7 %	40,5 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,5 %	8,9 %
Sjukfrånvaro för män	5,1 %	5,4 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	7,1 %	9,4 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 30–49 år	6,6 %	7,8 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	7,2 %	8,3 %

Redovisningen följer SKR:s definierade nyckeltal för sjukfrånvaro och avser Österåkers kommun.

För Österåkers kommun visar sig minskningen inom samtliga åldersgrupper och för båda könen, dock främst hos kvinnor. Den enda kategori där inte en minskning har skett är den procentuella andelen sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar eller mer. Detta grundar sig även i att antalet sjukdagar minskat och den procentuella delen av längre sjukfrånvaro ses bli mer omfattande. Ett arbete har återinrättats för att arbeta med såväl den korta som den längre sjukfrånvaron.

Det pågår kontinuerligt ett nära arbete med varje chef inom Österåkers kommun för att analysera sjukfrånvaron och arbeta för friskare arbetsplatser. Resultatet av detta arbete går ännu inte att se i statistiken, men förhoppningen är att arbetet ska ge effekt och resultat på längre sikt nu när möjligheten finns att arbeta systematiskt utan en pågående pandemi.

1.9 Förväntad utveckling

Österåkers kommun har en långsiktig tillväxtplan. De påbörjade infrastrukturella förändringarna i kommunens centralort är ett led i kommunens åtagande gällande Roslagsbanans utbyggnad, om att verka för cirka 7 000 nya bostäder och arbetsplatser fram till 2035. Fortsatta investeringsplaner föreligger alltså och kommunen ska ta i beaktande att investeringskostnader kommer att uppstå innan kommunen kan tillgodoräkna sig skatteintäkter från nya invånare. Efter slutförd investering ska till exempel flera nybyggda anläggningar förvaltas, både för daglig drift och för att bibehålla värdet.

Koncernen står inför en utmanande framtid. I Armadakoncernen låneportfölj är 85 procent av lånen bundna men med en stor förfallostruktur de närmsta åren. Vid varje förfall förhandlas räntevillkor om vilket kan betyda högre räntekostnader framöver, vilket i sin tur tynger verksamheten. För att kunna hantera utmanande år krävs dels en god likviditet men också ett starkt eget kapital. Armadakoncernen är robust ur det perspektivet, det vill säga har ett stort eget kapital samt likviditeten är god.

I dagsläget finns inga inplanerade större nybyggnationer och så länge ränteläget är högt planeras överlikviditet användas till amortering av lån. Roslagsvatten arbetar med det nya reningsverket i Margretelund som går in i byggnadsfasen under 2024. Det nya verket behövs för att möta den ökande befolkningen och fler anslutningar till allmänt VA i kommunen vid decenniets slut. Stigande inflation, ökade kostnader och nya skatter kommer påverka framtida taxor.

De flesta av Roslagsvattens ägarkommuner tillhör de snabbast expanderande i landet, expansionen kräver nyinvesteringar i VA-utbyggnad samt utökad kapacitet. Stora investeringar för att efterleva nya miljökrav kommer att behövas. När det gäller ränteläget är även Roslagsvatten påverkade, för kommunkoncernens del har man i finansieringspolicyn valt att i Österåkersvatten ha rörliga räntor. Samtliga lån i koncernen har kommunal borgen.

För mer information om framåtblick och förväntad utveckling per verksamhetsområde, se avsnitt 8 - 19 där det finns en kortfattad beskrivning från respektive nämnd och bolagskoncern.

2 Resultaträkning

(mnkr)	Not	KOMMUNEN		KOMMUNKONCERN	
		2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	3	494,7	455,6	919,0	822,8
varav jämförelsestörande intäkter	4	4,4	2,8	22,4	2,8
Verksamhetens kostnader	5	-3 061,0	-2 883,5	-3 248,3	-3 091,2
varav jämförelsestörande kostnader	6	-1,4	-23,8	-3,4	-26,1
Av- och nedskrivningar	7	-83,0	-96,0	-318,8	-206,6
Verksamhetens nettokostnader		-2 649,3	-2 523,8	-2 648,1	-2 475,0
Skatteintäkter	8	2 450,5	2 270,7	2 450,5	2 270,7
Generella statsbidrag och utjämning	9	398,8	450,5	398,8	450,5
Verksamhetens resultat		200,0	197,3	201,2	246,2
Finansiella intäkter	10	90,9	66,6	83,6	55,9
Finansiella kostnader	11	-60,8	-206,4	-133,7	-240,4
Resultat efter finansiella poster		230,2	57,4	151,1	61,7
Årets resultat		230,2	57,4	151,1	61,7

Jämförelsetalen 2022 för jämförelsestörande intäkter har minskats med 20,1.

3 Balansräkning

(mnkr)		KOMMUNEN		KOMMUNKONCERN	
	Not	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	13	0,6	3,1	2,4	3,2
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader, tekniska anläggningar	14,26	1 770,1	1 786,1	5 918,1	5 974,6
- Maskiner och inventarier	15	17,1	14,3	132,9	83,0
Finansiella anläggningstillgångar					
- Värdepapper, aktier och andelar	16	175,5	124,6	130,6	79,8
- Bostadsrätter		7,4	7,4	7,4	7,4
- Långfristiga fordringar		4,8	4,8	28,2	8,6
Summa anläggningstillgångar		1 975,7	1 940,3	6 219,6	6 156,5
Bidrag till infrastruktur		-	-	-	-
Omsättningstillgångar					
Varulager		-	-	1,8	1,5
Exploateringstillgångar		73,9	73,9	73,9	73,9
Kortfristiga fordringar	17	373,0	395,7	432,6	465,2
Kortfristiga placeringar	18	940,2	782,5	940,2	782,5
Kassa och bank		98,5	65,3	353,3	228,6
Summa omsättningstillgångar		1 485,8	1 317,5	1 801,8	1 551,7
SUMMA TILLGÅNGAR		3 461,4	3 257,8	8 021,4	7 708,3

(mnkr)	Not	KOMMUNEN		KOMMUNKONCERN	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		230,2	57,4	151,1	61,7
Resultatutjämningsreserv		225,3	225,3	225,3	225,3
Övrigt eget kapital		1 296,4	1 209,9	1 668,4	1 577,5
Summa eget kapital	19	1 751,9	1 492,5	2 044,8	1 864,5
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	20	407,3	332,9	408,5	334,1
Övriga avsättningar	21	616,2	616,2	641,9	652,6
Summa avsättningar		1 023,5	949,2	1 050,4	986,7
Skulder					
Långfristiga skulder	22	272,8	369,6	2 506,6	2 815,1
Kortfristiga skulder	23	413,3	446,5	2 419,5	2 042,0
Summa skulder		686,0	816,1	4 926,1	4 857,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 461,4	3 257,8	8 021,4	7 708,3
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser	24	611,4	604,1	611,4	604,1
Borgensförbindelser	25	3 462,1	3 394,7	-	-

4 Kassaflödesanalys

(mnkr)	Not	KOMMUNEN		KOMMUNKONCERN	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		230,2	57,4	151,1	61,4
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	180,4	208,8	475,2	366,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		410,6	266,2	626,3	428,4
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-135,3	-193,4	-68,0	-122,0
Ökning/minskning förråd och lager		-	-	-0,3	-0,7
Ökning/minskning av exploateringsstillgångar		-	31,4	-	31,4
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		11,4	-4,5	82,9	42,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		286,7	99,7	640,8	379,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-97,9	-195,3	-390,3	-507,9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		4,4	2,1	45,5	17,6
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-	-0,8	-1,9	-0,8
Försäljning av immateriella anläggningstillg.		-	0,3	-	0,3
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-50,9	-	-50,6	0,3
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		-	-	3,7	-
Investeringsbidrag		11,9	3,1	11,9	3,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-132,5	-190,6	-381,8	-487,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning/minskning av långfristiga skulder		-68,7	-3,0	-85,8	40,1
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		-	7,5	-25,7	12,9
Aktieägartillskott		-	-	-	1,9
Amortering av finansiella leasingavtal		-42,1	-34,4	-13,0	-11,2
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-110,9	-29,8	-124,5	43,6
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-10,1	-8,5	-10,1	-8,5
Årets kassaflöde		33,2	-129,2	124,7	-72,9
Likvida medel vid årets början		65,3	194,6	228,6	301,6
Likvida medel vid årets slut		98,5	65,3	353,3	228,6

5 Noter

5.1 Not I Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (SFS 2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR). Inga förändringar har skett i redovisningsprinciper sedan 2022.

5.1.1 Direktbokningar mot Eget Kapital

Under året har de skett direktbokningar mot eget kapital som ökat eget kapital med 29,1 mnkr. Efter en genomlysning av kommunens aktivering av investeringsbidrag från Trafikverket har sammanlagt 58 mnkr bokats som en ökning av eget kapital från långfristiga fordringar. Dessa skulle vid aktiveringstidpunkten ha intäktsförts. En genomgång av anläggningsregistret kopplat till mark och fastigheter resulterade i att det utrangerades 28,9 mnkr. Dessa utrangeringar bokades mot det egna kapitalet och minskade eget kapital med motsvarande. Dessa skulle vid aktiveringstidpunkten ha kostnadsförts.

5.1.2 Generella statsbidrag

Migrationsverket beslutade under 2022 att betala ut tillfälligt stöd till Österåkers kommun med anledning av kriget i Ukraina om totalt 3,6 mnkr. Eftersom det i beslutet inte finns några villkor kopplat till bidraget (inget återbetalningskrav) var SKR:s bedömning att det klassificeras som ett generellt bidrag. I migrationsverkets beslut anges en restriktion om att bidraget fick användas under 2022 och 2023. SKR:s bedömning är att bidraget intäktsredovisas med en jämn fördelning från och med juni 2022 till och med december 2023. Österåkers kommun har följt SKR:s bedömning och har till fullo intäktsfört bidraget under 2023.

5.1.3 Pensionsskuld

Kommunens pensionsförpliktelse redovisas enligt den så kallade blandmodellen, enligt RKR R10. Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare, inklusive förtroendevalda. Den samlade pensionsskulden återfinns under två rader i balansräkningen: avsättningar för pensioner och kortfristiga skulder, samt under raden ansvarsförbindelse.

Kommunen beslutade 1998 att årligen betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning. Därav finns de pensionsförpliktelser som har tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998 som en ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Samtliga pensionsskulder är beräknade utifrån SKR:s beräkningsprinciper för pensioner.

5.1.4 Semesterlöneskuld

De anställdas fordran på kommunen i form av intjänad semester, samt ej kompenserad övertid, skuldbokförs som kortfristig skuld. Skulden baseras på konstaterat utfall vid respektive bokslut.

5.1.5 Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde, med avdrag för ackumulerade avskrivningar samt eventuella nedskrivningar.

I anskaffningsvärdet ingår de utgifter som kommer av ett förvärv av en tillgång och utgifterna för att få tillgången på plats och i sådant skick att den kan användas för sitt ändamål.

För att en investering ska klassificeras som anläggningstillgång ska den vara avsedd att användas för sitt ändamål under minst tre år anskaffningsvärdet exklusive mervärdesskatt ska uppgå till minst ett prisbasbelopp. Uppfylls inte dessa förutsättningar kostnadsförs inköpet av en tillgång direkt.

Avskrivningar enligt plan baseras på tillgångarnas anskaffningsvärde och sker linjärt. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal, till exempel leasing, används den planerade verkliga nyttjandeperioden, som avskrivningstid. För vissa kategorier av materiella anläggningstillgångar, där olika beståndsdelar i en enskild tillgång har väsentligt olika varierande livslängd, har den enskilda tillgången redovisningsmässigt delats upp på olika komponenter. Det ger en mer rättvisande återspeglning av hur en tillgång faktiskt förbrukas eftersom viktiga beståndsdelar byts ut med olika tidsintervall under anläggningstillgångens totala livslängd. De kategorier av anläggningstillgångar där kommunen tillämpar komponentfördelning och komponentavskrivning är i huvudsak infrastrukturella investeringar.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt, till exempel verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar.

Mark och konst anses ha ett bestående värde och för dessa tillgångar redovisas inte några avskrivningar. Vidare ska uppmärksammas att vid tillämpning av komponentavskrivning finns inte ett enhetligt regelverk inom kommunkoncernen, utan kommunen respektive bolagen har sina egna riktlinjer för avskrivningstider.

Uppskattade avskrivningstider:

- Licenser för förvärvade system – avtalstiden
- Investeringar i gator och vägar – individuella bedömningar av de olika komponenterna
- Byggnader – individuella bedömningar av de olika komponenterna
- Maskiner och inventarier – 5–30 år
- Investeringar i IT-hårdvara > 1 PPB – 3 år

5.1.6 Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. Tomter för försäljning, exploateringstillgångar, värderas kollektivt per exploateringsetapp, i anskaffningsvärdet ingår mark, lagfartskostnad och eventuell VA-anslutning.

5.1.7 Sammanställda räkenskaper

För koncernen ingår Österåkers kommun, Armada Fastighets AB (100 %) samt Roslagsvatten AB (43,9 %) i de sammanställda räkenskaperna. Kommunen innehar samtliga aktier i några bolag som inte ingår i de sammanställda räkenskaperna, se vidare i avsnitt 1.2.2.3.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I enlighet med den proportionella konsolideringen har endast ägda andelar av räkenskapsposterna för de kommunala, ej helägda företagen, tagits in i koncernredovisningen. Vid konsolidering har de civilrättsliga underkoncernernas bokslut används enligt alternativregeln i rekommendationen RKR R16 om sammanställda räkenskaper.

Inom koncernen förekommer handel mellan bolagen. Eliminering av intäkter och kostnader, samt fordringar och skulder, har gjorts för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Utöver detta har även övriga kända transaktioner såsom utdelningar, innehav av aktier och dylikt eliminerats.

5.1.8 Leasing

Kommunens leasingavtal gällande fast egendom klassificeras till operationell och finansiell leasing enligt RKR R5. Leasingavtal gällande lös egendom om upp till 36 månader förekommer också, dessa har samtliga klassificerats som operationell leasing.

5.1.9 Skatter

Skatteintäkter:

Skatteintäkterna för bokslutsåret periodiseras enligt SKR:s decemberprognos i enlighet med RKR R2. Slutavräkningen för året före bokslutsåret bokförs enligt slutreglering i januari i bokslutsåret.

Skattekostnader:

I kommunens dotterbolag redovisas skatt på årets resultat i resultaträkningen. Den består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat för framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser. Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag. I koncernens balansräkning redovisas dotterbolagens skatt under verksamhetens kostnader enligt RKR R16.

5.1.10 Avsättningar

I balansräkningen finns avsättning för pensioner samt en avsättning för kommunens åtagande inom ramen för Sverigeförhandlingen gällande Roslagsbanans utbyggnad. Vidare finns fem mindre övriga avsättningar. Kommunens bedömning är att avsättningarna lever upp till definitionen av begreppet avsättning.

I koncernens balansräkning redovisas avsättningar för uppskjuten skatt för obeskattade reserver i dotterföretag.

Avsättning för pensioner

Samtliga pensionsskulder som ingår i avsättning för pensioner är beräknade utifrån SKR:s beräkningsprinciper för pensioner.

Sverigeförhandlingen

Avsättningen för kommunens medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad som en del av Sverigeförhandlingen avser utbetalningar som kommer verkställas till Storstockholms lokaltrafik. Förpliktelsen kommer att fortleva under en lång tidsperiod. Utbetalningarna har dock redan påbörjats i liten skala och följer en angiven en utbetalningsplan.

Avsättningen innehåller förutom utbetalningarna även en avtalad riskpremie, samt en del som avser diskontering av framtida utbetalningar.

Avsättning till medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad är värderad till överenskommet belopp med tillägg för en avtalad riskpremie. Riskpremien ska erläggas av kommunen om det krävs för projektets finansiering. Kommunens bedömning i dagsläget är att riskpremien med allra största sannolikhet kommer behöva erläggas.

Medfinansiering statlig infrastruktur - 276:an

Avsättningen gäller medfinansiering av statlig infrastruktur, avtal finns med Trafikverket. Avsättningen beräknas bli upplöst inom tre år och har inte nuvärdesberäknats p g a den korta löptiden.

Sanering av tomt Berga 15:3

Avsättningen avser saneringskostnader av tomtmark som kommunen förvärvat. Till grund finns en kostnadsbedömning gjord av extern part. Avsättningen är nuvärdesberäknad. Osäkerhet föreligger om tidpunkt för upplösning.

Muddring Tuna hamn

Avsättningen avser muddringskostnader i Tuna hamn för en båtbottevätt som installerades under hösten 2022. Avsättningen beräknas upplöst under 2024.

Pilstugutomten

Avsättningen avser en avtalsreglerad skyldighet att anlägga en väg på fastigheten.

Domarudden

Avsättningen avser en tvist där kommunen troligen kommer att behöva erlägga ett skadestånd till motparten. Avsättningen beräknas upplösas i sin helhet under 2024.

5.1.11 Osäkra fordringar

Kundfordringar som är obetalda och har förfallodatum äldre än sex månader redovisas som osäkra fordringar.

Då betalning bedöms utebli skrivs fordran av bokföringsmässigt. Beslut om bokföringsmässig avskrivning innebär inte att bevakning av kommunens fordran upphör.

5.1.12 Kortfristiga placeringar

Kommunen har i dagsläget tre värdepappersportföljer. Bokföringsmässigt är respektive portfölj uppdelad på anskaffningsvärde, det vill säga ursprungligt anskaffningsvärde, samt anskaffningsvärde i samband med reinvesterad utdelning, ränta, och värdereglering.

Portföljerna värderas till marknadsvärde på balansdagen. Den orealiserade värdeökningen är bokförd som värdereglering.

5.2 Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Jämförelsestörande poster:

Årligen görs en bedömning för att avgöra vilka poster inom resultaträkningen som ska specificeras som jämförelsestörande intäkter eller jämförelsestörande kostnader i koncernen. Generellt gäller att beloppen ska vara så stora att de utgör en av förklaringarna till avvikelse mot budgeterat resultat. Försåld exploateringsmark, vinster och förluster vid avyttring av anläggningstillgångar, samt gatukostnadsersättningar, klassificeras alltid som jämförelsestörande.

Avsättningar:

En avsättning redovisas i balansräkningen när kommunen har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Kommunen har under övriga avsättningar en avsättning för medfinansiering av Roslagsbanan som beräknas i dagens penningvärde. Avsättningen nuvärdesberäknas med SKRs prognos för KPI de 5 första åren, efterföljande år prognostiseras KPI till 2 procent i enlighet med Riksbankens mål för inflationen. Som räntesats används indikativa räntor från Kommuninvest som om kommunen band lånen 2021 för respektive löptid utefter lagd betalningsplan i projektet.

Övriga avsättningar som förfaller till betalning senare än tre år från innevarande år indexregleras med KPI.

5.3 Not 3–28

Not 3 Verksamhetens intäkter

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Försäljningsintäkter	2,7	6,5	6,3	6,5
Taxor och avgifter	145,4	138,6	345,0	330,1
Hyror och arrenden*	26,0	30,0	207,7	205,7
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	142,4	133,4	155,0	133,5
Offentliga bidrag (investeringar)	5,5	1,5	5,5	1,5
Övriga bidrag	94,3	82,5	94,3	82,5
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	70,0	54,8	58,7	34,6
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	4,0	5,5	4,0	5,5
Realisationsvinster på materiella och immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-
Jämförelsestörande intäkter	4,4	2,8	22,4	2,8
Övriga verksamhetsintäkter			20,1	20,1
Summa verksamhetens intäkter	494,7	455,6	919,0	822,8

Jämförelsetalen 2022 för jämförelsestörande intäkter har minskats med 20,1 som flyttats till övriga verksamhetsintäkter, gäller aktiverat arbete för egen räkning.

*Tomträttsavgälder	Antal (och m2)		Taxeringsvärde		Intäkter	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Småhus	2 st (3 132)	2 st (3 132)	6,05	6,05	0,01	0,01
Flerfamiljshus	2 st (9 529)	2 st (9 529)	66,85	66,85	2,62	2,62
Industri						
Övrigt	1 st (17 460)	1 st (17 460)				0,01
Summa	6 st (37 485)	6 st (37 485)	72,89	72,89	2,62	2,64

Tomträttsavtal tecknas normalt på 50 år. Vid utköp görs en oberoende värdering och tomträttsinnehavaren erbjuds att friköpa marken till aktuellt marknadspris.

Not 4 Jämförelsestörande intäkt

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Aktiverat arbete för egen räkning				
Gatukostnadsersättning / övriga ej budgeterade exploateringsintäkter	-	0,7	-	0,7
Försäljning av fastighet	4,4	2,1	22,4	2,1
Summa jämförelsestörande intäkter	4,4	2,8	22,4	2,8

Jämförelsetalen 2022 för aktiverat arbete för egen räkning har minskats med 20,1 som flyttats till övriga verksamhetsintäkter.

Not 5 Verksamhetens kostnader

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	1 144,5	1 061,8	1 234,3	1 147,3
Pensionskostnader	133,7	95,3	144,3	97,6
Lämnade bidrag	43,0	54,9	43,0	54,9
Köp av huvudverksamhet	1 297,1	1 235,3	1 314,7	1 249,9
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	218,3	210,2	59,7	62,3
Inköp av material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	222,9	202,1	466,0	448,6
Bolagsskatt	-	-	-17,7	4,6
Realisationsförluster och utrangeringar	-	-	-	-
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	-	-	-	-
Jämförelsestörande kostnader	1,4	23,8	3,4	26,1
Summa verksamhetens kostnader	3 061,0	2 883,5	3 248,3	3 091,2

Jämförelsetalen 2022 personalkostnader har ökat med 14,6, övriga personalkostnader som flyttats från inköp av material, tjänster och övriga verksamhetskostnader.

Not 6 Jämförelsestörande kostnad

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Exploateringskostnader knutna till markförsäljning	-	-	-	-
Förlust avyttring anläggningstillgångar	1,4	32,8	3,4	35,1
Förändring av avsättning	-	-9,0	-	-9,0
Summa jämförelsestörande kostnader	1,4	23,8	3,4	26,1

Not 7 Av- och nedskrivningar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivning immateriella tillgångar	1,1	1,3	1,4	1,3
Avskrivning byggnader och anläggningar	78,8	64,0	177,9	162,6
Avskrivningar maskiner och inventarier	3,1	3,7	16,9	13,7
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	-	27,0	122,6	28,9
Summa av- och nedskrivningar	83,0	96,0	318,8	206,6

Nedskrivningen 2023 avser bostadsmoduler för nyanlända, som byggts av Armada Bostäder AB med tillfälliga bygglov. Värdering är gjord med hjälp av Datscha, ett marknads- och värderingsverktyg tillgängligt för företag som är anslutna till Sveriges Allmännytta. Bolaget kommer inte få permanenta bygglov på tre av de fem områdena och Österåkers kommuns behov av blockhyreskontrakt har kraftigt minskat vilket gör att kommunen avser säga upp hyresavtalen. Två av områdena kommer få permanenta bygglov men framtida hyresnivåer matchar inte bokfört restvärde. Totalt nedskrivningsvärde 121,7 mnkr. I Armada Kommunfastigheter AB har en nedskrivning med 0,9 mnkr gjorts. Den avser två uppställda lokalpaviljonger med tidsbegränsat bygglov, då dessa inte är möjliga att förlänga görs nedskrivningen.

Not 8 Skatteintäkter

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Preliminär kommunalskatt	2399,4	2199,6	2399,4	2199,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	38,6	56,2	38,6	56,2
Slutavräkningsdifferens föregående år	12,5	14,9	12,5	14,9
Summa skatteintäkter	2 450,5	2 270,7	2 450,5	2 270,7

Not 9 Generella statsbidrag och utjämning

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstutjämning	100,3	109,7	100,3	109,7
Kostnadsutjämning	85,9	95,4	85,9	95,4
Regleringsbidrag/avgift	114,6	132,5	114,6	132,5
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	-22,2	-10,3	-22,2	-10,3
Generella statsbidrag - Tillfälligt stöd Ukraina	1,5	1,3	1,5	1,3
Generella statsbidrag - Skolmiljarden	-	9,8	-	9,8
Övriga generella statsbidrag	-	-	-	-
Kommunal fastighetsavgift	118,7	112,0	118,7	112,0
Summa generella statsbidrag och utjämning	398,8	450,5	398,8	450,5

Not 10 Finansiella intäkter

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ränteintäkter	6,2	2,3	10,2	2,6
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	9,8	32,3	9,8	32,3
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	58,5	20,5	58,5	20,5
Borgensavgift	11,4	10,9	-	-
Övriga finansiella intäkter	5,1	0,5	5,1	0,5
Summa finansiella intäkter	90,9	66,6	83,6	55,9

Not 11 Finansiella kostnader

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Räntekostnader	-	-	74,0	34,9
Räntekostnader leasingskuld	8,4	8,6	7,2	7,6
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	32,7	6,9	32,7	6,9
Förlust vid försäljning av finansiella instrument	5,9	5,0	5,9	5,0
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	11,4	104,5	11,4	104,5
Övriga finansiella kostnader	2,5	81,5	2,5	81,5
Summa finansiella kostnader	60,8	206,4	133,7	240,4

Not 12 Särredovisningar

Kommunen

Inga särredovisningar upprättas inom kommunen eftersom affärsverksamhet som behöver särredovisas enligt lag bedrivs i bolagsform.

Kommunkoncern

I koncernen redovisas VA-verksamhet samt renhållning inom ramen för Roslagsvattens bokslut.

Not 13 Immateriella tillgångar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	3,1	3,9	3,2	3,9
Nyinvesteringar	-	0,8	1,9	0,8
Avyttringar	-1,3	-0,3	-1,3	-0,3
Årets avskrivningar	-1,1	-1,3	-1,4	-1,3
Utgående värde	0,6	3,1	2,4	3,2
Ursprungligt anskaffningsvärde	17,9	20,3	21,0	21,5
Ackumulerade avskrivningar	-17,3	-17,3	-18,6	-18,3
Bokfört värde	0,6	3,1	2,4	3,2
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	4,8	5,8	4,9	5,4

Egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar avser uppbyggnad av kartdatabas.

Förvärvade immateriella anläggningstillgångar avser licenser för kommunens ekonomisystem. Avskrivningstiden har bedömts till kontraktets löptid, vilket är 12 år.

Not 14 Mark, byggnader, tekn. anläggningar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	1 534,0	1 413,0	5 253,4	4 699,9
Nyinvesteringar	198,2	235,5	446,3	786,2
Avyttringar	-29,0	-23,5	-78,0	-43,0
Årets avskrivningar	-78,8	-64,0	-177,2	-162,6
Årets nedskrivningar	-	-27,0	-122,6	-27,0
Omklassificering	-	-	-	-
Utgående värde	1 624,4	1 534,0	5 321,8	5 253,4
Ursprungligt anskaffningsvärde	2 236,3	2 089,5	7 762,4	7 460,2
Ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-612,0	-555,5	-2 440,6	-2 206,8
Bokfört värde **	1 624,4	1 534,0	5 321,8	5 253,4
Pågående arbete *	145,8	252,1	596,3	721,2
Summa mark, byggnader, tekn. anlägg.	1 770,1	1 786,1	5 918,1	5 974,6
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	20,3	27,6	43,2	37,9

** Varav finansiell leasing	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	269,3	210,6	158,2	169,8
Nyinvesteringar	3,4	87,5	-	-
Avyttringar	-	-	-	-
Årets avskrivningar	-42,5	-28,8	-11,6	-11,6
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Omklassificering	-	-	-	-
Utgående värde	230,2	269,3	146,6	158,2
Ursprungligt anskaffningsvärde	467,9	464,5	325,1	325,1
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-237,7	-195,2	-178,5	-166,9
Bokfört värde	230,2	269,3	146,6	158,2
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	15,2	16,8	18,6	21,7

*Pågående arbeten är investeringar som ännu inte avslutats, således skrivs dessa inte av ännu.

Not 15 Maskiner och inventarier

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	14,3	18,5	80,2	78,9
Bokat ingående värde finansiell leasing	-	-	2,7	2,2
Nyinvesteringar	6,0	1,3	71,8	17,4
Avyttringar	-0,1	-1,8	-4,3	-1,8
Årets avskrivningar	-3,1	-3,7	-17,6	-13,7
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående värde	17,1	14,3	132,9	83,0
Ursprungligt anskaffningsvärde	87,9	82,1	299,8	252,7
Akkumulerade avskrivningar	-70,8	-67,8	-166,9	-169,8
Bokfört värde	17,1	14,3	132,9	83,0
Varav finansiell leasing	-	-	2,4	2,7
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod (år)	8,7	7,7	17,5	15,7

Not 16 Aktier och andelar kommunkoncernföretag mm

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Stockholmregionen Försäkring AB	3,8	3,8	3,8	3,8
Visit Roslagen	0,1	0,1	0,1	0,1
Långängens förvaltnings AB	30,5	30,5	30,5	30,5
ÖGAB fastighet 6 AB	90,5	39,6	90,5	39,6
Österåkers återvinningscentral	5,7	5,7	5,7	5,7
Armada Fastighets AB	42,6	42,6	-	-
Roslagsvatten AB	2,3	2,3	-	-
Österåkersvatten AB	-	-	-	-
HVB förening	-	-	0,1	0,1
Summa aktier och andelar kommunkoncernföretag mm	175,4	124,6	130,6	79,8

Not 17 Kortfristiga fordringar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	21,0	21,6	39,2	40,7
Kommunala skattefordringar	107,3	124,3	107,3	124,3
Övriga kortfristiga fordringar	153,1	145,2	181,7	181,3
Upplupna generella statsbidrag	-	-	-	-
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	7,3	-	7,3	-
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	84,3	104,6	97,1	118,9
Summa kortfristiga fordringar	373,0	395,7	432,6	465,2

Not 18 Kortfristiga placeringar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Marknadsvärde pensionsportfölj				
Nominella räntor	117,3	148,5	117,3	148,5
Svenska aktier	23,6	9,9	23,6	9,9
Utländska aktier	62,1	29,6	62,1	29,6
Summa	203,0	188,0	203,0	188,0
Marknadsvärde överlikviditetsportfölj 1				
Nominella räntor	347,4	405,3	347,4	405,3
Svenska aktier	34,4	8,8	34,4	8,8
Utländska aktier	90,4	29,7	90,4	29,7
Summa	472,2	443,8	472,2	443,8
Marknadsvärde överlikviditetsportfölj 2				
Nominella räntor	265,0	150,7	265,0	150,7
Likvida medel	0,1	-	0,1	-
Summa	265,0	150,7	265,0	150,7
Summa kortfristiga placeringar	940,2	782,5	940,2	782,5
Anskaffningsvärde vid årets slut	895,2	784,6	895,2	784,6
Orealiserad värdeförändring vid årets slut	45,1	-2,1	45,1	-2,1
Summa kortfristiga placeringar	940,2	782,5	940,2	782,5

Not 19 Eget kapital (mnkr)

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående eget kapital	1 492,5	1 435,1	1 864,5	1 800,9
Justering mot eget kapital	29,1	-	29,1	-
Resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
Årets resultat	230,2	57,4	151,1	61,7
Aktieägartillskott	-	-	-	1,9
Utgående eget kapital	1 751,9	1 492,5	2 044,80	1 864,5

Ingående balans koncernsiffror 2022 ändrad felaktig eliminering från 2020
 Justering mot eget kapital se avsnitt 5.1.1

Not 20 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	332,9	307,0	334,1	308,3
Förändring löneskatt	14,5	5,1	14,5	5,1
Indexjustering	23,3	3,6	23,3	3,6
Räntejustering	3,0	2,6	3,0	2,6
Nyintjänad pension	33,7	16,1	33,7	16,1
Nya beslut	-	-	-	-
Utbetalningar	-8,4	-7,2	-8,4	-7,2
Övrig post	8,4	5,7	8,4	5,7
Utgående värde	407,3	332,9	408,5	334,1
Avsättning för pension, anställda	316,1	250,7	317,1	251,6
Avsättning för visstidspension, anställd	-	-	-	-
Avsättning för pension, förtroendevalda	11,7	17,3	11,7	17,3
Löneskatt på ovanstående	79,5	65,0	79,8	65,2
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	407,3	332,9	408,5	334,1

Not 21 Övriga avsättningar

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Avsatt för Sverigeförhandlingen				
Redovisat värde vid årets början	604,9	533,0	604,9	533,0
lanspråktaga avsättningar	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5
Förändring indexuppräknig	-3,8	80,4	-3,8	80,4
Utgående avsättning	592,6	604,9	592,6	604,9
Avsatt för medfinansiering Trafikverket				
Redovisat värde vid årets början	3,3	-	3,3	-
Nya avsättningar	-	3,3	-	3,3
Utgående avsättning	3,3	3,3	3,3	3,3
Avsatt för Sanering av tomtmark				
Redovisat värde vid årets början	5,8	-	5,8	-
Nya avsättningar	-	5,0	-	5,0
Förändring indexuppräknig	-	0,8	-	0,8
Utgående avsättning	5,8	5,8	5,8	5,8

forts. Not21 Övriga avsättningar	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Avsatt för muddring Tuna Hamn				
Redovisat värde vid årets början	2,3	-	2,3	-
Nya avsättningar	-	2,3	-	2,3
Utgående avsättning	2,3	2,3	2,3	2,3
Avsatt för Pilstugutomten väg				
Nya avsättningar	8,0	-	8,0	-
Utgående avsättning	8,0	-	8,0	-
Avsatt för Domarudden				
Nya avsättningar	4,3	-	4,3	-
Utgående avsättning	4,3	-	4,3	-
Avsatt för uppskjuten skatteskuld				
Redovisat värde vid årets början	-	-	36,4	33,8
Nya avsättningar	-	-	-	5,1
lanspråktaga avsättningar	-	-	-10,7	-2,6
Utgående avsättning	-	-	25,7	36,4
Summa andra avsättningar	616,2	616,2	641,9	652,6

Förändring av nuvärdet avser nuvärdet av framtida betalningar. Nuvärdesberäkning och indexuppräknings sker endast i årsbokslut.

Not 22 Långfristiga skulder

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	-	-	1 696,9	1 965,7
Långfristig leasingsskuld	215,8	255,8	170,8	180,8
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter*	-	-	564,9	-
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag*	57,0	108,2	57,0	108,2
Övriga långfristiga skulder	-	5,6	17,0	560,4
Summa långfristiga skulder	272,8	369,6	2 506,6	2 815,1

Förutbetalda intäkter avseende offentliga investeringsbidrag löses upp i samma takt som den underliggande investeringen skrivs av.

Jämförelsetalet 2022 för långfristig upplåning i bank och kreditinstitut har minskats med 1 030,3 som omfördelats till kortfristiga skulder till kreditinstitut.

*	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	-	-	38	-
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	-	-	2,2 %	-
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	-	-	2,2	-
Kapitalförfall andel av lån				
0–1 år	-	-	55,1 %	-
1–3 år	-	-	39,6 %	-
3–5 år	-	-	5,3 %	-
Genomsnittlig räntebindningstid exkl derivat	-	-	0,88	-

Förutbetalda intäkter för anläggningsavgifter periodiseras enligt nedan:

År 1, 10 % för administrationskostnader, År 2–46, 2 % per år intäktsförs.

Not 23 Kortfristiga skulder

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Kortfristig leasingkuld	49,8	48,8	19,2	19,4
Leverantörsskulder	145,1	142,7	202,2	191,0
Moms	6,6	10,1	31,7	10,1
Personalens skatter, avgifter och avdrag	38,6	37,7	43,1	41,7
Upplupen pensionskostnad	32,6	33,6	35,7	33,6
Upplupen särskild löneskatt	7,9	8,2	9,1	8,2
Semester och övertidsskuld	72,2	66,7	77,0	71,2
Förutbetalda skatteintäkter	-	-	4,0	-
Förutbetalda generella statsbidrag	-	-	-	-
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	7,6	16,3	7,6	16,3
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	52,7	82,4	200,2	167,0
Övriga kortfristiga skulder	-	-	18,7	39,6
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	-	-	1 770,9	1 443,8
Summa kortfristiga skulder	413,3	446,5	2 419,5	2 042,0

Jämförelsetalet 2022 för kortfristiga skulder till kreditinstitut har ökat med 1 030,3 som omfördelats från långfristig upplåning i bank och kreditinstitut. Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls.

Not 24 Pensionsförpliktelser

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Pension för anställda	490,4	484,8	490,4	484,8
Pension för förtroendevalda	1,7	1,4	1,7	1,4
Löneskatt på ovan	119,4	117,9	119,4	117,9
Summa	611,4	604,1	611,4	604,1
Redovisat värde vid årets början	604,1	628,0	604,1	628,0
Förändring löneskatt	1,4	-4,7	1,4	-4,7
Uppräkning/indexjustering	39,8	14,9	39,8	14,9
Övrig post	2,8	3,5	2,8	3,5
Nyintjänad pension	0,1	-2,1	0,1	-2,1
Utbetalningar	-36,9	-35,5	-36,9	-35,5
Utgående värde	611,4	604,1	611,4	604,1

Aktualiseringsgraden uppgår till 79,0%

Not 25 Borgensförbindelser

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Armada-koncernen	2 790,8	2 876,3	-	-
Roslagsvatten AB	13,0	13,0	-	-
Österåkersvatten AB	447,2	440,2	-	-
Övar AB	211,1	65,2	-	-
Kommunalt förlustansvar småhus	-	-	-	-
Summa borgensförbindelser	3 462,1	3 394,7	-	-

Den samlade risken för kommunens borgensförbindelser bedöms mycket låg då nästan hela förbindelsen avser kommunala dotterföretag. Här har kommunen en bra insyn samt kan bedöma att företagen har en solid ekonomisk grund.

Not 26 Leasing

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	317,6	364,9	236,3	255,1
Nuvärde minimileaseavgifterna	265,6	304,6	187,6	199,2
Därav förfall inom 1 år	42,7	41,0	11,9	11,7
Därav förfall inom 1–5 år	99,6	123,9	65,5	63,5

forts Not 26 Leasing	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Därav förfall senare än 5 år	123,3	139,7	110,2	124,1
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	-	-	2,7	2,2
Nuvärde minimileaseavgifterna	-	-	2,4	2,7
Därav förfall inom 1 år	-	-	1,0	1,0
Därav förfall inom 1–5 år	-	-	1,4	1,8
Därav förfall senare än 5 år	-	-	-	-
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat.	9,1	4,4	6,4	4,4
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	81,3	109,7	-	-
Nuvärde minimileaseavgifterna	78,0	105,3	-	-
Därav förfall inom 1 år	30,8	29,4	-	-
Därav förfall inom 1–5 år	34,0	60,4	-	-
Därav förfall senare än 5 år	13,1	15,6	-	-
Varav externa finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	236,3	255,1	236,3	255,1
Nuvärde minimileaseavgifterna	187,6	199,2	187,6	199,2
Därav förfall inom 1 år	11,9	11,7	11,9	11,7
Därav förfall inom 1–5 år	65,5	63,5	65,5	63,5
Därav förfall senare än 5 år	110,2	124,1	110,2	124,1
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	-	-	2,7	2,2
Nuvärde minimileaseavgifterna	-	-	2,4	2,7
Därav förfall inom 1 år	-	-	1,0	1,0
Därav förfall inom 1–5 år	-	-	1,4	1,8
Därav förfall senare än 5 år	-	-	-	-
Icke uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år	4,2	4,0	1,2	0,9
Med förfall inom 1–5 år	6,3	8,5	0,8	1,6
Med förfall senare än 5 år	0,5	0,5	-	-
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	0,4	0,3	0,2	0,4

Not 27 Justering för ej likviditetspåverkande poster

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Årets av- och nedskrivningar	40,5	67,2	303,5	194,4
Årets avyttringar/utrangeringar	25,9	23,2	31,7	23,2
Årets förändring av pensionsavsättning	74,4	25,9	74,9	26,0
Årets förändring av övriga avsättningar	10,1	91,7	5,5	89,1
Justering för resultatpåverkan finansiell leasing	0,3	0,8	0,3	0,8
Direktbokning mot eget kapital	29,1	-	29,1	-
Periodiserade anläggningsavgifter (Roslagsvatten AB)	-	-	30,2	33,5
Summa justering för ej likviditetspåverkande poster	180,4	208,8	475,2	366,9

Not 28 Upplysningar om kostnader för räkenskapsrevision

	Kommunen		Kommunkoncern	
	2023	2022	2023	2022
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde PWC	1,2	1,1	1,2	1,1
Förtroendevalda revisorer	1,0	0,8	1,2	0,9
Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)	-	-	0,8	0,9
Total kostnad för räkenskapsrevision	2,2	1,9	3,2	3,0
Kostnad för övrig revision				
Förtroendevalda revisorer				
Lekmannarevision				
Total kostnad för övrig revision				
Total kostnad för revision				

Fotnot: Jämförelsetalen för 2022 är korrigerade.

6 Driftredovisning

6.1 Driftredovisningens uppbyggnad och samband med årsredovisningens övriga delar

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att Kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till Kommunstyrelsen och nämnderna för verksamheten. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheterna.

Verksamhetsplan och budget beslutas av Kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och Kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina respektive ansvarsområden. Driftredovisningen innehåller en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Driftredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Verksamhetsplan 2023–2025, budget 2023 (KS2022/0263)*. Ett tillägg till beslutad budget gjordes under året av Kommunfullmäktige, *Kvalitetsbärande åtgärder och insatser inom Österåkers kommun (KS2023/0204)* där man beslutade att ianspråktaga 9,5 mnkr ytterligare för 2023.

Driftredovisningen visar den löpande verksamhetens utfall gentemot budget. Den speglar också de ekonomiska relationerna mellan nämnder och verksamheter, driftredovisningen innehåller därför kommuninterna poster. Poster som inte finns i nämndernas driftredovisning är bland annat skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, samt finansiella intäkter och kostnader. Därtill hanteras personalkostnader och kapitalkostnader i driftredovisningen genom kalkylmässiga beräkningar.

Den kommunövergripande resultaträkningen innehåller däremot bara kommunexterna intäkter och kostnader.

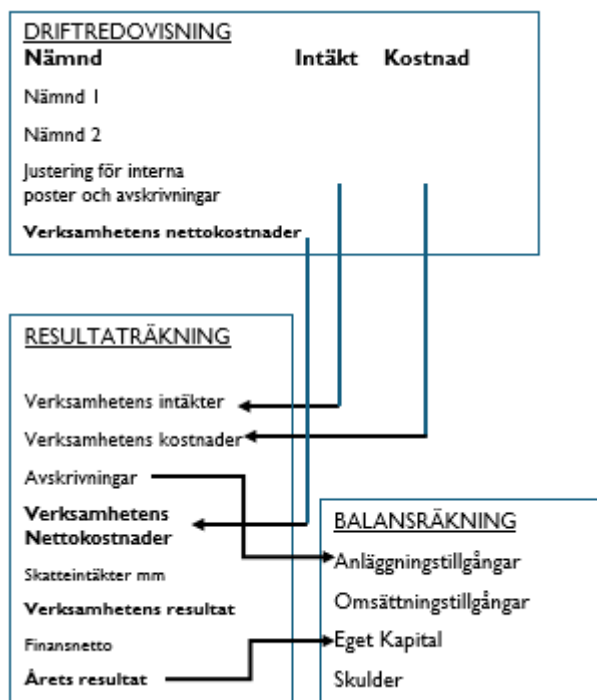
Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- Personalkostnader, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 42,75 procent av lönekostnaden.
- Kapitalkostnader, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 1 procent för år 2023.

Gemensam central administration, så kallade overhead (OH), fördelas ut på verksamheterna genom fastställda fördelningsnycklar. Exempel på fördelningsnyckel kan vara antal anställda, antal system med mera. Dessa kostnader är bland annat:

- kommungemensamma ledningskostnader
- IT
- löne- och ekonomiadministration
- upphandling/inköpsadministration
- centrala lokaler

Driftsredovisningens "verksamhetens intäkter" kan med justering för interna intäkter summeras ihop till "verksamhetens" intäkter i resultaträkningen. "Verksamhetens kostnader" kan med justering för interna kostnader samt avskrivningar, summeras ihop till verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Verksamheternas nettokostnader är i uppställningen som avsnitt 6.2 visar, avläsbar i resultaträkningens "verksamhetens nettokostnader".

6.2 Driftsredovisning, nämndnivå inkl. centrala poster

Resultatbudget (mnkr)	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse	Utfall 2022
Kommunfullmäktige	-9,1	-9,1	-	-8,6
Överförmyndarnämnden	-5,9	-5,1	-0,9	-4,7
Kommunstyrelsen	-236,9	-237,0	0,1	-240,7
Varav Tekniskt utskott	-127,6	-121,4	-6,2	-160,1
Kultur- och fritidsnämnden	-124,2	-123,8	-0,3	-109,5
Utbildningsnämnden	-1 359,6	-1 357,3	-2,3	-1 269,6
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden	-29,2	-31,2	2,0	-18,4
Vård- och omsorgsnämnden	-693,4	-693,0	-0,3	-644,3
Socialnämnden	-98,6	-107,2	8,7	-103,2
Byggnadsnämnden	-9,5	-7,7	-1,8	-7,8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-8,6	-9,3	0,7	-8,4
Nämndernas nettokostnad	-2 574,9	-2 580,8	5,9	-2 415,2
Intern kapitalkostnad	13,3	13,0	0,3	12,5
Statsbidrag, maxtaxa mm	16,7	11,0	5,7	16,3
Försäljnings- och övriga intäkter, mark	15,0	5,0	10,0	8,3
Pensioner, regleringspost	-75,6	-86,0	10,4	-52,2
Lokaler, inkl effekt finansiell leasing	2,6	-	2,6	6,0
Oförutsedd verksamhet	-46,4	-10,0	-36,4	-90,6
Verksamhetens nettokostnad	-2 649,3	-2 647,8	-1,5	-2 514,9
Skatteintäkter	2 450,5	2 372,4	78,1	2 270,7
Generella stadsbidrag och utjämning exkl fastighetsavgift	280,1	235,5	44,6	329,7
Fastighetsavgift	118,7	118,0	0,7	112,0
Finansiella intäkter	90,9	12,9	78,0	66,6
Finansiella kostnader, inkl RBC och pension	-60,8	-53,0	-7,8	-206,4
Årets resultat	230,2	38,0	192,2	57,4

* Utfall 2022 är omräknat enligt 2023 års nämndstruktur

6.3 Driftredovisning, nämndnivå

Driftsredovisning per nämnd (mnr)	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse	Utfall 2022
Kommunfullmäktige				
Intäkter	-	-	-	-
Kostnader	-9,1	-9,1	-	-8,6
Överförmyndarnämnden				
Intäkter	-	-	-	0,2
Kostnader	-6,0	-5,1	0,9	-4,9
Kommunstyrelsen				
Intäkter	133,5	111,4	-22,1	124,7
Kostnader	-370,4	-348,4	22,0	-365,5
Kultur- och fritidsnämnden				
Intäkter	19,0	31,7	12,7	11,8
Kostnader	-143,2	-155,6	-12,4	-121,3
Utbildningsnämnden				
Intäkter	190,2	98,4	-19,7	119,4
Kostnader	-1 549,7	-1 455,7	22,0	-1 389,0
Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden				
Intäkter	17,2	17,1	-0,1	26,3
Kostnader	-46,4	-48,4	-1,9	-44,7
Vård- och omsorgsnämnden				
Intäkter	136,8	80,7	-50,1	115,3
Kostnader	-830,1	-773,7	50,4	-759,6
Socialnämnden				
Intäkter	24,4	27,5	3,1	29,0
Kostnader	-122,9	-134,7	-11,8	-132,2
Byggnadsnämnden				
Intäkter	10,9	14,2	3,3	12,6
Kostnader	-20,3	-21,9	-1,6	-20,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden				
Intäkter	7,0	6,0	-1,0	6,9
Kostnader	-15,6	-15,3	0,3	-15,3
Nämndernas nettokostnad	-2 574,9	-2 580,8	-5,9	-2 415,3

Forts. Driftsredovisning
**Driftsredovisning per nämnd
(mnkr)**

	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse	Utfall 2022
Centrala Poster				
Intäkter	123,5	105,0	-18,5	9,3
Kostnader	-211,2	-238,0	56,2	-410,3
Justeras för poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen				
Intäkter	167,7	-	-	-
Kostnader	-263,9	-44,1	38,9	-388,4
Verksamhetens intäkter	494,7	492,1	-92,3	455,6
Verksamhetens kostnader	-3 061,0	-3 161,8	85,1	-2 883,5

* Utfall 2022 är omräknat enligt 2023 års nämndstruktur

7 Investeringsredovisning

7.1 Investeringsredovisningens uppbyggnad och samband med årsredovisningens övriga delar

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att Kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till Kommunstyrelsen och nämnderna för investeringar. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av investeringarna i verksamheterna.

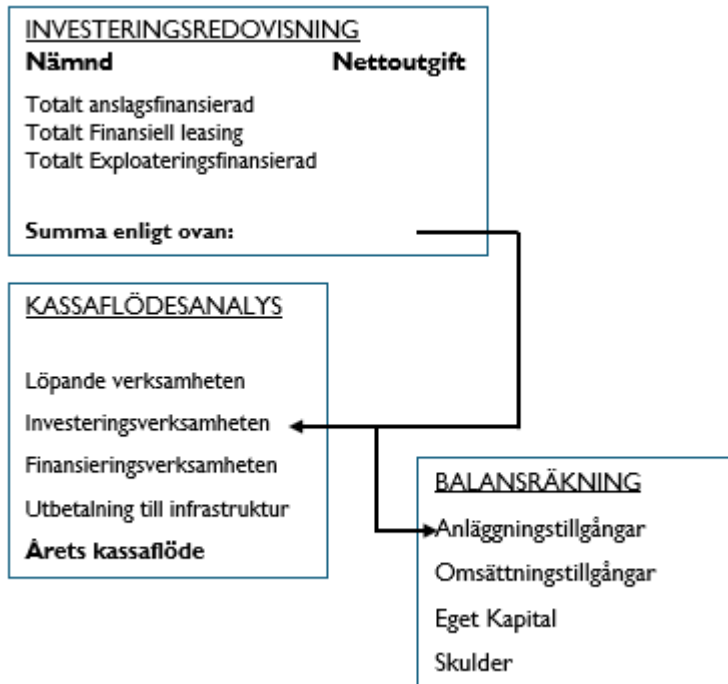
Verksamhetsplan och budget beslutas av Kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och Kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina respektive ansvarsområden.

Investeringsredovisningen innehåller en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts. Investeringsredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Budget 2023, Verksamhetsplan 2023–2025 (KS2022/0263)*.

Investeringar består av externa utgifter samt timkostnader för egen personal enligt tidsredovisning. Förvaltningen belastas med en kapitalkostnad som består av avskrivning plus ränta, räntan för 2023 är 1 procent.

Kommunen genomför dels anslagsfinansierade investeringar dels investeringar inom exploateringsområden som bekostas av exploatör. I avsnitt 7.2 redovisas den anslagsfinansierade investeringsverksamheten per område och i avsnitt 7.3 redovisas den exploateringsfinansierade. Tillsammans utgör de årets totala investeringar i investeringsredovisningen som uppgick till 140 mnkr (193 mnkr 2022). I årets investeringar ingår 50,9 mnkr som avser en slutreglering av ett aktivöverlåtelseavtal som tecknades 2016.

Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesanalysens poster för investeringar i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar samt investeringsbidrag. Summan av den anslagsfinansierade och den exploateringsfinansierade verksamheten kan läsas av mot förvärvsposterna samt investeringsbidragsposten i Kassaflödesanalysen för investeringsverksamheten.

7.2 Anslagsfinansierad investeringsverksamhet

Nä mnd	Investeringskategori (mnkr)	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvik else
TU	Attraktiv offentlig plats och Skärgård	-16,4	-18,2	-1,8
TU	Stadsutveckling / Trafikplan	-1,6	-2,8	-1,2
TU	Reinvestering, gator och vägar	-42,1	-42,4	-0,3
TU	Beläggningsåtgärder	-0,5	-8,8	-8,3
TU	Gång och cykelvägar	-15,4	-9,5	5,9
TU	Trafikåtgärder	-4,5	-10,8	-6,3
TU	Kultur och fritid	-2,2	-5,8	-3,6
TU	Miljöåtgärder	-1,3	-2,0	-0,7
TU	Digitala kartor	-	-1,7	-1,7
TU	Övrigt	3,9	-	-3,9
	Totalt Tekniska Utskottet	-80,1	-102,0	-21,9
KS	KS Ledning	-3,5	-4,0	-0,5
	Totalt Österåkers Kommun	-83,6	-106,0	-22,4
	Finansiell leasing - Fastigheter	-3,1	-	3,1
	Totalt Österåkers kommun inkl. Finansiell leasing	-86,7	-106,0	-19,3

TU = Tekniskt Utskott, KS = Kommunstyrelsen

Nedan finns en kortfattad beskrivning av de största projekten som ingår i respektive post

Attraktiv offentlig miljö, budget 18,2 mnkr

Marina investeringar, budget 2,5 mnkr

Arbeten har genomförts på Ingmarsö norra svävarplatta och bryggor Tunaviken T1, Östanå och Sätterfjärden. Utfall för 2023 uppgår till 0,9 mnkr, 1,6 mnkr lägre än budget.

Kråkbergsparken, budget 9,5 mnkr

Nyanlagd aktivitetspark innehållande lekplats, planterings- och mötesytor i terrasserad terräng, Entreprenaden godkändes i slutbesiktning i november 2023. Utfall för 2023 uppgår till 9,6 mnkr. Orsaken till budgetavvikelsen om 0,1 mnkr var lägre kostnad för kontraktsarbeten och högre kostnader för Ändringar, Tillägg- och Avgångsarbeten än budgeterat.

Åtgärder i offentlig miljö, reinvestering

Nettobudget för året är 2,8 mnkr. Åtgärder inkluderar inköp och installation av nya återvinningskärl, montering av ljusslingor i träden på Norrgårdsvägen, Storängsvägen och rondellträdet vid väg 276. Ny ljusgran är installerad vid Östanå färjeläge. Utfall för 2023 uppgår till 2,6 mnkr, vilket ger en positiv avvikelse mot årets budget med 0,2 mnkr.

Stadsutveckling/Trafikplan, budget 2,8 mnkr

Kollektivtrafikåtgärder och infartsparkeringar

Nettobudget för året är 1,8 mnkr. Byggnation av ny infartsparkering vid Tuna station. Befintlig infartsparkering vid Mejselvägen har renoverats. Utfall för 2023 blev 1,2 mnkr, vilket ger en avvikelse mot årets budget med 0,6 mnkr.

Beläggningsåtgärder, budget 8,8 mnkr

Nettobudget för året är 8,8 mnkr. Beläggningsåtgärder har under 2023 hanterats direkt i resultatet. Därmed blev utfallet inom investeringsramen 0,0 mnkr.

Underhåll – gator och vägar, budget 3,8 mnkr

Längs lokalgatan Spånlötsvägen har en breddning av gång- och cykelväg till en bredd av 3,5 meter utförts, nytt upphöjt tillgänglighetsanpassat övergångsställe har även byggts. I samband med arbetet har även ny belysning monterats med stolpar och LED armaturer. Statlig medfinansiering kommer erhållas för åtgärden längs Spånlötsvägen. Med anledning av ökad kalkyl för renovering av överdäckning i Åkersberga centrum, utgår den i år. Utfall för 2023 uppgår till 2,3 mnkr vilket är 1,5 mnkr lägre än budget. Avvikelsen beror på att budgeterad åtgärd för överdäckning i Åkersberga Centrum sköts upp.

Gång- och cykelvägar, budget 9,5 mnkr

Trälhavsvägen, GC-väg, budget 6,0 mnkr

Arbetena inkluderar nyanläggning av gång- och cykelväg, samt upprustning av befintlig väg. Trafikverket krävde att projektet skulle slutföras under 2023, annars hade kommunen inte beviljats statlig medfinansiering om 3,3 mnkr. En omfördelning av resurser och ny tidsplan gjordes under året för att möta kravet, vilket medförde ökade kostnader. Förstärkningsåtgärder av vägen, ny belysningsanläggning samt en stenkista har tillkommit under året som inte var med i projektbudgeten från 2022. Sammantaget har detta medfört ökade kostnader vilket gav ett utfall för 2023 på 11,4 mnkr 5,4 mnkr över budgeterade kostnader.

Kultur och Fritidsområdet, budget 5,8 mnkr

Friluftsanläggningar, budget 3,4 mnkr

Färre åtgärder än vad som tidigare planerats genomfördes inom investeringsramen. Renovering av tak på bastuhuset i Domarudden Friluftsgård samt trappa uppför Hackstabacken påbörjades. Utfallet för 2023 uppgick till 1,1 mnkr vilket är 2,3 mnkr lägre än budget.

Miljöåtgärder, budget 2,0 mnkr

Miljöåtgärder

Då kompletterande fakta behöver tas fram beslutades det att flytta fram miljöåtgärderna vid beteshagarna Skånsta till nästkommande år. Under 2023 genomfördes projektering samt anläggande av vägtrummor vid Trälhavsvägen i höjd med Rödbosundsvägen för att avhjälpa avvattningsproblematik. Utfallet för 2023 uppgick till 1,3 mnkr vilket är 0,7 mnkr lägre än budget.

Digitala kartor, ortofoto resp. ajourhållning karta, budget 1,7 mnkr

Digitala kartor

Nettobudget för året är 1,7 mnkr. Inga åtgärder genomfördes inom investeringsramen under året. Utfallet blev 0,0 mnkr.

Projekt som löper över flera år och som ingår anslagsfinansierade investeringar i tabellen ovan redovisas särskilt i tabell och text som följer.

Nä mnd	Projekt som löper över flera år	Utfall 2023	Budget 2023	Totalt utfall	Total budget
TU	Reinvestering gator och vägar - Säbybron	-37,1	-36,9	-76,3	-184,4
TU	Trafikåtgärder - Söralidsvägen etapp 2 o 3	-1,8	-8,3	-5,7	-20,2

Reinvesteringar, gator och vägar, budget 42,5 mnkr 2023

Säbybron, budget 37,1 mnkr

Projektet fortskred enligt plan, beräknad slutbesiktning är under september 2024. Den nya bron blev klar förutom ytskikt under bron därmed kunde trafiken på Sockenvägen passera över den nya bron. Den gamla bron är riven och samtliga arbeten i vatten utförda. Kvarstående arbeten är färdigställande av tråg under bron och cirkulationsplats i korsningen Sockenvägen – Norrövägen. Utfall för 2023 blev 36,9 mnkr, vilket är 0,2 mnkr lägre än budget. Projektet beräknas vara klart under 2024.

Trafikåtgärder, budget 10,8 mnkr 2023

Söralidsvägen etapp 2 och etapp 3, budget 8,3 mnkr

På grund av en försenad projektstart utfördes färre åtgärder än planerat under året. Utfall för 2023 uppgick till 1,8 mnkr vilket är 6,5 mnkr lägre än budgeterat. Projektet har pågått sedan 2017 och beräknas vara klart under 2024.

7.3 Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet

Att exploatera innebär att förnya användningen av mark och att bygga bostäder, kontor, industrier och gator. I nya områden bygger oftast kommunen gatunät, parker och andra allmänna anläggningar och byggherrarna bostäder och industrier. Vägar och andra anläggningar som ägs av kommunen efter exploateringstidens slut ingår i kommunens investeringar. När infrastrukturen är klar tas ersättning ut av byggherrar och boende. Exploateringsprojekt där kommunen är markägare innebär ofta intäkter till kommunen i form av försold mark.

Under året pågick projektering och utbyggnad av infrastruktur i områdena som listas nedan. Exploatering ska vara självfinansierad över projektens livslängd. Utgifter för exploatering var i år 2,4 miljoner kronor att jämföra med 75,6 miljoner kronor 2022.

Inbromsningen i ekonomin har försenat projekt, byggtakten har avstannat, därav den stora skillnaden jämför med 2022.

Exploateringsprojekt (mnkr)	Utfall 2023	Utfall 2022
HÅK Hagby Äng och Kulle *	-1,2	-
Tuna Hamn	-0,1	-4,7
Täljöviken	-0,1	-0,8
Fredsborg etapp 4	-0,2	-0,1
Övrigt	-0,8	-70,0
Totalt Exploatering	-2,4	-75,6
Övrigt *	-50,9	-
Totalt Österåkers Kommun	-53,3	-75,6

* Posten avser en slutreglering av aktieöverlåtelseavtal för ÖGAB Fastighet 6 AB då detaljplanen nu har vunnit laga kraft.

Projekt, HÄK Hagby Äng och Kulle

Beläget väster om centrala Åkersberga intill Österåkers golfklubb med närhet till såväl kollektivtrafik som natur och rekreationsområden ligger Hagby Äng och Kulle, här växer en ny stadsdel fram med den småskaliga trädgårdsstaden som förebild. Här kommer bostäder, offentlig service, centrumverksamheter och grönområden skapa en levande och trygg stadsdel med hållbarhet i fokus.

Under 2023 inleddes arbetet med att bygga ut planområdet för Hagby Äng och Kulle, etapp 1 som vunnit laga kraft. Arbetet med detaljplanen för etapp 2 pågår parallellt. Planområdet är beläget vid Svinningevägen mellan Hagbyhöjden och husbykullen och är cirka 18 hektar stort. Här planeras för ca 900 bostäder i en mångfald av olika boendeformer, bland annat småhus i form av kedjehus och bryggghus samt stadsvillor för flera familjer.

Under 2024 kommer arbeten pågå med att ta fram ritningar och göra undersökningar. Byggstart av vägar kommer att ske i början av 2025. Utbyggnaden av såväl vägar och parker som bostäder kommer att ske etappvis och beräknas vara klart 2029.

8 Kommunfullmäktige

8.1 Viktiga händelser

- Kommunfullmäktige fastställde ”Verksamhetsplan 2024 - 2026 och Budget 2024” inklusive skattesats för 2024.
- Kommunfullmäktige antog ”Strategi för krisberedskap i Österåkers kommun 2023 - 2026”.
- Kommunfullmäktige godkände förslag om ökad budget för projektet nytt reningsverk i Österåker.
- Kommunfullmäktige godkände bildande av ett helägt kommunalt koncernbolag, tillika moderbolag Österåkers Stadshus AB med särskild uppgift att ansvara för en samordning av frågor rörande kommunens alla bolag.
- Kommunfullmäktige godkände bolagsordningar och ägardirektiv för bolagskoncernen Österåkers Stadshus AB.
- Rapporten ”Långsiktig ekonomisk planering (LEP) 2024 - 2033 för Österåkers kommun”, godkändes.
- Hållbarhetspolicy för Österåkers kommun, antogs.
- Styrelseledamöter och lekmannarevisorer i de kommunala bolagen för mandatperioden 2023 - 2026, valdes.
- Årsredovisning 2022 för Österåkers kommun godkändes och ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Österåkers kommun avseende verksamheten för 2022 beviljades.
- En detaljplan antogs under perioden.
- Kommunfullmäktige slutbehandlade 45 motioner samt ett medborgarförslag.

8.2 Verksamhetsuppföljning

Revisorerna utförde inom ramen för sin årliga revisionsplan redovisnings- och förvaltningsrevisionsprojekt. Under 2023 har revisorerna lämnat följande granskningsrapport, ”Granskning av utredningstider inom barn- och ungdomsvården”. Därutöver har två förstudier inkommit, dels ”Förstudie rörande digitalisering”, dels ”Förstudie rörande ny organisation”.

Revisorerna har även genomfört en särskild granskning av kommunens delårsbokslut för 2023.

8.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunfullmäktige och dess verksamheters nettokostnader uppgick till 9,1 mnkr, vilket innebär en budget i balans.

8.4 Framåtblick

Fortsatt arbete kommer pågå med att utveckla digital ärendehantering inom Kommunfullmäktige genom digitala sammanträdeshandlingar och utlåning av surfplattor, men även genom ökat nyttjande av digital signering av tjänsteutlåtanden med mera.

Arbete pågår för att revidera Kommunfullmäktiges arbetsordning i den nya mandatperioden.

Österåkers kommuns invånarantal växer stadigt och det kan finnas anledning att överväga frågan kring antalet ledamöter i Kommunfullmäktige. För närvarande uppgår antalet ledamöter i Kommunfullmäktige till 51. För att värna den demokratiska representationen kan det eventuellt längre fram finnas anledning till att öka antalet till 61 ledamöter. Det sker i så fall efter valet 2026. Vilket minsta antal ledamöter som ska finnas i Kommunfullmäktige bestäms av antalet röstberättigade och regleras i Kommunallagen.

Kommunfullmäktige har givit Kommunstyrelsen i uppdrag att utvärdera behov av ombyggnation av befintlig fullmäktigesal och att senast i budget för 2025, inkludera finansiering av eventuella föreslagna åtgärder, vilka syftar till ett fortsatt nyttjande av fullmäktigesalen efter det allmänna valet i september 2026.

9 Kommunstyrelsen

9.1 Viktiga händelser

- Långsiktig ekonomisk planering för 2024–2033 har tagits fram för kommunen och nya finansiella mål har beslutats.
- Den första Möjlighetsdagen genomfördes i november
- Utbildning i säkerhetsskydd, samt en analys med tillhörande åtgärdsplan för att stärka säkerhetsskyddet i syfte att stärka kommunens arbete med civilt försvar genomfördes.
- Två detaljplaner har vunnit laga kraft; detaljplanen för Runö 7:15 med flera samt detaljplanen för Hagby äng och kulle, etapp 1.
- Mark- och miljödomstolen har fattat beslut om att upphäva detaljplanen för Näsängen, etapp 1. Kommunen har inlämnat överklagan av domen till Mark- och miljööverdomstolen.
- Förslag till planprogram för Åkers-Runö var på samråd under våren
- Arbetet med att bli en blåljuscertifierad kommun har inletts.

9.2 Verksamhetsuppföljning

Under året har mycket fokus legat på säkerhet ur olika perspektiv. Dels har ett arbete genomförts för att höja cybersäkerheten och stärka den egna infrastrukturen. Nya verktyg har införskaffats för att med hjälp av AI motverka externa hot, men även för att minska risken för informationsläckage. Utbildning av kommunledningen, förvaltningschefer och nyckelbefattningar i säkerhetsskydd har genomförts.

På samhällsbyggnadsområdet har arbetet under året fokuserats på planering i anslutning till Åkersbergas centrala delar och i kollektivtrafikhärlägen, längs Roslagsbanans stationer västerut, i enlighet med inriktningen i översiktsplanen och kopplat till Sverigeförhandlingen.

Hållbarhetsarbetet har fortskridit under året, både gällande det strategiska hållbarhetsarbetet och hållbarhet inom samhällsplaneringen. Inom det strategiska arbetet har en hållbarhetspolicy tagits fram och beslutats. Inom samhällsplaneringen har arbetet med klimatanpassning under året fokuserat på samordning och stöttning i stadsutvecklingsprojekt, och behov av övergripande utredningar har identifierats och påbörjats. Två utvecklingsprojekt med hållbarhetsfokus har drivits i samarbete med externa aktörer.

Under året har arbetet med digital tvilling fortskridit och flera förvaltningar har samverkat för att kunna möjliggöra mer resurser till projektet.

9.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsen redovisar en nettokostnad om 236,9 mnkr, vilket är 0,1 mnkr lägre än budget. Överskottet fördelar sig på ett överskott om 22,1 mnkr på intäktssidan och ett underskott om 22 mnkr på kostnadssidan. Avvikelsen på intäktssidan avser främst externa bidrag som inte varit budgeterade.

9.4 Framåtblick

Österåker har under de senaste åren haft en hög befolkningstillväxt och prognoser visar på att kommunen fortsätter att växa. Det förutsätter en kontinuerlig utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och infrastruktur. För att skapa goda möjligheter till ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande gör Kommunstyrelsen prioriteringar för att infrastrukturen ska gynna omställningen till hållbara transporter. Kommunen ökar energieffektiviseringen och sänker elanvändningen, bland annat genom att effektivisera gatubelysningen.

Kommunstyrelsens verksamheter har ett starkt miljöfokus och dess tjänster ger förutsättningar för att samhället i övrigt kan minska sin miljöpåverkan.

Att använda digitaliseringens möjligheter kommer vara en viktig framgångsfaktor för Österåkers kommun. Kommunen har goda möjligheter att lyckas i detta då kunskapen och kompetensen i organisationen är god. Fokus framåt kommer att ligga på verksamhetsutveckling genom automatisering i syfte att höja invånarnas mervärde och effektivisera verksamheternas processer. Även cybersäkerheten kommer fortsatt vara ett prioriterat område, där möjligheterna med AI utforskas.

Trygghet och säkerhet är ett prioriterat område för Kommunstyrelsen. Den allmänna platsen ska vara attraktiv och bjuda in till rörelse och vistelse som leder till ökad trygghet för Österåkersborna. Ett systematiskt arbetsätt för att identifiera brister och utvecklingspotential tillsammans med representanter från civilsamhället utvecklas där trygghetsvandringen är ett bland flera verktyg.

Arbetsmarknaden fortsätter att vara alltmer rörlig och utmaningen för alla organisationer framåt är att locka och behålla sin kompetens. Utifrån det behöver Österåkers kommun som organisation fortsätta att vara lyhörda och innovativa. I kommunens ambition att vara en attraktiv arbetsgivare kommer förvaltningen därför att fortsätta arbeta för att den röda tråden från kommunens övergripande vision till medarbetarnivå blir tydlig och skapar mervärde för såväl den enskilde medarbetaren som för organisationen i stort.

I 0 Socialnämnden

I 0.1 Viktiga händelser

- Fördelning av nämndens föreningsbidrag för 2023 har skett.
- PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Österåkers kommun genomfört en granskning av utredningstider inom barn- och ungdomsvården.
- Österåkers kommun har ingått i idéburet offentligt partnerskap med Kvinnojouren i Österåker.
- Österåkers kommun har tecknat ett samverkansavtal med Stockholms stad " En ingång till socialtjänsten i Stockholms län".

I 0.2 Verksamhetsuppföljning

Volymerna avseende insatser för barn och ungdomar inom nämndens verksamheter har minskat. Detta antas bero på att nämnden har använt sig av hemmaplanslösningar i stället för kostsamma externa placeringar. Placeringar i HVB och SiS är få. Volymerna har även minskat gällande insatser för enskilda med missbruksproblematik där flera har fått stöd via beroendeteamet i kommunen och färre har placerats i behandlingshem.

Antalet par som har fått stöd i form av familjerådgivning har fördubblats sedan 2022.

Kostnader för ekonomiskt bistånd har minskat dels med anledning av att kommunen har mottagit färre nyanlända och arbetar aktivt för att de enskilda ska ta ansvar för sin försörjning och livssituation.

Socialnämnden har arbetat för att förbättra barnrättsperspektivet genom anpassad information till barn och ungdomar.

I 0.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens nettokostnad för perioden januari till december 2023 uppgår till 98,5 mnkr, vilket innebär 8,6 mnkr lägre budget. Förändring av resultat i förhållande till höstens prognos kan förklaras med:

- Färre dyra placeringar (SiS och HVB) än budgeterat för barn och unga enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om vård av unga (LVU)
- Lägre kostnader för ekonomiskt bistånd med anledning av färre antal nyanlända under året.
- Fortsatt minskade kostnader för missbruksplaceringar för vuxna på grund av färre dyra placeringar.

10.4 Framåtblick

Ökningen av Österåkers kommuns befolkning antas fortsätta, till största delen på grund av nyproduktion, vilket leder till att fler familjer med minderåriga barn flyttar in i kommunen.

En ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft i juli 2025. Förändringarna innebär att socialförvaltningen ska arbeta förebyggande i större utsträckning än tidigare. Flera insatser ska kunna ges utan behovsprövning.

Samsjuklighetsutredningens slutbetänkande publicerades den 31 januari 2023. Lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Socialnämndens ansvar förblir oförändrat i stora delar och ska fortsätta med uppsökande verksamhet, stöd för basala behov samt stöd för att utveckla möjligheter till självständigt liv och stöd till närstående.

Lagändring gällande skyddat boende föreslås träda i kraft den 1 mars 2024. Regeringen föreslår att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av våld. Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt och Socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser.

Regeringens beslut om minskat mottagande har lett till att färre nyanlända som kommer tas emot i Österåkers kommun jämfört med tidigare år. Fördelningstalet gällande flyktingar från Ukraina är 8 för Österåkers kommun år 2024.

11 Vård- och omsorgsnämnden

11.1 Viktiga händelser

- Vård- och omsorgsnämnden övertog den 1 april 2023 ansvaret för samtliga verksamheter i egen regi.
- Kanalvägens gruppbostad med sex platser invigdes i mars 2023.
- Vård- och omsorgsnämnden upphandlade Enebackens verksamhet som är kommunens största särskilda boende för äldre. Det nya avtalet träder i kraft 2024-06-01.

11.2 Verksamhetsuppföljning

Volymerna för särskilt boende för äldre ökade under helåret. Ökning avser mest åldersgruppen 80 - 89 år. Antalet brukare med personlig assistans ligger på samma nivå som tidigare år.

Platstillgången i ”bostad med särskild service för vuxna” inom LSS är god, men behov av ytterligare gruppbostad förväntas uppstå inom fem år.

Förberedelserna för nya arbetstidsregler genomfördes under året.

11.3 Ekonomisk uppföljning

Vård- och omsorgsnämndens nettokostnader för perioden uppgår till 639,4 mnkr, vilket är 0,3 mnkr över budget. Vård- och omsorgsnämnden verksamheter, exklusive egen regi, har ett överskott på 11 mnkr, vilket beror på minskade volymer jämfört med budget inom bland annat hemtjänst, övrig äldreomsorg, samt barn och ungdom.

Egen regi har ett underskott på 11,7 mnkr jämfört mot budget, vilket till stor del beror på högre personalkostnader jämfört med budget, främst till följd av ökade kostnader för sjuklön, timanställda och övertid.

11.4 Framåtblick

Med anledning av att antal äldre ökar kommer behovet av vård- och omsorgsinsatser och personal som ska utföra dessa, öka de kommande åren.

En ny socialtjänstlag Hållbar socialtjänst (SOU 2020:47), föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Förändringarna innebär att förvaltningen ska arbeta förebyggande i större utsträckning än tidigare. Flera insatser ska kunna ges utan behovsprövning. Det finns även förslag till ändringar i socialtjänstlagen som bland annat innebär att nämnden kan få rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller i särskilt boende. I förvaltningen pågår ett strategiskt arbete med välfärdsteknik, ett exempel är pilotprojektet med GPS-larm och nyckelfri hemtjänst.

Den 1 mars 2023 presenterades förslaget om statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Försäkringskassan ska enligt förslaget ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om, och finansiering av, insatsen. Kommunerna ska fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det. Beslut som kommunen har tagit enligt LSS ska föras över till Försäkringskassan när ändringen träder i kraft.

Förslaget på ny socialtjänstlag "Hållbar socialtjänst" bereds i Regeringskansliet. Ändringar i lagen skulle påverka ansvarsfördelningen mellan kommunen och regionen avseende brukare med missbruk och psykisk funktionsnedsättning. Detta förslag redogörs i en så kallad samsjuklighetsutredning. Regionernas hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd. Socialtjänstens huvuduppgifter ska vara att stärka den enskildes resurser och funktionsförmåga genom sociala stödinsatser.

I 2 Byggnadsnämnden

I 2.1 Viktiga händelser

- Inga bygglov har lämnats för nybyggnad av flerbostadshus. 2022 års siffror var 4 flerbostadshus med sammanlagt 141 lägenheter.
- Nämnden har totalt fattat beslut i 579 (663) lovärenden samt 56 (71) ärenden rörande strandskyddsdispens.
- Utöver lovärendena har strandskyddsdispens lämnats i 2 (5) ärenden gällande bygglovfria åtgärder (attefall).
- Startbesked har lämnats i 864 (1002) ärenden, varav 108 (151) för bygglovfria åtgärder (attefall).

I 2.2 Verksamhetsuppföljning

Nämndadministrationens budget omfattar främst arvoden, resekostnader och utbildningskostnader för förtroendevalda. Utfallet efter helåret är något över budget på helårsbasis.

Med anledning av ett prognostiserat underskott, föranlett av lägre bygglovsintäkter, beslutade nämnden under hösten att en åtgärdsplan skulle tas fram. Detta ledde till att det, bland annat, kommer arbetas med att ta fram en kompetensförsörjningsplan samt att beräkningar ska göras av hur förändrade justeringsfaktorer i taxan, bättre skulle motsvara nämndens kostnader.

Bygglovenheten är byggnadsnämndens tjänstemannaorgan. Verksamheten utgörs huvudsakligen av myndighetsutövning i form av hantering av frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor, samråd i fastighetsbildningsfrågor samt även av en stor mängd tillsynsärenden.

Utfallet för helåret blev 2,9 mnkr över budgeterad nettokostnad. Resultatet fördelar sig med ett underskott om 4,0 mnkr på intäktssidan och 1,3 mnkr lägre kostnader.

Enheten för bostadsanpassningsbidrag arbetar med hantering av ansökningar kring bostadsanpassningsbidrag. Antalet ärenden, liksom kostnaden, är lägre än budget för helåret.

12.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens nettokostnad blev 1,8 mnkr över budget. Avvikelsen består av ett underskott på 3,3 mnkr intäktssidan och ett överskott om 1,6 mnkr på kostnadssidan. Avvikelsen på intäktssidan beror på att antalet lovärenden (samt anmälanärenden) minskat kraftigt under året.

Kostnadernas avvikelse mot budget härrör till ej återbesatta vakanta, sjukskrivna tjänster under hösten 2023 i jämförelse med ackumulerad budget. Samt att bostadsanpassningsbidragen var 0,9 mnkr lägre än budgeterat.

12.4 Framåtblick

Under 2023 såg nämnden en tydlig minskning i volymer, inte minst i form av vikande bostadsproduktion, åtföljt av intäktsbortfall. Antalet ärenden bedöms på några års sikt återgå till förhållandevis höga nivåer, dock med fluktueringar utifrån rådande konjunkturläget och liknande faktorer. Signaler finns om att i dag rådande konjunkturläge kommer ha en kortare varaktighet än tidigare gjorda bedömningar. Rensat från tillstötande omvärldsfaktorer, och förutsatt aviserade räntesänkningar, bedöms en vändning med ökade bygglovsansökningar för bostäder ske sent 2024, följt av en tydlig uppgång under 2025 och en återkomst till normalnivåer 2026.

Boverket genomför nu omfattande förändringar i myndighetens byggregler. Ambitionen är att reglerna ska renodlas, bli tydligare och enklare.

De möjligheter som en fortsatt digitalisering av handlägningsprocessen ger, kommer att generera ökad kundnytta och effektivisering i arbetet. Detta kommer också att kunna tillskapa viktiga nya och flexibla arbetssätt till nytta för kommunens invånare, verksamheter med flera.

13 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

13.1 Viktiga händelser

- Från och med den 1 maj 2023 har tillsynen av avfall från fritidsbåtshamnar flyttats till Miljö- och hälsoskyddsnämnden från Transporstyrelsen och i samband med detta har nya och skärpta regler införts.
- Nämnden deltog i Renare marks möte i Göteborg i februari och berättade om hur Österåker arbetar med markföroreningar på marinor, båtklubbar och varv.
- Nämnden har deltagit i näringslivsmöten angående avfall från båthamnar och markföroreningar på marinor, båtklubbar och varv.
- Från den 1 mars 2023 har det nya tillståndet för Margretelunds avloppsreningsverk tagits i anspråk. Det har inneburit utökad tillsyn av villkorsefterlevnad och utbyggnadsarbetet.
- Flera miljöincidenter har inträffat under året, bland annat utsläpp av diesel i Paradisviken, Finnhamn och brand i batterier i en transportbil i Åkerstorp.

13.2 Verksamhetsuppföljning

För miljöskydd har tillsynen i huvudsak utförts eller påbörjats enligt plan.

För hälsoskydd har tillsynen i huvudsak utförts eller påbörjats enligt plan. Tillsynen av skolor har skett under hösten och viss uppföljning kommer att behövas till följd av brister som har upptäckts, främst avseende ventilation.

Livsmedelskontrollen har genomförts enligt plan under året.

För områdena serveringstillstånd enligt alkohollagen och försäljningstillsyn (tobak, folköl, receptfria läkemedel och tobaksfria nikotinprodukter) har tillsynsarbetet genomförts enligt plan.

Sedan tillståndsplikt infördes för försäljning av tobak och liknande produkter har mer resurser behövt avsättas för den årligt återkommande tillsynen av företag som säljer tobaksvaror.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetar med ständiga förbättringar beträffande texter i skrivelser och beslut. Arbetet med att skriva begriplig myndighetssvenska och rättssäkra tydliga beslut pågår. För att ytterligare effektivisera arbetet har Miljö- och hälsoskyddsnämnden under året infört ersättningsskanning och frångått att spara pappershandlingar, så långt det är möjligt.

13.3 Ekonomisk uppföljning

Resultatet blev 0,7 mnkr lägre än budget. Det beror främst på högre intäkter än budgeterat. Kostnaderna är ungefär på samma nivå som budget. Posten övriga kostnader, som förutom gemensamma overhead-kostnader främst inkluderar licenser och årsavgifter, överskrider budget. Personalkostnaderna blev lägre än budget med anledning av lägre bemanning än önskat då sjukskrivningar och personalomsättning förekommit under året.

13.4 Framåtblick

Österåker växer vilket innebär att fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll förväntas starta i kommunen. Det innebär att behovet av resurser för tillsyn och kontroll förväntas öka för att följa ökningen av tillsynsobjekt.

Illegal avfallshantering är ett växande problem både nationellt och internationellt, med stora konsekvenser för miljön, hälsan och samhället. Avfallsbrottsligheten är utpekad som ett prioriterat tillsynsområde i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynsområdet är svårt att finansiera helt med avgifter.

Under 2023 har lagändringar införts beträffande mottagande av avfall från fartyg. När det gäller fritidsbåtshamnar är det kommunerna som ska godkänna plan för avfallshantering och ansvara för tillsynen.

Tillsyn och kontroll av animaliska biprodukter är ett område som måste prioriteras kommande år. Under 2024 ska alla kommuner ta fram en långsiktig kontrollplan.

För att nå miljö kvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag behöver nämnden fortsätta att prioritera tillsyn och provtagning i de sjöar och vattendrag som har sämst status tills åtgärder gjorts och miljö kvalitetsnormen uppnåtts.

I 4 Kultur- och fritidsnämnden

I 4.1 Viktiga händelser

- Inom den öppna ungdomsverksamheten har ett arbete med att profilera verksamheten mot delaktighet och lärande i linje med The European charter of local youth work (chartern) påbörjats och enheten är med i nätverket Kvalitet och kompetens i samverkan (KEKS).
- Den öppna ungdomsverksamheten på Ljusterö heter nu Idéverkstaden. Idéverkstaden har fått ta del av extra resurser från Utvecklingsslussen.
- Kultur- och fritidsnämnden har under 2023 samarbetat med Socialnämnden om en musikverksamhet för unga vuxna inom LSS-verksamhet, med Österåkers musikskola som aktör.
- Bokbilen, som Österåker har tillsammans med Sollentuna och Norrtälje, har satts i drift och besöker förskolor och träffpunkter med flera platser.
- En ny skulptur av konstnären Erik Wennerstrand, "Vägen till en morgondag", invigdes vid Slussvaktarbostadens trädgård i Åkersbro.
- Lovaktiviteter utvecklas och genomförs på multiarenan tillsammans med idrott- och friluftsföreningar.
- Unga samhällsutvecklare sommarjobbar för andra året. 2023 har de bland annat bidragit med perspektiv på trygga idrottsmiljöer och nya former för ungas delaktighet.

I 4.2 Verksamhetsuppföljning

Kommunens friluftsmiljöer är en viktig del av kommunens profil. De nyttjas både organiserat av olika föreningar och spontant av kommunens invånare. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för drift och underhåll av idrottsanläggningar, friluftsanläggningar och kulturmiljö.

Konst, kultur och kulturmiljöer är viktiga komponenter i möjligheternas skärgårdskommun. Evenemang som valborg, nationaldagen och midsommar, scenkonst och konst av hög kvalitet, samlar kommunens invånare för gemensamma upplevelser, i parker och i lokala kulturlokaler.

Konst i Slussvaktarens trädgård har invigts liksom "Clownen inom oss" av Joan Ferner Ström, som nu pryder Kråkbergsparken.

Folkbiblioteken, liksom hela samhället, genomgår en digital transformation. Förutom kärnuppdraget att arbeta läsfrämjande, har biblioteken i uppgift att vägleda medborgare in i det digitala samhället.

Bokbilen är i drift och kör till förskolor och Träffpunkter för äldre.

Lovaktiviteter har genomförts på multiarenan under sportlov och sommarlov och höstlov, tillsammans med idrott- och friluftsföreningar.

14.3 Ekonomisk uppföljning

Kultur- och fritidsnämndens resultat var vid årsbokslutet 0 procent i avvikelse mot budget.

14.4 Framåtblick

Plats för idrott, kultur, rörelse, biblioteksverksamhet och rekreation ska beaktas när nya områden planeras. Exploaterings- och driftsförhållanden ska också beaktas då dessa påverkar både kompetens-, uppföljnings- och bidragsutveckling. Kraven blir allt större på idrottsanläggningar. För att möta kraven balanserat och kompetent behövs regelbunden kompetensförstärkning.

En nära kommunikation med idrottsrörelsen regionalt och det i kommunen verksamma föreningslivet lägger grunden för stöd till den organiserade verksamheten. Idrott i förening är till stor del styrd från idrottsrörelsens egna styrfunktioner som tar egna beslut om utveckling och förändring. Spontan aktivitet ska möjliggöras och ytor ska planeras för att möta kommuninvånarnas bredd av intressen och behov.

Barnkonventionen som lag ställer krav på nämnden att få med barnperspektivet i alla frågor. Ungas röster ska vara närvarande i nämndens beslut.

Ny lagstiftning under 2023 utökar det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete. Inom Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden finns stor potential att verka socialt främjande och förebyggande samt bidra till trygga livsmiljöer.

Nämnden ser ett behov av att stärka arbetet med breddat deltagande i kulturutbudet vad gäller främst barn och unga. De ska ha likvärdig tillgång till kultur och möjlighet till eget skapande. Ett närmare samarbete med skolorna är på gång, en bokbil har införskaffats tillsammans med Norrtälje och Sollentuna, för att nå ut till fler med kultur och litteratur. Kulturenheten och finskt förvaltningsområde arbetar med att synliggöra minoritetsspråken och i synnerhet lyfta det finska språket och den finska kulturen.

15 Utbildningsnämnden

15.1 Viktiga händelser

- En ny nämndorganisation infördes under året. Utbildningsnämnden (UBN) inrättades och ersatte Förskole- och grundskolenämnden (FGN) samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) som tillsammans med Kommunstyrelsens produktionsutskott (KSPU) upphörde per 31 december 2022.
- Sammanslagning av driften av utbildning i egen regi med kommunens övergripande ansvar och myndighetsutövning för utbildning fortgick under året och verksamheten samordnades inom en gemensam förvaltning, utbildningsförvaltningen (UBF) med start 1 april 2023.
- Kommunal vuxenutbildning och det kommunala aktivitetsansvaret överfördes samtidigt till Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.
- Den kommunala musikskolan och fritidsgårdar inklusive fältassistenter flyttades till Kultur- och Fritidsnämnden.

15.2 Verksamhetsuppföljning

Vårdnadshavares nöjdhet i förskolan utgörs av ett index som omfattar frågor om bemötande, trygghet och utveckling i enkäten ”Med målen i sikte” (MMIS). Andelen vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med förskolan är 96 procent vilket är en förbättring med fem procentenheter jämfört med föregående år. Behöriga lärare redovisas årligen av huvudmännen till SCB och publiceras i databasen KOLADA. Utfall för 2023 för behöriga lärare väntas publiceras i april 2024. Elever i årskurs 9 som har uppnått kunskapskraven har ökat från föregående år och uppgår till 83 procent, resultatet avser samtliga skolor inom kommunen oavsett driftsform. Andelen elever som erhållit gymnasieexamen inom tre år har ökat till 77 procent för 2023. Resultatet avser hemkommunen vilket innebär folkbokförda elever på högskoleförberedande eller yrkesförberedande program, oavsett var geografiskt de går i skolan.

Ny lagstiftning med tydligare och utökat ansvar för att öka deltagandet i förskola har trätt i kraft. Förvaltningen kan under 2023 inte se någon volymeffekt i förskolan till följd av den uppsökande verksamheten som lagstiftningen innebär, men det hindrar inte att intresset på sikt ökar och därmed volymerna. Samtliga förskolor deltar i utvecklings och forskningsprogrammet ”Hållbar förskola”, där man från att ha fokuserat på barns delaktighet och inflytande nu flyttat fokus till att utifrån social hållbarhet arbeta brett med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA). Samtliga förskolor har samarbete med Pedagogcentrum runt SKUA.

I kommunen finns 16 grundskolor varav fyra i fristående regi. Under 2023 ökade grundskolans personalkostnader, dels beroende på en etablering av mindre studiegrupper men också på löneglidning till följd av löneökningar vid nyrekryteringar och kompetensväxling. Den ökade kostnaden har inte kunnat mötas med ökade elevintäkter som under tidigare år då det har flyttat in färre barn och ungdomar än prognostiserat. Av det skälet ändras arbetsordning och samtliga grundskolor i egen regi implementerar ett förbättrat gemensamt digitalt systemstöd för personalekonomi.

Ungdomsmottagningen har ansökt och erhållit medel från länsgemensamma stimulansmedel. Mottagningen erhöll strax över 0,3 mnkr. Medlen har använts till att förstärka mottagningen med ytterligare en kuratorstjänst. Ett nytt journalsystem, Prorenata, har implementerats under året.

Pedagogcentrum har under 2023 genomfört en omorganisation med ny chef, samt även upprättat nya arbetssätt för att på ett bättre sätt kunna nå ut till ännu fler pedagoger och lärare.

Av de 40 procent folkbokförda elever som valt gymnasieskola i Österåkers kommun går huvuddelen (cirka 70 procent) på Österåkers gymnasium medan resterande går på Skärgårdsgymnasiet. Österåkers gymnasium har lämnat Hackstamatsalen, och arbete har genomförts för att iordningsställa nya matplatser i befintlig matsal. Utveckling av nya lokaler i en fastighet nära gymnasiet har påbörjats. Under 2023 har ventilationsarbeten slutförts och nya klassrum kommer att färdigställas i nästa steg för att öka undervisningsytan till höstterminen 2025.

Måltidsenhetens verksamhet har präglats av ett stort antal upphandlingar under 2023, med ökade livsmedelskostnader och transportkostnader till följd av prisökningar. För att säkerställa god kvalitet och en ekonomi i balans ses löpande över vilka livsmedel och maträtter som sätts på menyn.

15.3 Ekonomisk uppföljning

Utbildningsnämnden har för 2023 ett underskott om cirka 2,3 mnkr, vilket motsvarar 0,2 procent av nämndens ram. Hemkommunen står för ett överskott om 17,7 mnkr till följd av lägre volymer än budgeterat framför allt inom gymnasieverksamhet och grundskola.

Egen regi har ett underskott om 19,9 mnkr där grundskolan står för 17,3 mnkr av underskottet till följd av lägre volymer än budgeterat, samt högre personalkostnader. Resterande underskott utgörs av gymnasiet och modernmålsenheten till följd av höga kostnader för introduktionsprogram respektive alltför små grupper vad gäller modersmålsundervisning och studievägledning.

15.4 Framåtblick

Ökad kapacitet tillförs kommunen inom grundskola från höstterminen 2024 då Internationella Engelska Skolan (IES) öppnar med cirka 480 platser i årskurs F-7. I planeringsunderlag görs bedömning att 70 procent av elever som börjar IES kommer komma från skolor i egen regi och 30 procent från skolor i fristående regi.

Utifrån det systematiska kvalitetsarbetet arbetar samtliga verksamhetsområden prioriterat och strukturerat med språk och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA).

Höstterminen 2024 kompletteras reglerna om resursskolor i skollagen innebärande att förskoleklass vid kommunal resursskola regleras i skollagen.

Från och med höstterminen 2025 införs ämnesbetyg i gymnasieskolan, vilket ersätter nuvarande kursbetyg, detta efter ett beslut i riksdagen 23 februari 2022. Vid beslut om utbud i gymnasieskolan ska arbetsmarknadens behov beaktas i större utsträckning än tidigare. Samverkan och avstämning av utbud ska ske mellan kommuner.

Förberedelser för digitalisering av nationella prov fortgår, med mål att testa i testmiljö i början av 2024. Politisk resursförstärkning innebär 1 mnkr i tillskott under nästa år till introduktionsprogrammen IMA och IMS.

Fortsatt utveckling av administrativa processer sker under kommande år, i samband med uppgradering av IT-stöd. Nya digitala gränssnitt för invånare och medarbetare introduceras löpande, och nya utbildningspaket lanseras och genomförs.

16 Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

16.1 Viktiga händelser

- Totalt sökte 391 ungdomar och 172 fick möjlighet till en anställning av årets feriejobb som kommunen erbjöds. Av dessa erbjöds 63 ungdomar att starta eget företag med handledning som sommarlovsentreprenörer.
- Kommunens utåtriktade verksamhet är tillbaka efter ett antal år som påverkats av pandemin. Bland annat anordnades i mars en jobbmässa som ägde i Åkersberga centrum med ett 30-tal utställare.

16.2 Verksamhetsuppföljning

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden bildades årsskiftet 2022/2023 för att sätta än mer fokus på det lokala näringslivet och arbetsmarknaden. Uppdraget är också att se till att Österåker har en hållbar integration av nyanlända, en för näringslivet relevant vuxenutbildning och en växande besöksnäring.

Arbetet har under året fortsatt präglats av kriget i Ukraina. Österåker beslutade i ett tidigt skede att ge krigsflyktingar en möjlighet att läsa SFI, vilket visat sig vara uppskattat. Hittills har ett knappt 90-tal ukrainare påbörjat sina studier i svenska, företrädesvis på Komvux Österåker.

För Österåker är det lokala näringslivet en mycket viktig fråga. Tillskapandet av nämnden syftar bland annat till att låta näringslivsfrågorna ta mer plats och en av nämndens huvudsakliga uppgifter är att stödja och att stärka det befintliga näringslivet i kommunen samt att bygga goda relationer mellan kommun och lokalt näringsliv. Att samla arbetsmarknadsfrågor, vuxenutbildning, det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och integrationsfrågorna i samma nämnd ger bättre förutsättningar för att möta näringslivets framtida kompetensbehov och verksamhetsområdena kommer att kunna gagna varandra. Som skärgårdskommun har Österåker särskilda förutsättningar och utmaningar, både i förhållande till näringslivet och inom andra områden

Arbetsmarknad och integrationsarbetet under 2023 fortsatte med fokus på att stärka de individer kommunen jobbar med genom individuell planering och aktiv matchning mot rätt insats.

16.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens utfall för 2023 uppgår till 29,3 mnkr, vilket är 2,0 mnkr lägre än budget. Intäkterna är något högre jämfört med periodbudgeten, 0,05 mnkr. Kostnaderna är 1,91 mnkr lägre än budgeterat, varav 1,3 mnkr härrör sig från Komvux där man under året har satt fokus på internt uppföljningsarbete och lägre utdebiterade kostnader från KCNO.

16.4 Framåtblick

2024 bär fortsatt med sig många osäkerhetsfaktorer, som det fortsatta kriget i Ukraina och utvecklingen i Mellanöstern samt EU-valet då ett eventuellt parlamentariskt skifte kan medföra att tidigare fattade beslut rivs upp. Dessa faktorer kan påverka konjunkturen och det påverkar möjligheterna att förutse utvecklingen i näringslivet och på arbetsmarknaden.

Österåkers kommun kommer att ta emot färre antal personer som beviljats uppehållstillstånd i Sverige, 18 personer för hela året. Det kommer innebära en utmaning i utformandet av insatserna. Till exempel kommer undervisningsgrupperna bli mindre men med samma behov av bemanning och till samma kostnad. Här tittar kommunen på samverkansmöjligheter med grannkommuner som har samma utmaningar.

Den nya lagstiftningen om dimensionering påverkar även vuxenutbildningen och dess inriktning. Betydelsen av SYV-verksamheten kommer sannolikt att öka. Den nya lagstiftningen på det brottsförebyggande området kommer även att påverka näringslivsarbetet på kommunal nivå.

Arbetsförmedlingens fortsatta omorganisering och arbetsmarknadspolitiska beslut kan komma att påverka möjligheterna att matcha kunder med arbetsgivare.

17 Överförmyndarnämnden

17.1 Viktiga händelser

- Överförmyndaren i Österåker har organiserats om till en Överförmyndarnämnd med tre ledamöter och tre ersättare.
- Ett nytt ärendehanteringssystem har köpts in och satts i drift.
- Boken "Gode mannens ABC" har köpts in och delas ut till alla gode män i ett led att fullgöra nämndens utbildningsskyldighet av gode män.
- En ärendehanteringsrutin som omfattar hela Överförmyndarnämndens verksamhetsområde har tagits fram.

17.2 Verksamhetsuppföljning

I januari 2023 omorganiserades Överförmyndaren i Österåker till en Överförmyndarnämnden med tre ledamöter. Under våren har nämnden utökats med tre ersättare.

Under året har nätverksgruppen för överförmyndare i norra Stockholm återuppstått och överförmyndarenheten har deltagit vid det första mötet.

Ett nytt ärendehanteringssystem har köpts in då det tidigare systemet var föråldrat och inte längre erhöll stöd och uppdateringar.

Överförmyndarnämndens ledamöter har deltagit på utbildning som anordnats av Sveriges Kommuner och Regioner, samt föreningen Sveriges Överförmyndare.

17.3 Ekonomisk uppföljning

Överförmyndarnämnders nettokostnad uppgår till 5,9 mnkr, vilket är 0,9 mnkr över budget. Detta beror på en kostnadsökning för ledamöter som inte har budgeterats för 2023. Under posten övriga kostnader finns implementeringskostnad för det nya ärendehanteringssystemet som också överskred budget.

17.4 Framåtblick

En modernisering av lagstiftningen som reglerar förmyndarskapsrätten är på väg. Förändringarna innebär bland annat att kommunens Överförmyndarnämnd att skyldig att utreda och fatta beslut i ärenden om förordnande av gode män.

Under perioden har inga nya mål för Överförmyndarnämnden som ersätter dem som beslutats av den tidigare Överförmyndaren satts upp. Arbete med mål och resultatstyrning för Överförmyndarnämnden pågår.

18 Armada fastighets AB (koncernen)

18.1 Viktiga händelser

- Monterat solceller på Söraskolans tak och på LSS-boendet i centrala Åkersberga.
- Upphandlat ny kommunikationsoperatör till Österåkers Stadsnät AB.
- Försäljning av Hackstaskolan Berga 6:35
- Fusionerat upp Armada Blåljusfastigheter AB i sitt moderbolag AB Åkers Kanal.
- Nedskrivning av bostadsmodulerna för nyanlända.

18.2 Verksamhetsuppföljning

Årets förändrade ekonomiska läge har präglat fastighetsbranschen. Inflationen har drivit upp kostnader och de kraftigt höjda räntorna med start under hösten 2022 har påverkat Armadakoncernen till viss del. Elpriserna blev dock inte så höga som befarat. Armadakoncernen har nästan hela sin elportfölj terminsäkrad gentemot systempriset på Nasdaq. Koncernen har däremot inte tidigare säkrat gentemot prisområdet som nu råder. Det har startats från och med i år tack vare att ny upphandling skett av elleverantör. Terminerna köps in via Mälarenergi som vann HBV Husbyggnadsvarors upphandling för 2023 med stöd av Energy Sourcing Technology Sweden AB.

Det förändrade säkerhetsläget i Österåkers relativa närhet har även det påverkat arbetet. Under året har genomgången av skyddsrummen avslutats och de åtgärder som behövde göras är genomförda, bland annat har det säkerställts att skyddsrumsmaterial finns, till exempel torrtoaletter, skyddsluckor, vevar med mera.

Österåkers Stadsnät AB har tillsammans med Post- och telestyrelsen (PTS) och Stadsnätsföreningen ökat bolagets motståndskraft mot yttre påverkan genom att vara med och bygga upp ett beredskapslager med utrustning för fiberarbeten. Detta ska användas av kommunen i händelse av en krissituation i samarbete med närliggande kommuner och bekostas av PTS. Österåkers Stadsnät AB har under året anslutit nya bostadsrättsföreningar i Österskär och Svinninge. Vidare har några telemaster anslutits för att möjliggöra 5G-satsningar.

I bolaget Armada Bostäder AB, som i huvudsak innefattar koncernens bostadsfastigheter, har takreoveringar samt byte av takfläktar skett på ett antal fastigheter. För att minska energi har belysningen i garaget vid Berga 11:72 och belysning till fastighetens tvättstuga och förråd bytts ut till närvarostyrd ledbelysning.

Det är viktigt att känna trygghet i Armadas fastigheter och i dess närhet. En viktig del i trygghetsarbetet är bra belysning och i år har en del av trapphusen i fastigheterna fått belysningen utbytt. Stolpbelysning utomhus har bytts ut vid Smedby Gruppbostad, Solhälla och Stenhagen. Tre hissar har moderniserats i fastigheterna 6:320 och 6:323. Fastigheten Berga 7:14 har fått nya entréportar.

I bolaget Armada Kommunfastigheter AB, som bland annat innefattar koncernen utbildningsfastigheter, har tak bytts på följande förskolor och skolor: Klippans förskola, Ljusterö skola, Solskiftesskolan och på Äppellundens förskola. På Ljusterö skola har även panelen bytts ut och målats. Taket på matsalsdelen i Gjörjansgården har även det bytts ut. Fönster har bytts ut i matsalen i Åkerstorpsskolan samt i matsalen i Österåkers gymnasium. Fönster har även bytts ut i förskolorna Tuna förskola, Tallsättra förskola samt förskolan Färglådan. Bikupan förskola har fått ny innerbelysning. Vid Sjökarby skola har asfaltering skett på parkeringen framför vändplan. Hästskon vid Österåkers gymnasium har genomgått omfattande reovering, bland annat har fläktrum byggts och i samband med detta har nytt ventilationsaggregat installerats, även här har delar av taket bytts ut och grunden med kulvertar har reoverats och delar har bytts ut.

18.3 Ekonomisk uppföljning

Koncernens resultat uppgår till en förlust på -58,8 mnkr (14 mnkr.) Förlusten beror till stor del på en icke budgeterad nedskrivning av bostadsmodulerna för nyanlända med 121,7 mnkr. Nedskrivningen blev aktuell eftersom det under året framkommit omständigheter som bedöms ha medfört en bestående värdeminskning för dessa bostadsmoduler. I resultatet ingår även en försäljning av Hackstaskolan som gav en vinst på 17,2 mnkr, samt en nedskrivning av en paviljong som hyrts av kommunen för förskoleverksamhet på 0,9 mnkr. Koncernen har även erhållit 8,2 mnkr i elstöd som intäktsförts.

Omsättningen har ökat till 387,4 mnkr (346,5 mnkr). Ökningen beror på den ökade inflationen som i sin tur givit högre hyresintäkter. Det färdigställda LSS-boendet i centrum har givit nya intäkter för 2023. I omsättningen ingår även elstödet, det exkluderat uppgick omsättningen till 379,2 mnkr.

Driftkostnaderna sjönk något jämfört med föregående år till 112,7 mnkr (113,5 mnkr), vilket beror på att elkostnaden blev lägre än föregående år. I princip alla andra driftkostnader har ökat. Det har varit en del vattenskador som belastat resultatet, liksom genomförda säkerhetsbesiktningar och efterföljande upprustning.

Armadakoncernen valde att i år göra mer underhåll än budgeterat på grund av det erhållna elstödet samt en fastighetsförsäljning. Underhållskostnaden blev 1 mnkr över budgeterad kostnad, 33,2 mnkr.

Avskrivningarna har ökat jämfört med föregående år till 106,0 mnkr (95,1 mnkr), detta beror på att ett stort projekt på Ljusterö, som gjorts i fiberbolaget, blivit klart samt att LSS-boendet i centrum lades in i anläggningsregistret under året.

Balansomslutningen har minskat till 3 229 mnkr (3 359 mnkr) på grund av nedskrivningen och fastighetsförsäljningen gav ett inflöde av kapital på 62,5 mnkr som gjorde det möjligt att amortera på lånen.

Räntekostnaderna har under året gått upp kraftigt till följd av att gamla lån med fast ränta har förhandlats om till högre ränta. Andelen rörliga lån har ökat till 15 procent (6), då Armadakoncernen vill följa konjunkturen och inte binda för stor del av lånen i högränteläge. Eftersom nästan alla lån dock är bundna (85 procent) är portföljen trögrörlig och årets kraftiga räntehöjningar har ännu inte slagit igenom fullt ut. Armadakoncernens genomsnittliga räntesats hos kreditinstitut har dock ökat kraftigt sedan förra årsbokslutet; från att ha varit 1,40 procent till nuvarande 2,33 procent, en ökning med nästan en hel procentenhet. Samtliga av koncernens lån har kommunal borgen som säkerhet.

18.4 Framåtblick

Många prognosmakare spår en något ljusare tid för 2024, där styrräntorna börjar gå nedåt i takt med att inflationen minskar.

För Armadakoncernen som har en lånevolym på 2 791 (2 876) mnkr är räntekostnaderna och förändringen av ränteläget oerhört väsentliga för koncernens resultat. Det totala lånebeloppet för koncernen är hög, men det bör noteras att marknadsvärdet på fastigheterna är drygt 4 458 mnkr. Låneportföljen är till 85 procent bunden men har dessvärre en stor förfallostruktur under de närmaste åren. Givet ett fortsatt högränteläge innebär det dessvärre att varje specifikt lån som förfaller under de närmaste åren kommer omförhandlas till fördubblad eller trippelökad räntekostnad jämfört med idag. Detta gör att koncernen under några år framåt, givet ett fortsatt högränteläge, ett oförändrat fastighetsbestånd och en fortsatt hög årlig underhållsnivå, bedöms gå med förlust.

För att kunna hantera tunga förlustår krävs dels en god likviditet men också ett starkt eget kapital. Armadakoncernen är robust ur det perspektivet, det vill säga har ett stort eget kapital samt god likviditet. Prognoser visar att likviditeten kommer att räcka och ändå bibehålla god investeringstakt i form av underhåll och renoveringar. Utöver detta finns även möjligheten att förändra fastighetsbeståndet genom exempelvis avyttringar. Även där har Armadakoncernen bra förutsättningar då det totala marknadsvärdet bedöms betydligt högre än både låneportföljen och de bokförda värdena, även fast koncernen helst vill undvika större avyttringar i en svag marknad. I dagsläget finns inga inplanerade större nybyggnationer och så länge ränteläget är högt planeras överlikviditet användas till amortering av lån.

19 Roslagsvatten (koncernen)

19.1 Viktiga händelser

2023 var ett händelserikt år inom den kommunala avfallsbranschen. Efter regeringsbeslutet sommaren 2022 har kommunen fått ansvaret för insamlingen av alla förpackningar senast vid utgången av 2026. Regeringen beslutade även att det från den 1 januari 2024 är obligatoriskt för alla att samla in matavfall.

Under 2023 har arbetet i kommunen präglats av framtagandet av en Planeringsstrategi, ett nytt krav i Plan- och bygglagen (PBL) som blir ett politiskt styrdokument och ersätter tidigare aktualitetsprövning. Samtidigt har en Vattentjänstplan tagits fram, vilket är ett nytt krav i ”Lagen om allmänna vattentjänster”.

Inför 2024 har kommunen startat ett gemensamt projekt för dagvattenhantering där behov av verksamhetsområden för dagvatten och ansvar ska klarläggas.

En betydande utmaning är vattenbrist och undermålig vattenkvalitet i skärgårdsmiljön. Två projekt har genomförts där cirkulärt vatten och nya tekniska lösningar för dricksvatten i skärgården har undersökts. Projekten har delvis finansierats av Länsstyrelsens dricksvattenstöd.

Två planprogram, Täljö/Gottsunda och Åkers Runö, har varit aktiva under 2023. Framtagandet av Åkers Runös planprogram har prioriterats, och inom detta pågår arbetet med två detaljplaner, Pilängen och Hagby Äng och Kulle. Piläng fokuserar på dagvatten- och skyfallshantering runt Runö-Husbydiket, medan detaljplanen för Hagby Äng och Kulle del 1 har vunnit laga kraft och genomförandet har påbörjats.

Arbetet med det nya reningsverket i Margretelund fortsätter och har nu gått in i byggnadsfasen. Det nya verket behövs för att möta den ökande befolkningen och fler anslutningar till allmänt VA i kommunen vid decenniets slut.

Den nya överföringen av spillvatten från Åkersbergas västra och centrala delar projekteras för fullt. Ledningarna kommer att gå genom den framtida Kanalstaden och ut i Tunaviken på väg mot Margretelunds reningsverk. Ledningarna beräknas vara i drift under 2027 för att kunna möta inflyttningen i Hagby Äng och Kulle.

19.2 Verksamhetsuppföljning

På Roslagsvatten är ambitionen att i mesta möjliga mån vara tillgängliga och närvarande för kunderna där de finns. Information finns att hitta via webbplatsen, informationsmaterial och annonser. Ett av Roslagsvattens mål är att inte vara en bromsande faktor i kommunens utveckling. Uppföljning under året visar att företaget har hanterat inkommande ärenden på ett effektivt sätt och bidragit till att kommunen har kunnat exploatera i de områden som varit i fokus utifrån ett VA-och avfallsperspektiv. Under året har förnyelsen av ledningsnätet ökat för att långsiktigt trygga leverans och omhändertagande av vatten.

Projektet med byggandet av det nya reningsverket i Margretelund har ytterligare intensifierats under året. När det nya reningsverket är klart möjliggör det en hållbar tillväxt i kommunen.

19.3 Ekonomisk uppföljning

Årets resultat är 21,8 mnkr lägre än budget och 23,1 mnkr lägre än resultatet 2022. De största avvikelserna avser brukningsintäkterna. De är 23,1 mnkr lägre än budget vilket orsakas av lägre förbrukning men också av att taxehöjningarna budgeterades att gälla från årsskiftet, men istället genomfördes under andra och tredje kvartalet. Räntekostnaderna blev 6,8 mnkr över budgeterad kostnad, vilket främst beror på större höjningar av räntenivån än budgeterat, men också på upptagning av fler lån som beslutats för utökad budget av reinvesteringar.

Under året har flera kostnader ökat kraftigt såsom till exempel byggtjänster och räntor. Dessa kostnadsökningar påverkar resultatet negativt. Samtliga bolag i Roslagsvattenkoncernen redovisar minusresultat, samtidigt som flera mycket stora investeringsprojekt byggs. VA-brukningstaxan höjdes mellan 9–15 procent under 2023. För 2024 planeras större höjningar på mellan 20–29 procent för att täcka upp för de ökade kostnaderna. Avfallstaxorna ökade mer under 2023 än tidigare år, eftersom entreprenadindex blev mycket högre än beräknat.

Roslagsvatten är inte, och får inte vara vinstdrivande. De intäkter som kommer via taxorna används för att täcka verksamhetens kostnader. Eventuellt överskott tillhör kunderna och är öronmärkta för att användas till utveckling och förvaltning av VA-nät, ledningar, reningsverk samt att driftsätta och underhålla återvinningscentraler. Även om företaget inte ska generera vinst behövs en god ekonomisk hushållning.

Ett nyckeltal som följs är koncernens soliditet, som anger hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med egna tillgångar. Soliditeten är viktigt för att nå en robust ekonomi och inte tvingas till oväntade taxeökningar. Tidigare år har avsättningar gjorts till överavskrivningar. Dessa kommer att lösas upp mot förlustresultaten. En analys av soliditetsmålet har gjorts och bedömts att det räcker med cirka

5 procent soliditet som reserv. Det är dock ett strävansmål som koncernen följer över tid, och som behöver balanseras mot nödvändiga investeringar i verksamheten.

Under 2023 sjönk koncernens soliditet till 3,9 procent, vilket är lägre än 2022 (6,8 procent) och under målet på 5 procent. Det beroende på lägre resultat, en direktnedskrivning av gamla Margretelunds reningsverk, fler investeringar och större upplåning.

19.4 Framåtblick

Arbetet med det nya reningsverket i Margretelund fortsätter och har nu gått in i byggnadsfasen. Det nya verket behövs för att möta den ökande befolkningen och fler anslutningar till allmänt VA i kommunen vid decenniets slut. Det nya reningsverket har många fördelar där fokus ligger på förbättrade reningsprocesser, energiproduktion och energianvändning.

Ett stort digitaliseringsprojekt pågår inom Roslagsvatten. Arbetet kommer att pågå under flera år. Det innebär en djupgående förändring i hanteringen av information och data. Roslagsvatten går från manuella, tidskrävande processer till automatiserade och strukturerade system. Roslagsvattens vision sträcker sig bortom det nuvarande, med ambitionen att fullt ut nyttja digital teknik för att skapa en mer effektiv, hållbar och kundfokuserad vatten- och avfallshantering.

20 Barnbokslut

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga

Kommunen genomför LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken), vilket är en enkät producerad av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, var tredje år. Enkäten ger en bild av hur unga upplever sin tillvaro i hemkommunen. Senast genomfördes enkäten 2022.

Uppföljningsarbetet kopplat till enkäten är kontinuerligt pågående och resultatet används i flera nämnders arbeten med styr- och policydokument samt i beslutsprocesser. De kommunala skolorna har under 2023 särskilt fördjupat sig i delar av resultatet som berör identifierade utvecklingsbehov. LUPP-resultatet kompletterar mer områdesspecifika enkäter och undersökningar som görs inom skola, omsorg och öppen ungdomsverksamhet.

Vid valet av metoder för arbete med barns rättigheter i alla sina livsmiljöer tar kommunen hjälp av kunskapande myndigheter, aktuell forskning och beprövade metoder. Exempel inom utbildning är Fritidshemmets pedagogiska uppdrag FriPU, IFOUS Hållbar förskola, samarbetet Samverkan för bästa skola SBS, samt projekt inom Elevhälsans förebyggande arbete. Inom Socialtjänsten är Statens beredning för och medicinsk och social utvärdering (SBU) vägledande för vilka metoder som används i arbetet.

För att uppnå en likvärdig utbildning för alla barn (Barnkonventionen artikel 2) krävs att personalen inom förskola och skola har kunskap om funktionsvariationer och hur undervisning och miljö kan anpassas för att undanröja hinder i utbildningen. Samtliga utförare erbjuder kompetensutveckling genom Pedagogcentrum i syfte att öka kunskapen om funktionsvariationer. Pedagogcentrum har under 2023 arbetet med bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA), att möta olikheter (AMO) och ledarskap. Fokus är insatser för långsiktig utveckling och lärande, men möjlighet finns även vid akut uppkomna situationer där utbildningspersonal kan ges stöd och handledning, för barnets bästa.

Kommunens aktivitetsansvar; KAA, prioriterar att omvärldsbevaka ny forskning om NPF. Detta säkerställer att KAA är i framkant i sitt stöd till sin målgrupp inom vägledande och motiverande samtal, studie-, praktik- samt jobbmatchning.

Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga

Kommunövergripande samverkan för barn och unga, utvecklas strategiskt genom den Sociala preventionsgruppen som arbetar med ett främjande och förebyggande fokus för att kommunens resurser ska samordnas och fördelas på bästa sätt. Exempel på angelägna samverkansområden är mottagande av nyanlända, barn och unga med särskilda behov och unga i utanförskap. Verksamheter med täta kontaktytor är bland andra: Fritidsgårdar, fältverksamheten, KAA, elevhälsa, ungdomsmottagning, psykiatri, socialtjänstens insatser och civilsamhällets organisationer genom till exempel Ungdomsjouren Bellis, Kvinnojouren Österåker och i kommunen aktiva idrott- och friluftsföreningar.

Inom socialtjänstens områden är regional samverkan utvecklad i flera olika former: samverkan kring barn med särskilda behov (BUS), samverkansavtal Stödcentrum för unga och Barnahus Stockholm Nord för barn som blivit utsatta för brott är några exempel.

För trygga idrottsmiljöer, där barns trygghet och rättigheter är i fokus, samverkar kommunens idrott och fritidsenhet med RF-SISU Stockholm, Riksidrottsförbundets distriktsorganisation, i utbildning och föreningsutveckling.

Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter

Enligt LUPP 2022 känner 12,5 procent av barn och unga till vad Barnkonventionens rättigheter innebär för dem i praktiken. 25 procent av barn och unga tror att vuxna känner till och tar hänsyn till Barnkonventionen i praktiken.

SKR:s barnrättsutbildning har genomförts av medarbetare inom integration, utbildning och socialtjänst. Utbildning av fler tjänstepersoner höjer barn och ungdomskompetensen i organisationen kontinuerligt och behovet av utbildning på området barnrätt är stort. Samtidigt är uppmuntran till kompetensutveckling och tillgång till utbildningar stor i organisationen, förutsättningarna framåt är goda för att tillgodose det behovet.

Kommunens arbete med feriearbetande unga möjliggör den första kontakten med arbetslivet. Ambitionen är att det ska finnas stor variation bland arbeten som erbjuds. Sommarjobbet Unga samhällsutvecklare (byter under 2024 namn till ung kommunutvecklare) ger unga möjlighet att lära sig mer om kommunen verksamhet och om rätten att vara med och påverka och ha inflytande över kommunens utveckling.

Det ger samtidigt uppdragsgivare i kommunorganisationen möjlighet att ta till sig barns och ungas perspektiv i praktiken, i arbetsprocesser och beslutsunderlag. Under 2023 arbetade unga samhällsutvecklare med uppdrag rörande trygghet i det offentliga rummet, trygga idrottsmiljöer, fler jobb till unga, biblioteket för äldre ungdomar och ungas delaktighet.

Kommunens skolor deltar i Jord till bord – ett projekt som medvetandegör för barn den egna påverkan på miljö genom kunskap om livsmedelsprocessen.

Arbetet i årskurs åtta med YAM (Youth aware of mental health) öppnar upp för samtal med unga om svåra frågor och situationer och utvecklar ungas förmåga att själva hantera sådana. ABC-föräldrastöd erbjuds till alla föräldrar i kommunen med syftet att stärka föräldra-barnrelationen och föräldratillsynen.

I socialtjänstens arbete utvecklas barnrättsperspektivet genom anpassningar i miljö, språk, bildstöd för att öka trygghet och tillgänglighet och förståelse för situationen.

Barnkonsekvensanalys ska göras i ärenden som rör barn. Ett stödmaterial finns för alla att använda i processen. Genom att göra en barnkonsekvensanalys tillskansar sig organisationen kunskap om barns och ungas perspektiv. För varje barnkonsekvensanalys som genomförs och får genomslag utvecklas kommunens barn- och ungdomskompetens och barns och ungas inflytande.

Österåkers kommun ska stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut

I kontakt med socialtjänsten informeras barn och unga, på åldersanpassade sätt, om sin rätt att vara delaktig i alla beslut som tas i sin process.

Kommunens aktivitetsansvar; KAA fångar upp de ungdomar som faller ur skolsystemet (gymnasiet) och stöttar dem in till en meningsfull och individanpassad sysselsättning som ska bidra till ungdomens utveckling. KAA Österåker tar inga beslut utan att ungdomen är med och allt arbete som coacherna och studie- och yrkesvägledaren gör, görs utifrån ett skriftligt bindande samtycke. Ungdomen äger sin process och KAA är med och möjliggör.

Olika typer av ungdomsråd, elevråd och matråd återfinns inom utbildningens alla verksamheter.

Fritidsgårdarna och fältgruppen förtydligar i sin utveckling utgångspunkten som ungdomsdriven och delaktighetsbaserad verksamhet. Med ny anknytning till det europeiska nätverket KEKS, Kvalitet och kompetens i samverkan, utvecklas systematik i besökande ungas delaktighet. Under året har verksamheten på Ljusterö fritidsgård fått helt ny utformning. Fältgruppen har tillsammans med ungdomar byggt upp en ny öppen ungdomsverksamhet från grunden: Idéverkstaden där ungdomarna själva är med och producerar verksamhet.

Bidraget Ungas egen organisering kan sökas av unga som vill förverkliga en idé eller driva ett eget projekt. Bidragsansökningar görs ofta med stöd från ledare på fritidsgårdarna och fältgruppen.

Bibliotek och kultur för dialog med barn och unga om att utveckla möjligheterna för gruppen själva att påverka och välja utbud.

I samhällsplaneringen görs särskilda insatser för att göra barn och unga delaktiga, framför allt när det gäller ytor för aktivitet och fritid. Det är även prioriterat att barn ska kunna röra sig tryggt i kommunen mellan hem, skola och fritidsaktivitet.

Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Barnkonsekvensanalyser, BKA, används regelbundet. Exempel på verksamheter som kommit långt är förskola och bibliotek. Utveckling behövs när det kommer till BKA i mer centrala processer. Ett arbete inleds för att integrera barnperspektivet i det strategiska utvecklingsarbetet i kommunen. Bland annat fördelas budgetuppgifterna för 2024 med en direkt anvisning att utreda med barnperspektivet i fokus

Löpande uppföljning utifrån barnrättsperspektiv görs inom utbildningssektorn, som del av chefers uppföljning av enheter och enhetschefer. Ett exempel på detta är beslut om skolplaceringar och särskilda stödåtgärder för barn och elever.

Kommunen bidrar till idrott- och friluftsföreningar, främst för deras verksamhet riktad till barn och unga. Under 2023 har nya målindikatorer och strategiska nyckeltal tagits fram med fokus på att följa upp trygga fritidsmiljöer för barn och unga. Dessa börjar gälla från 2024.

Den öppna ungdomsverksamheten, fritidsgårdar och fältgrupp, påbörjar arbetet med "loggboken", ett verktyg som används inom nätverket KEKS för systematiskt utvecklingsarbete och verksamhetskvalitet.

Kommunens övergripande hållbarhetsarbete och arbetet med Agenda 2030 syftar till att skapa en hållbar framtid för kommunens barn och unga.

21 Bilagor

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med service och bemötande ska öka (Kommunstyrelsen)	Upplevd generell nöjdhet med bemötande vid kontakt med kommunen	90 %	89 %	90 %	◆
		Andelen som upplever att deras ärende besvaras i första kontakten	72 %	81 %	70 %	●
	Nöjdheten med kommunens kommunikation ska öka (Kommunstyrelsen)	Andelen som är nöjda med informationen från kommunen		76 %	70 %	●
	Socialnämnden ska vara tillgänglig och utredningar, beslut och verkställighet ska ske inom skälig tid (Socialnämnden)	Barnavårdsutredningarna ska vara avslutade inom fyra månader. Andelen som överstigit utredningstiden ska mätas i %	43 %	27 %	0 %	◆
		Utredningar för ekonomiskt bistånd ska vara avslutade inom fyra månader. Andelen som överstigit utredningstiden ska mätas i %	4 %	3 %	0 %	●
		Vuxenstödutredningarna ska vara avslutade inom fyra månader. Andelen som överstigit utredningstiden ska mätas i %	4 %	2 %	0 %	●
		Brugarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - få kontakt, andel (%)	86	92	90	●

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
		Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - tydlig information, andel (%)	86	94	90	
		Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	88	92	90	
	Vård- och omsorgsnämnden ska vara tillgänglig och utredningar beslut och verkställighet ska ske inom skälig tid (Vård- & omsorgsnämnden)	NKI brukarundersökning-helhetsintryck	76 %	75 %	84 %	
		Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	35	31	30	
	Nöjdheten med bygglovsverksamhetens service och kvalitet ska öka (Byggnadsnämnden)	SBA:s NKI-undersökning	60	63	67	
	Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög. (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Livsmedelskontroll - Totalt, NKI	81		80	
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI	78		80	
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Serveringstillstånd - Totalt, NKI	67		70	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Kommunens invånare och besökare ska i de kommunala idrottsanläggningarna uppleva att de får ett trevligt bemötande samt att anläggningarna är säkra, hela och rena. <i>(Kultur- och fritidsnämnden)</i>	Kvalitativ undersökning i idrottsanläggningar			80 %	—
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för ett varierat och allsidigt kulturutbud med hög kvalitet. <i>(Kultur- och fritidsnämnden)</i>	Antal offentliga kulturarrangemang för barn och vuxna som anordnats i kommunen med stöd av KFN	79	266	90	●
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för att folkbiblioteket erbjuder hög tillgänglighet avseende öppettider och tillgång till medier, aktiviteter och program. <i>(Kultur- och fritidsnämnden)</i>	Antal öppettid dagar per år totalt på folkbiblioteken	475	471	475	◆
Antal program och aktiviteter på folkbiblioteken		304	376	325	●	
Antal öppettimmar på huvudbiblioteket per vecka		62	62	62	●	
Biblioteket, antal bemannade öppettimmar kväll och helg		13	12	12	●	
	Barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna i kommunen <i>(Utbildningsnämnden)</i>	Föräldrar får ett gott bemötande i kontakt med förskolan i kommunen, lägeskommun, andel %	96 %		95 %	—
		Barn får ett gott bemötande i sin förskola, lägeskommun, andel %	96 %		95 %	—
	Ungdomar får ett gott bemötande i kontakt med ungdomsmottagningen <i>(Utbildningsnämnden)</i>	Ungdomar upplever att de får ett gott bemötande på ungdomsmottagningen, andel %	98 %	94 %	100 %	◆

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Alla ungdomar upplever ett gott bemötande i kontakt med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)	Ungdomar uppger att fått ett gott bemötande i kontakt med KAA, andel (%)		100 %	100 %	
	Nöjdhet med service och bemötande ska öka (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)	Ranking företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv	53	38	25	
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Kommunstyrelsen har en budget i balans (Kommunstyrelsen)	Ingen negativ avvikelse mot budget KSF-KS	3 %	7 %	0 %	
		Ingen negativ avvikelse mot budget SBF-KS	-5,5 %	-4 %	0 %	
	Kommunen ska uppnå de finansiella målen (Kommunstyrelsen)	Andelen av kommunens finansiella mål som är uppfyllda	100 %	100 %	100 %	
	Socialnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatserna, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det (Socialnämnden)	Budget i balans, budgetavvikelse i förhållande till utfall	2 %	9 %	0 %	
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd, (Ja=1, Nej=0)		I	I	
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-barn, (Ja=1, Nej=0) (-2019)		I	I	
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-vuxen, (Ja=1, Nej=0) (-2019)		I	I	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Vård- och omsorgsnämnden ska nyttja tillgängliga resurser på bästa sätt för att uppnå uppsatta mål. Nämnden ska samordna insatser, internt och med andra aktörer, för de personer som har behov av det. (Vård- & omsorgsnämnden)	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	4,7 %	0 %	0 %	●
		Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budgetavvikelse	100 %	100 %	100 %	●
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och ekonomiskt bistånd, (Ja=1, Nej=0)				●
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-barn, (Ja=1, Nej=0) (-2019)				●
		Aktuell rutin för samordning mellan social barn- och ungdomsvård och LSS-vuxen, (Ja=1, Nej=0) (-2019)				●
	Byggnadsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans (Byggnadsnämnden)	Ingen negativ avvikelse mot budget	41	-1 770	0	—
	Miljö- och Hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Ingen negativ avvikelse i jämförelse med budget, eventuell avvikelse i tkr	425	743	0	●
	Nämnden ska inte redovisa någon negativ budgetavvikelse vid bokslut (Kultur- och fritidsnämnden)	Ej negativ avvikelse gentemot budget	0 %	0 %	0 %	●
Utbildningsnämnden har en budget i balans (Utbildningsnämnden)	Ingen avvikelse mot budget i årsbokslutet	0,1 %	0,2 %	0 %	●	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har en budget i balans (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)	Ingen budgetavvikelse i årsbokslutet		0 %	0 %	
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Kommunens förskolor och skolor är välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Sjukfrånvaro, Utbildningsförvaltningen	8,9 %	6,7 %	5 %	
		Personalomsättning, Utbildningsförvaltningen	9,9 %	9,5 %	9 %	
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	78	80	84	
	Socialnämnden ska utgå från Barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför endast i undantagsfall ske under skoltid. (Socialnämnden)	Utredningssamtal och öppenvårdsinsatser ska planeras utanför skolschemalagd tid, avvikelser ska mätas varje år under en månad på vårterminen.	25 %	15 %	25 %	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Vård och omsorgsnämnden ska utgå från barnkonventionen artikel 28, att barn har rätt till utbildning. Nämnden ska verka för att alla barn deltar i den verksamhet som anordnas av skolan för att uppfylla sin skolplikt och klara sin skolgång. Nämndens möte med barn ska därför endast i undantagsfall ske under skoltid. (Vård- & omsorgsnämnden)	Utredningssamtal och öppenvårdsinsatser ska planeras utanför skolschemalagd tid, vilket ska mätas under mars månad varje år.	25 %	15 %	25 %	
	Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Andel av skolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	0 %	100 %	100 %	
		Andel av förskolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	75 %	5 %	0 %	
	Utbildningen i verksamheterna har hög kvalitet (Utbildningsnämnden)	Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation, lägeskommun, andel (%)	31 %		36 %	
		Vårdnadshavare är nöjda med barnets förskola, lägeskommun, andel (%)	91 %	96 %	100 %	
		Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	82 %	83 %	100 %	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
		Heltidstjänster i grundskola åk 1–9 med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, lägeskommun, andel (%)	67 %		85 %	—
		Gymnasieexamen inom tre år, hemkommun, andel %	74 %	77 %	85 %	◆
	Utbildningen i den kommunala vuxenutbildningen har hög kvalitet (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)	Godkända betyg i gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen, hemkommun, andel (%)	85 %	85 %	88 %	◆
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Kommunens verksamheter inom vård och omsorg är välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Sjukfrånvaro, Socialförvaltningen	9,1 %	6,8 %	7 %	●
		Personalomsättning, Socialförvaltningen	11,5 %	14,5 %	10 %	◆
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	78	80	84	◆
	Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet (Socialnämnden)	Upplevd livskvalitet hos äldre (65år och äldre) med missbruk som fått insatser	50 %	92 %	80 %	●
	Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga. Kvalitetsmåten i	NKI hemtjänst	83 %	88 %	90 %	●
		Brukarbedömning gruppbostad LSS - Personalens talar så brukaren förstår, andel (%)	71	66	75	◆

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	brukarundersökningen för funktionsnedsättning och äldre ska förbättras. (Vård- & omsorgsnämnden)	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	76	75	83	
	Handläggning av bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar (Byggnadsnämnden)	Andel personer med bostadsanpassningsärenden som är nöjda med handläggningen.	96 %	95 %	95 %	
	Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Andel av äldreboenden där MHN har genomfört tillsyn	0 %	0 %	0 %	
		Andel av gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning där MHN har genomfört tillsyn	95 %	5 %	0 %	
	Den upplevda tillgängligheten till kommunens kultur och fritidsutbud ska öka. (Kultur- och fritidsnämnden)	Antal riktade aktiviteter och insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning	31	14	10	
	Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (Utbildningsnämnden)	Rektorer anger att utbildning genom Pedagogcentrum har bidragit till ökad kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer, andel %		100 %	100 %	
	Alla ungdomar har likvärdiga möjligheter till gymnasieutbildning (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)	Insatserna inom KAA är anpassade efter målgruppens behov, andel positiva svar		100 %	100 %	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
Österåker ska ha en trygg miljö	Tryggheten i kommunen ska öka (Kommunstyrelsen)	Andelen som känner sig mycket trygg eller förhållandevis trygg kvällstid		75	75	
		Andelen som anser att kommunen bryr sig om problem i området där man bor		41 %	50 %	
		Andelen som känner sig trygga utomhus i området där man bor		89,3	80	
	Socialnämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet baserad på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet (Socialnämnden)	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	73	84	77	
	Vård- och omsorgsnämndens insatser ska ges med respekt för individens specifika behov och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig. (Vård- & omsorgsnämnden)	Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	73	62	74	
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	85	79	93	
	Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen (Miljö- & hälsoskydds-nämnden)	Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	5	6	4	
	Andelen unga som alltid känner sig trygga inom	NKI på biblioteket	90	88	80	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	kultur- och fritidsnämndens verksamhet sområde ska öka. (Kultur- och fritidsnämnden)	Trygghetsundersökning i den öppna ungdomsverksamheten	95 %	96 %	99 %	◆
	Barn och elever är trygga i förskola, skola och gymnasieskola (Utbildningsnämnden)	Barn 3–5 år uppger att de är trygga i sin förskola, lägeskommun, andel %	97 %	97 %	100 %	◆
		Elever åk F- 9 uppger att de är trygga i sin skola, lägeskommun, andel %	88 %	91 %	100 %	◆
		Ungdomar uppger att de är trygga i sin gymnasieskola, lägeskommun, andel %	86 %	89 %	100 %	◆
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Kommunen strategiskt arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas (Kommunstyrelsen)	Kännedomen gällande kommunens hållbarhetsarbete är hög		◆ Delvis	● Ja	◆
		Kommunen är en miljömässigt hållbar kommunkoncern (Miljömål 1 i Miljö- och klimatprogrammet)		◆ Delvis	● Ja	◆
	Kommunens klimatpåverkan ska minska (Kommunstyrelsen)	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	32		65	—
	Begränsade persontransporter i handläggningen av nämndens ärenden, för minskat klimatavtryck (Byggnadsnämnden)	Andel tekniska samråd som har genomförts digitalt		99 %	80 %	●

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Oka andelen godkända enskilda avlopp genom att utföra tillsyn (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Antal fastigheter med enskilt avlopp där MHN har genomfört tillsyn	203	200	200	
	Öka andelen enskilda grundvattentäkter med god kvalitet (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Antal analyser av brunnsvatten som genomförts	353	351	400	
	Minska den negativa påverkan av näringsläckage i vattenmiljön (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Antal gödselanläggningar och gödselhantering där MHN genomfört tillsyn		1	4	
	Utveckla möjligheterna för medborgardialog med föreningar inom nämndens verksamhetsområde (Kultur- och fritidsnämnden)	Kvalitativ undersökning		50 %	75 %	
	Förbättra möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt med kulturmiljöfrågorna i Österåkers kommun. (Kultur- och fritidsnämnden)	Antal åtgärder som genomförts	3	3	3	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för några av kommunens friluftsområden, bland annat de kommunala friluftsbaden, motionsspåren, mountainbikespår, vandringsleder samt ridstigar. Naturen är en stödjande och hälsofrämjande miljö och viktig ur ett folkhälsoperspektiv för barn och unga, såväl som för äldre. <i>(Kultur- och fritidsnämnden)</i>	Åtgärder för bättre miljö och ökad tillgänglighet till naturen och minskad nedskräpning	6	6	4	
	Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön <i>(Utbildningsnämnden)</i>	Budget för projekt Jord till Bord har fördelats i sin helhet till enheter inom kommunen	100 %	100 %	100 %	
	Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet <i>(Utbildningsnämnden)</i>	Inrätta representant till kommunens miljöråd		 Ja	 Genomfört	
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen <i>(Kommunstyrelsen)</i>	Antal nybyggda bostäder i Sverigeförhandlingens nyckelområden	1 429	1 481	1 481	
	Socialnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka <i>(Socialnämnden)</i>	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	-34		-30	
	Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet	Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	1		-2	

Inriktningsmål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Målnivå 2023	
	vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utvecklingen relativt sett ska öka. (Vård- & omsorgsnämnden)	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-22		-15	—
		Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, miljoner kronor	-101		-4	—
	Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen (Byggnadsnämnden)	Andel av alla förhandsbesked och bygglov som handlagts, har beviljats i kollektivtrafiknära lägen.	95 %	95 %	95 %	●
	Negativ påverkan på människors hälsa och miljön från förorenade områden ska minska (Miljö- & hälsoskyddsnämnden)	Antal förorenade områden eller byggnader där undersökning eller åtgärder har skett	20	24	20	●
	Kommunen ska erbjuda ett rikt och mångfacetterat kultur- och fritidsliv, samt ha aktiva föreningar (Kultur- och fritidsnämnden)	Andel barn 7–12 år aktiva i idrottsförening	79	65	81	◆
		Andel barn 13–16 år aktiva i idrottsförening	43 %	42 %	43 %	◆
	Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning (Utbildningsnämnden)	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, lägeskommun, andel %	89 %	91 %	100 %	◆
	Arbetsmarknaden i Österåkers Kommun ska växa i enlighet med STONO's vision: antalet arbetstillfällen i kommunen öka med 7000 mellan 2010 och 2040. (Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden)					